

WESLEY MUYLDERMANS

JEUGVOETBAL

≡ FAIR PLAY OF VUIL SPEL? ≡

**Prestatiedruk en andere obstakels
op en rond het voetbalveld**

UITGEVERIJ VAN HALEWYCK

Alle spelertjes zoeken één ding: plezier. Helaas is het gebrek eraan een van de belangrijkste redenen waarom sommige kinderen vroegtijdig stoppen met voetballen. Maar welk afschuwelijk monster verwijst dan dat broodnodige plezier naar het tweede plan? Aangenaam, prestatiedruk is de naam!

WESLEY MUYLDERMANS

JEUGDVOETBAL

≡ FAIR PLAY OF VUIL SPEL? ≡

**Prestatiedruk en andere obstakels
op en rond het voetbalveld**

UITGEVERIJ VAN HALEWYCK

© 2016 Wesley Muyldermans en Uitgeverij Van Halewyck,
onderdeel van Uitgeverij Pelckmans nv,
Brasschaatsteenweg 308, 2920 Kalmthout

www.vanhalewyck.be

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke
voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve
in geval van wettelijke uitzondering.

De uitgever heeft getracht de auteursrechten van alle opgenomen beelden
te achterhalen. Eventuele rechthebbenden wordt verzocht zich in verbinding
te stellen met de uitgeverij. Informatie over kopieerrechten en de wetgeving
met betrekking tot de reproductie vindt u op www.reprobel.be.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored or
made public by any means whatsoever, whether electronic or mechanical,
without prior permission in writing from the publisher.

ISBN 978 94 6131 472 7

D/2016/7104/17

NUR 482

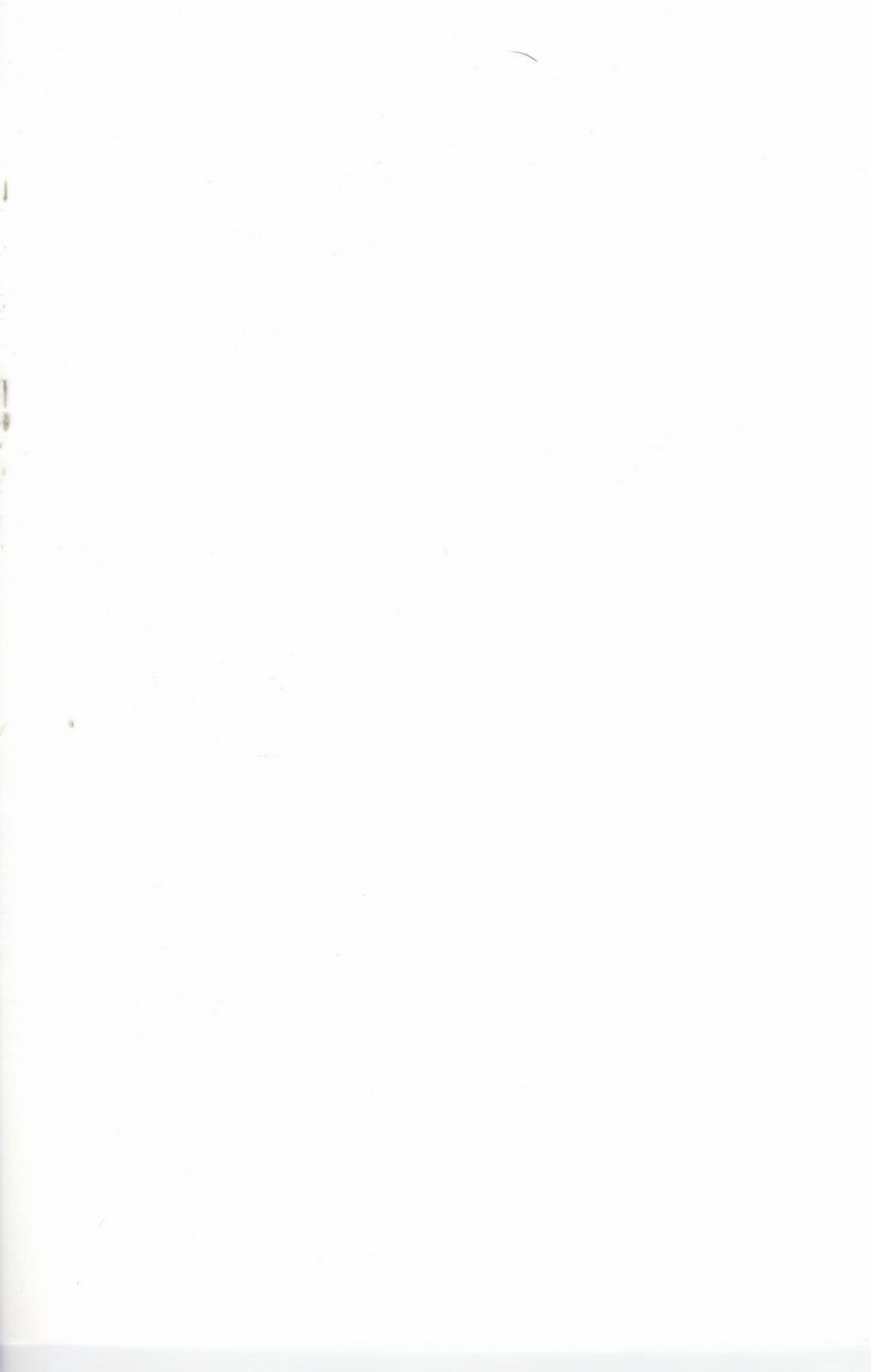
Opmaak en cover: Evelien Gillis - Armée de Verre

Coverfoto: Cindy Vreys

Foto's: © 2016, BelgaImage

INHOUD

- 1 DE OPWARMING 11
 - 2 DE AFTRAP 19
 - 3 DE WISSEL 60
 - 4 HOGE PRESSING 84
 - 5 DE SPIONKOP 127
 - 6 BUITENSPEL 156
 - 7 OP DE (SCHOOL)BANK 181
 - 8 TIKI-TAKA 211
- Extra time 241
Bronnen 250

RONALDO EN HET ZOEKERTJE

(vrij naar *Het Buitenbeentje* van Freek de Jonge)

Een zaterdagochtend in oktober, langs de zijlijn van een voetbalveld.

Vaders benen jeuken, hij wil meevoetballen.

Zijn zoon houdt meer van basket dan van voetbal.

Dat zal nog wel veranderen, hoopt vader.

Toen ik zo oud was, kende ik alle spelers van Anderlecht, sliep ik met een bal.

Vader roept aanwijzingen: 'Druk zetten, breed gaan, dekken!'

De spelertjes, een mierennest op zoek naar de bal, horen hem amper roepen.

Eentje voetbalt niet, zit op zijn knieën en zoekt klavertjesvier.

'Zouden er wel zijn?' denkt het zoekertje.

Zijn handen zoeken, terwijl de andere voetjes de bal achterna jagen.

Vader ziet hoe zijn zoon struikelt.

Te weinig coördinatie, vreest hij.

Hij kijkt even naar de andere ouders, verlegen om die struikelpartij.

Hij voelt zich bedrogen door zijn zoon en zegt vlug: 'Ligt aan dat veld, hé.'

Het veld is een biljartlaken, weten de andere ouders.

Het zoekertje ligt nu op z'n rug, kijkt naar de grijze hemel.

De scheidsrechter, de opa van een van de miertjes, struikelt over hem.

'Zie je wel', zegt vader tegen de andere ouders.

Een man, waarschijnlijk de papa van het zoekertje, staat wat afgezonderd.

Vader zou ook wat apart gaan staan als het zijn kind was.

De andere ouders hebben geen aandacht voor het zoekertje.

Zij letten op hun nageslacht, hun verwoede pogingen om te voetballen.

Het nageslacht schopt elkaar blauwe plekjes en vindt het leuk.

De doelman, een dikkerd, haalt de bal uit z'n netten en vindt het leuk.

Vader is blij dat zijn kind niet zo dik is.

Het ploegje van vader telt verschillende Messi's.

De tegenstander heeft helaas genoeg aan één Ronaldo: 0-20.

De afgezonderde man schrijft wat in zijn boekje, knip-oogt naar de papa van Ronaldo.

Ook de ouders knipogen naar elkaar, kenners die ze zijn.

Ronaldo zou weleens een hele grote kunnen worden.

Bal en scheidsrechter hobbelen tussen de schoppertjes door.

De zoon van vader struikelt weer, maar krabbelt snel weer recht.

De bal is als eerste bij hem, op z'n hoofd, daarna de rest van het pak.

Of alles oké is, vragen ze en volgen terwijl het onvoorspelbare traject van de bal.

De onwetende koper spreidt zijn armen: doelpunt!

Vaders ogen waren blijven steken bij het zoekertje.

Hij is blij dat het zijn kind niet is.

Zijn zoon roept: 'Papa, heb je mijn doelpunt gezien?'

Vader knikt voorzichtig en lacht verlegen naar de andere ouders.

Ook naar die van het jongetje dat voetbalkleren aanhad, maar een ander spel speelde.

'Vind je voetbal leuk, jongen?' vraagt vader.

'Best wel. Mag ik na het douchen een zakje chips?'

'Zag je die Ronaldo dribbelen?'

'Niet gezien', zegt de zoon schouderophalend.

'Wat vond je van mijn doelpunt, papa?'

DE OPWARMING

VOETBAL BOVEN ALLES?

20 februari 2015. Zoals op elke vrijdag die een werkdag is, zit ik een boek te lezen op de L-trein van Brussel-Congres naar Mechelen. Het is het boek dat de Schotse onderzoeksjournalist Andrew Jennings in 2014 schreef over de corruptiepraktijken binnen de wereldvoetbalbond FIFA. Sepp Blatter wordt erin afgeschilderd als een ultranarcistische maffiabaas die, gelukkig niet letterlijk, over lijken gaat om zijn monopolie te beschermen. 'Het voetbal is doodziek!' denk ik bij mezelf bij het lezen van al die rotzooi. Ik ben bijna in Mechelen gearriveerd wanneer mijn vrouw me opbelt. Haar hele functieomschrijving neerpennen zou me te ver brengen, maar ik mag haar gerust een voetbalmama pur sang noemen, en bovendien – halleluja – een vrouw die in weinig woorden kan uitleggen wat buitenspel is. Zoals ik elke vrijdag die een werkdag is op die tergend trage L-trein zit, brengt zij onze oudste zoon Jari naar de voetbaltraining. Jari is op dat ogenblik zeven jaar oud en is doelman bij de U9 van Royal Antwerp FC, waar hij op het niveau 'Elite 2' én in een hogere leeftijdscategorie voetbalt. Mijn vrouw vertelt me zo trots als een pauw dat Jari een schitterend schoolrapport heeft. Op de achterbank hoor ik Jari lachen en zingen van plezier, opgewonden om zo dadelijk datgene te gaan doen dat hij het leukste ter wereld vindt, maar ook omdat hij ongetwijfeld

beseft: 'Joepie! Ik heb een goed rapport, net wat mama en papa verwachten, en nu hoef ik niet bang te zijn dat ik een aantal trainingen of wedstrijden zal moeten overslaan.' Dat kereltje is niet van gisteren! Ten huize Muyldermans geldt nu eenmaal: school komt vóór voetbal.

Wanneer ik thuiskom, is Jari nog niet terug van de training, maar zijn goede rapport ligt wel al te blinken op de keukentafel. Ik lees het door en stel vast dat mijn vrouw allerminst overdreven heeft. Zo'n rapport halen in combinatie met intensief sporten – minstens vier keer voetbal per week en één keer zwemmen – is een waar huzarenstukje voor een knaap van zeven jaar. Met een biertje in de hand plof ik in de zetel. Een halfuur lang ben ik even heel extreem wat ik eigenlijk altijd ben: een trotse vader!

'En wat was er dan niet goed?' vraag ik voor de derde keer. Jari kijkt me met een nietszeggende, maar tegelijkertijd veelbetekenende blik aan, maar zegt geen woord. Achter hem staat mijn vrouw die haar beste mimiek en gebarentaal probeert aan te wenden om me te zeggen: 'Doe dit nu niet, alsjeblieft.' De training was niet goed geweest, barslecht eigenlijk. De goesting ontbrak een beetje en de inzet was minimaal. 'Dodelijk wanneer je hogerop wilt geraken!' denk ik eerst bij mezelf, maar zeg het daarna nog twee keer luidop. Jari krijgt tranen in de ogen en besluit dat hij zich maar beter kan gaan douchen. Mijn vrouw kijkt me streng aan, rolt met haar ogen en zucht diep, waarna ze aan onze jongste zoon Stan vraagt hoe het die dag was op school. Ik blijf

verweesd achter aan de keukentafel, met enkel het gezelschap van het uitstekende schoolrapport. Later die avond, wanneer Jari in zijn bed nog een boek aan het lezen is, trek ik naar zijn kamer met zijn rapport in de hand. Ik geef hem een dikke knuffel en feliciteer hem met zijn uitstekende punten. 'Zeg papa, je hebt me toch ooit eens verteld dat Simon Mignolet een goed diploma behaald heeft. Is hij dan een slimme doelman?' Nu ben ik het die tranen in de ogen krijg, maar ik laat het niet merken. Want échte voetballers huilen niet! 'Een heel slimme doelman, jongen', zeg ik.

JEUGDVOETBAL: EEN VOLWASSEN PRESTATIEWERELD

Sporten neemt in vele gezinnen een niet te verwaarlozen plek in en, hoe kan het ook anders, het is vaak Koning Voetbal die de scepter zwaait. Alle dagen van de week tonen duizenden jonge voetballertjes hun kunstjes op een van de ontelbare voetbalvelden die België rijk is. Allen zijn ze vooral op zoek naar één ding: plezier! Helaas is net het ontbreken van dat plezier een van de belangrijkste redenen waarom sommige kinderen vroegtijdig stoppen met voetballen. Maar welk afschuwelijk monster verwijst dan dat broodnodige plezier naar het tweede plan? Aangenaam, prestatiedruk is de naam!

Die druk is afkomstig van verschillende bronnen: ouders, trainers, teamgenoten en zelfs van de spelertjes zelf. In tijden waar 'psychologische problemen bij kinderen'

een *hot topic* zijn, wordt er al te vaak voorbijgegaan aan de problemen die opduiken in het jeugdvoetbal en bij uitbreiding in alle andere sporttakken. Kinderen die voetballen, en dan zeker zij die dat op een hoger niveau doen, worden al te vaak beschouwd als een soort van minivolwassenen die dan ook op die manier kunnen worden aangepakt, alsof hun frêle schouders probleemloos alle mogelijke lasten kunnen dragen. We mogen echter nooit uit het oog verliezen dat plezier de basis moet zijn voor een prestatie en niet andersom!

Maar daar houdt het helaas niet op. We mogen ze natuurlijk niet allemaal over dezelfde kam scheren, maar clubs en hun entourage doen er zonder enig schaamrood op de wangen alles aan om de meest talentvolle speler-tjes voor zich te winnen. Net als Sepp Blatter gaan ook zij, gelukkig ook enkel figuurlijk, over lijken om hun doel te bereiken. De scouting en de transfers zijn in het jeugdvoetbal een soort van industrie geworden waar het recht van de sterkste, maar vooral dat van de rijkste geldt. En net om de hoek loeren dan ook nog eens de vaak nog rijkere, maar meestal ook beter georganiseerde buitenlandse clubs, klaar om de Belgische talentjes weg te kapen. De druk om te presteren, te winnen en de beste te zijn, neemt in die gevallen alleen nog maar toe.

Daarnaast is het gedrag van trainers, ouders en andere supporters langs de zijlijn niet altijd een voorbeeld voor

de jonge voetballertjes. De meeste jeugdspelers zijn opgegroeid met scheldpartijen en agressief gedrag rond het voetbalveld, waardoor ze dat doodnormaal beginnen te vinden. Hoe kan het anders dan dat dit onsportieve gedrag zich in een mum van tijd ook óp het veld nestelt. Het schrijnende gebrek aan scheidsrechters, zonder wie een voetbalmatch nochtans nooit kan plaatsvinden, is daar een spijtig gevolg van. Iedereen die op de een of andere manier met jeugdvoetbal in aanraking komt, zou moeten beseffen dat opvoeding niet alleen thuis gebeurt, maar ook naast en op het voetbalveld.

Dit alles samen zorgt ervoor dat het jeugdvoetbal eigenlijk een volwassen prestatiewereld is geworden, waarin het een kunst is geworden om de kinderen ongedwongen te laten genieten van het mooie spelletje dat voetbal nog altijd is. Gelukkig is het niet allemaal kommer en kwel en zijn er op en naast de Belgische voetbalvelden nog voldoende mensen te vinden die deze kunst beheersen. Maar ook zij zullen niet ontkennen dat onze samenleving altijd maar meer en meer op talent gericht is, en dat ook de sport daar niet aan ontsnapt. Prestatiedruk in het jeugdvoetbal is een veelomvattend en complex fenomeen, dat enkel en alleen binnen de perken kan worden gehouden door de sensibilisering van alle partijen die er, rechtstreeks of onrechtstreeks, mee te maken hebben.

KEVIN DE BRUYNE

'Het belangrijkste is dat jonge spelertjes zich amuseren. Ik probeer dat ook nog altijd te doen. Bij mij ligt dat natuurlijk lichtjes anders omdat ik professioneel bezig ben. Maar de basis is altijd hetzelfde: je moet je amuseren. Als dat niet meer het geval is, als je niet meer vrij bent in je hoofd, ga je ook minder goed spelen. Als kind is dat het beste wat er is. Vrij zijn en geen problemen hebben.'

DE AFTRAP

ALS HIJ MAAR GEEN VOETBALLER WORDT...

Bram (32) zat een tijdje geleden met een serieus dilemma. Hijzelf heeft nooit gevoetbald bij een club, maar houdt wel ontzettend veel van het spelletje. Zijn zoontje Jack is bijna vijf en kan geen bal voorbijlopen zonder er tegen te trappen. Hij had al een paar keer aan zijn papa gevraagd om eens te mogen gaan trainen bij een echte ploeg. Bram twijfelde echter en vroeg zich hardop af of hij Jack daar wel met een gerust hart naartoe kon sturen. Nochtans bevindt er zich op nog geen honderd meter van hun voordeur een club die uitkomt in de derde provinciale, het op één na laagste niveau bij de Koninklijke Belgische Voetbalbond.

Bram: 'De twijfel is er eigenlijk gekomen nadat ik een krantenartikel had gelezen over een incident in een match tussen twee jeugd ploegen van clubs die in eerste klasse uitkomen. Als het al zo uit de hand liep op dat niveau, wat zou het dan zijn op regionaal niveau, vroeg ik me af. In die bewuste match had een trainer van de ene ploeg een spelertje van de tegenstander geduwd - volgens sommige bronnen zelfs geslagen - waarop de poppen aan het dansen gingen en bijna iedereen met iedereen in de clinch ging.'

Jack is zo'n knaapje dat alleen maar lekker wil voetballen. Hij heeft enkel maar een bal nodig om zich kostelijk te amuseren. Bovendien geeft Bram toe dat ook hij stond te popelen om deel uit te maken van een echte

voetbalclub, als voetbalpapa dan. Hij zag zichzelf al op zaterdagochtend met een tas slappe koffie aan de toeg van de voetbalkantine staan, verward in geanimeerde discussies met de andere papa's over wie nu eigenlijk de beste spits is van RSC Anderlecht of wie er bij Club Brugge altijd in de ploeg moet staan. Maar wilde hij zijn zoon echt blootstellen aan de agressie op en rond de velden en vooral aan het kinderachtige gedrag van sommige ouders langs de lijn? Bram stelde zichzelf bovendien de vraag of hij zelf wel zijn mond zou kunnen houden.

'Op mijn werk zijn er nogal wat voetbalouders. Als ik hen vertelde over mijn bekommernissen, dan kreeg ik heel vaak dezelfde repliek. Ze vonden dat ik overbezorgd was en dat het voetballen bij een club Jack enkel maar goed zou doen, op alle vlakken. Was ik dan echt een slapjanus?'

Maar op een dag kreeg Bram van een van zijn collega's een heel ander verhaal te horen. De man in kwestie was lid van het jeugdbestuur van een club uit tweede provinciale. Hij vertrouwde Bram toe dat het jeugdvoetbal een echte brandhaard aan het worden was. De man stelde dat het grote probleem vooral de ouders waren die zich niet wisten te gedragen. Het begon meestal met een aantal fanatieke vaders, soms ook moeders, die niet akkoord gingen met een actie van de scheidsrechter of de tegenstander en het dan nodig vonden om dit verbaal, en niet bepaald beleefd, te laten blijken. En dan was het hek uiteraard helemaal van de dam ...

Op een bepaald ogenblik mengde ook Brams vrouw zich in het debat. 'Zij had ook al die angstaanjagende verhalen gehoord en wilde Jack liever laten turnen. Uren hebben we erover gediscussieerd, soms met een vrij heftige ruzie tot gevolg. Uiteindelijk ben ik het die dan toch de knoop heeft doorgesneden. Jack zou gaan voetballen! Ik moet zeggen dat er bij de club waar Jack is aangesloten, erg gehamerd wordt op positivisme en fair play en dat ik nog geen echte incidenten meemaakte. Al bij al lijkt het dus nog wel mee te vallen. En Jack, die amuseert zich rot! Het mooiste moment is als de wedstrijd is afgelopen en al die jongetjes in veel te grote truitjes en broekjes handjeklap komen doen met de ouders. Ik ben blij dat ik deze keuze heb gemaakt en hoop diep vanbinnen dat ik het mij nooit ga beklagen.'

EEN VERTROUWDE, LEERRIJKE OMGEVING

Bij het kiezen van een voetbalclub voor Jack heeft Bram vooral naar het praktische aspect gekeken en koos hij een club dicht bij huis. Het is voor veel ouders de meest logische redenering, maar levert ze altijd de beste keuze op?

Bart Devaere, die in het jeugdvoetbal al verschillende watertjes doorzwoomen heeft (onder andere als jeugdcoördinator en technisch verantwoordelijke bij clubs als kv Mechelen, Groen-Rood Katelijne en kfc Muizen),

ziet nog andere factoren die de keuze voor een geschikte club kunnen en misschien wel moeten beïnvloeden: 'Zowel vroeger in Muizen, waar ik nog steeds lesgeef in de plaatselijke school, als nadien in Katelijne vond ik het erg belangrijk dat kinderen op zoek gingen naar een vertrouwde omgeving om de eerste stapjes in een hobby te zetten. Daarmee bedoel ik dat je in de eerste plaats op zoek moet gaan naar een club waar al klasgenootjes voetballen. Ik begeleidde vroeger verschillende kinderen vanaf de speelplaats op school naar de woensdagnamiddagtraining op KFC Muizen enkele straten verder. Persoonlijk vind ik dat bij het begin de beslissende en meest overtuigende factor.'

Natuurlijk willen ouders ook dat hun kinderen iets bijleren bij een voetbalclub. Niet alle ouders hebben zelf voetbal gespeeld en de ene heeft al wat meer kaas gegeten van het spelletje dan de andere, maar vooraleer een kind in te schrijven bij een club is het misschien geen slecht idee om eens een training en/of wedstrijd te gaan bekijken. Op die manier kun je je al een betrouwbaar beeld van de aangeboden opleiding vormen. Bart Devaere beaamt: 'De ouders moeten een oordeel vellen over de begeleiding en de opvoedende factoren binnen een club. Ouders betalen lidgeld, soms niet weinig, en moeten daar iets voor in de plaats krijgen. Ze mogen hun kinderen op een woensdagnamiddag niet zien staan niks op het veld. De begeleiding moet op punt staan, en

dan heb ik het heus niet alleen over trainersdiploma's. Ik kwam in mijn carrière evenveel goede trainers en opvoeders tegen zonder als met een diploma. Het engagement en de manier waarop met kinderen wordt omgegaan, zijn veel belangrijker dan een velletje papier.'

In het geval van Bram was de keuze voor een bepaalde club niet zo moeilijk, maar de keuze voor de voetbalsport was niet zo evident. Gebaseerd op wat hij las en hoorde, had hij een negatief vooroordeel tegenover de sport. Bart Devaere hoort die wilde verhalen ook, maar relateert toch: 'Ik kan alleen maar praten over de leeftijd tot twaalf jaar, maar ik durf toch te beweren dat ik het eerste kind nog moet tegenkomen dat op die leeftijd zijn tegenstander opzettelijk wil blesseren. Kinderen gaan natuurlijk duels aan, maar telkens met de bedoeling de bal te bemachtigen. Het zijn vaak de ouders rond het veld die de handelingen van de kinderen verkeerd inschatten en er veel meer van maken dan het werkelijk is. En wanneer een spelertje dan toch eens een blessure oploopt door toedoen van een ander kind, dan wordt er door de verschillende actoren langs de lijn dikwijls fout gereageerd. Er wordt gescholden en er ontstaan ruzies tussen de ouders, of in de neutrale zone tussen de trainers en afgevaardigden. Als een jeugdtrainer correct optreedt, kan hij zulke ontvlambare situaties meteen ontmijnen. Ga je als trainer vergewissen van de toestand van het slachtoffer, eventueel met 'de dader' erbij. Laat die laatste zich

excuseren, maak hem publiekelijk duidelijk dat het een verkeerde actie was en haal hem eventueel vijf minuten van het terrein. Op die manier zien ook alle omstaanders dat bepaalde zaken niet getolereerd worden en dat fair play regeert.'

DEKKEN IN DE ZESTIEN? PARDON!?

Als er vroeger één sport was waar Bianca (27) echt niet van hield, dan was het wel voetbal. Maar ook zij voer uiteindelijk mee in het zog van vader Sam en zoontje Klaas (6). Klaas voetbalt sinds november 2015 bij een club en Bianca is ondertussen een echte voetbalmama geworden. 'De ochtend van Klaas' eerste wedstrijd was ik erg nerveus, niet normaal! Eerst en vooral was ik natuurlijk met hem bezig. Zaten zijn scheenbeschermers goed, waren zijn veters goed geknoopt, was hij goed aangekleed, zat zijn sportbril goed, zaten de steunzooltjes goed in zijn schoenen... Maar ik was ook met mezelf bezig! Mijn man zei me dat ik een trainingspak moest aantrekken, maar ik wilde er goed uitzien. Want wat zouden die andere moeders aanhebben en wat zouden ze van me denken? Ik wilde iedereen eens laten zien dat ik er ook op een zaterdagochtend netjes kon bijlopen. Ik had bovendien nog niemand van de andere ouders ontmoet, omdat mijn man tot dan altijd met Klaas naar de trainingen was gegaan.'

De dag van die eerste wedstrijd moest papa Sam werken, en dus trok Bianca alleen met haar zoontje naar het

grote onbekende: de voetbalclub. Toen ze daar arriveerden, stelden ze vast dat de toegangspoort nog gesloten was. Er stonden wat mopperende ouders, klappertandende kinderen in korte voetbalbroekjes en een oudere man die de gemoederen wat probeerde te bedaren.

‘Die oude man bleek de jeugdsecretaris te zijn’, vertelt Bianca. ‘Hij zei dat de wedstrijd afgelast was door het slechte weer. Slecht weer? Het was wel koud, maar het regende of sneeuwde niet. Voetbal is toch geen sport voor watjes, dacht ik bij mezelf! De man zei het ook alsof het de normaalste zaak van de wereld was. De andere ouders waren vooral boos dat het hen niet wat eerder gemeld was, maar dropen gedwee af. Een andere mama zei me dat de voetbalbond nogal snel jeugdwedstrijden afgelast, vooral om de terreinen te sparen voor de wedstrijden van de eerste elftallen. Ik had me dus nerveus gemaakt voor niets, maar vooral Klaas was heel teleurgesteld, want hij had enorm uitgekeken naar zijn eerste echte wedstrijd.’

Maar het weer bleef niet slecht en al snel stond Bianca als een volleerde voetbalmama langs de zijlijn te supporteren. In het begin had ze het wel wat moeilijk met de manier van coachen van Klaas’ trainer: ‘De eerste keer dat ik ging kijken, hoorde ik de trainer aan Klaas vragen om zijn tegenstander bij een hoekschop een klein duwtje te geven. Ik wist niet wat ik hoorde! Het was toch geen rugby, maar voetbal? Na de wedstrijd sprak ik de trainer daarover aan, maar ik had meteen door dat het

niet de bedoeling is dat voetbalouders in discussie gaan met trainers. Tijdens een volgende wedstrijd, alweer bij een hoekschop, hoorde ik de trainer roepen dat Klaas zijn man in de zestien moest dekken. Er is toch geen nummer zestien bij de tegenstander, dacht ik bij mezelf. En dekken, pardon? Hij had het wel tegen een kind van zes! Ik keek de trainer verontwaardigd aan, maar kreeg dezelfde blik terug. Gelukkig was mijn man er, en ook enkele andere ouders, om me een en ander uit te leggen. Daarna heb ik geen kritiek meer gegeven op de trainer, die al bij al nog wel meevalt. Ik ben de grootste supporter van Klaas' team geworden. Alleen moet ik proberen om te stoppen met juichen wanneer de tegenstander scoort, want dat wordt me niet altijd in dank afgenomen. Maar een mooi doelpunt is nu eenmaal een mooi doelpunt!

Ondertussen is Bianca zelfs een van de vier 'smeermama's' van Klaas' team geworden. Dat zijn de mama's die om de beurt de sandwiches klaarmaken die de spelers na de wedstrijd mogen verorberen. En daarnaast heeft ze ook de handen uit de mouwen gestoken tijdens het jaarlijkse kersttoernooi dat de club organiseert: 'Dat was voor mij weer iets nieuws, want dat toernooi wordt in een zaal gespeeld. Ik mocht er de wedstrijden en de uitslagen omroepen. Een unieke belevenis! Klaas voetbalt nog maar enkele maanden bij de club, maar ik heb het gevoel dat ik er al jaren rondloop. Mijn man heeft trouwens datzelfde gevoel. En Klaas zelf vindt het allemaal super-tof. Hij zou het liefst van al elke dag gaan voetballen!'

Bianca vraagt zich soms wel af hoe het over enkele jaren zal zijn, wanneer Klaas een voetballende puber is. Zal hij dan nog wel graag hebben dat zijn mama naar de wedstrijden komt kijken? En wordt er dan niet veel agressiever gespeeld? Ze sprak er al een aantal keer over met de mama van een ploegmaat van Klaas die ook nog een voetballende zoon van veertien heeft: 'Zij vertelde me dat ze iets minder fanatiek is dan vroeger, maar dat ze zelfs nog langs de zijlijn zal staan als haar zoon achttien is, of hij dat nu wil of niet. Ze vindt het vooral fijn dat het nog bijna allemaal dezelfde ouders zijn als acht jaar geleden. Het is ondertussen een hechte groep geworden die geen wedstrijd zou willen overslaan. Om de zonen aan het werk te zien, maar ook om met elkaar wat bij te kletsen. Dat geklets heeft volgens haar ook wel een nadeel: ze verliezen de score of de mooie acties van zoonlief al eens uit het oog. En dan is het soms improviseren geblazen na de wedstrijd! Zelf denk ik dat ik er over acht jaar ook nog wel zal staan, en hopelijk nog altijd bij dezelfde club. Mocht Klaas ooit naar een grotere club mogen gaan, dan kunnen we hem dat natuurlijk niet weigeren. Maar voor mij zou dat moeilijker liggen, want ik heb gehoord dat je daar nog minder tegen de trainer mag zeggen ...'

PAPA'S DROOM

Jeugdvoetballers kunnen alleen maar wel varen bij ouders die erg bij hun sport betrokken zijn. Vele topvoetballers hebben een groot deel van hun carrière te danken aan de schier grenzeloze inzet van hun vader en/of moeder. Maar er is natuurlijk ook een keerzijde aan de medaille. Het duurt niet lang voor het voordeel omslaat in een nadeel als ouders zo dominant zijn dat de sportprestatie van het kind eigenlijk de prestatie van de ouders wordt. Meer nog, via het jonge voetballertje proberen dergelijke ouders, meestal de voetbalvaders, hun eigen droom alsnog te realiseren, soms ten koste van alles. Je kunt je terecht de vraag stellen waarom ouders dat zouden doen. Pedagogogen en psychologen zijn het daarover eens: om te kunnen delen in het geluk van hun kind. Een jonge voetballer die erin slaagt om de ambitie van zijn vader waar te maken, maakt zijn vader meteen ook gelukkig. De vader ziet zijn zoon als zijn plaatsvervanger, die ervoor zorgt dat negatieve gevoelens, zoals spijt en teleurstelling, verdwijnen. Iedereen die iets met jeugdvoetbal te maken heeft, kent ze wel: voetbalvaders die hun kind de allerbeste van het team vinden, terwijl de jongen of het meisje er misschien maar bij loopt om de hoop te vergroten. Niet zelden voetballen die kinderen niet eens graag en doen ze het gewoon omdat hun vader het wil. Plezier beleven aan een sport is toch wel wat anders ...

'Sinds dit seizoen voetbalt mijn zesjarige zoon David, samen met zijn beste vriend Alessandro, bij een club dicht bij ons in de buurt. Zijn eerste training was er een van wisselend succes, ook voor mij. David zeurde me al lang de oren van het hoofd om bij een echte club te mogen gaan voetballen, maar ik vond het niet meteen het allerbeste idee omdat hij nogal klein en fragiel is. Nochtans voetbal ik zelf in vierde klasse en zit in onze familie het voetbal echt in de genen.'

Aan het woord is Daniël (32), die tijdens de eerste training van David zijn vrees een beetje waarheid zag worden. Hij zag de grotere jongens zich als wildemannen op de bal storten, terwijl zijn zoon het allemaal een beetje van een veilige afstand bekeek. 'Ik zei tegen mijn vrouw al grappend dat zijn positie spel al een pak beter was dan dat van de rest. Voetbalvader zijn viel al tijdens die eerste training niet mee. Mijn vrouw nam wat foto's en ik stond wat ongemakkelijk tegen de omheining te leunen. Soms voelde ik de lichte drang om wat richtlijnen naar David te roepen. Ik hield me echter voor, hoe moeilijk dat ook was, om hem niet te pushen. David moet zijn eigen dromen waarmaken, niet de mijne. En de mijne was, hoe kun je het raden, profvoetballer worden!'

Toen hij naar de eerste training van David aan het kijken was, moest Daniël denken aan iets wat hij ooit had gelezen over Marco van Basten en zijn zoon Alex. Toen Alex op zevenjarige leeftijd deelnam aan zijn eerste voetbalwedstrijd, ging zijn vader op ruime afstand van de

andere ouders staan en keek in stilte toe. Hij zag hoe Alex niet met het voetballen bezig was, maar eerder de vogeltjes in de lucht telde en droomde van zijn speelgoed thuis. Een van de beste spitsen aller tijden zag hoe zijn zoon zonder enige ambitie over het veld dartelde, maar zweeg tevreden. Dat Alex liever met Lego speelde, was prima voor hem.

Tijdens de tweede oefening van die eerste training zag Daniël zijn zoon boos naar de kant lopen. 'Het was een oefening waarbij iedereen om de beurt naar doel mocht trappen. David werd ongeduldig en had geen zin om zijn beurt af te wachten. Op dat moment werd het voor mij plotseling een pak ingewikkelder. Want wat moest ik nu doen: hem terugsturen of mezelf gelijk geven dat voetbal niet echt iets voor hem is? Ik begon me ook af te vragen of ik hem onbewust niet gepusht had door hem altijd mee te nemen naar mijn eigen wedstrijden. Wilde ik stiekem niet dat hij profvoetballer zou worden omdat ik dat zelf niet kon verwezenlijken?'

Maar profvoetballer moet David niet worden. Hij voetbalt nog steeds, vindt het allemaal heel leuk en Daniël is al lang blij als zijn zoon eens een dribbel probeert of een goede pass geeft. En tijdens de wedstrijden heeft David blijkbaar een kwaliteit die de anderen niet hebben. 'Hij zorgt voor de teamgeest. Zelf scoort hij bijna nooit, maar wanneer iemand van zijn ploegje een doelpunt maakt, dan gaat hij iedereen een high five geven. De andere spelertjes hebben het snel overgenomen en nu doet

iedereen het. David is altijd superblij wanneer iemand anders scoort. Zelf moet ik naast het veld soms nog eens op mijn tong bijten, maar ik denk wel dat ik ondertussen een goede voetbalpapa ben.'

Voor Willy (60) was er ooit een grote carrière in het voetbal weggelegd, totdat een zware knieblessure roet in het eten gooide. 'Ik voetbalde als achttienjarige één seizoen bij RWDM, toen nog een grootheid in het Belgische voetbal, maar op het einde van dat seizoen viel ik geblesseerd uit met gescheurde kruisbanden. Ik voetbalde nadien nog wel in de lagere reeksen, maar haalde nooit meer het niveau van weleer. Ik moet zelfs eerlijk toegeven dat de lange revalidatie me een beetje de zin in voetballen had ontnomen.'

Twee jaar nadat Willy was gestopt met voetballen, werd zijn zoon Sander geboren. Al snel bleek dat Sander een echt voetbaltalent was. Bij het lokale voetbalclubje stak hij er met kop en schouders bovenuit en het duurde niet lang voor hij gescout werd door verschillende eersteklasseclubs. Op elfjarige leeftijd ging Sander bij RWDM voetballen, de club waar Willy zelf nooit kon doorbreken. Willy zag zijn eigen droom uitkomen: 'Ik was er zeker van dat Sander profvoetballer zou worden. Het was echter niet gemakkelijk, want we woonden toen in Halle en de verplaatsingen naar Brussel waren niet altijd evident. Bovendien was ik zo veel met Sander bezig dat ik mijn andere twee kinderen, die niet voetbalden,

wat verwaarloosde. Maar op dat ogenblik had ik er alles voor over om mijn zoon te helpen bij het realiseren van zijn droom. Een droom die eigenlijk ook de mijne was.'

Tijdens zijn eerste seizoen bij RWDM beleefde Sander ups en downs, maar hij deed het meer dan behoorlijk. Op het einde van het tweede seizoen kreeg Willy echter te horen dat hij beter zou uitkijken naar een andere club voor zijn zoon. Sander voldeed blijkbaar niet meer aan de hoge verwachtingen. 'Zowel Sander als ikzelf was er kapot van! Wij vonden dat hij niet slechter was dan andere spelers die wel mochten blijven, maar de club dacht daar anders over. Sander was het plezier in het voetbal volledig kwijt en speelde gedurende zes jaar volleybal. Pas daarna is hij weer beginnen te voetballen bij een club in derde provinciale, vooral omdat een paar vrienden hem dat hadden gevraagd. Ik ging toen naar die wedstrijden kijken, op zondagochtend, maar wat ik daar zag, tartte elke verbeelding. Ik zag er jongens van 19 of 20 jaar oud die met een biertje in de dug-out zaten en een hele wedstrijd niet liepen omdat ze rechtstreeks uit de discotheek kwamen. Ofwel moesten ze al snel het veld verlaten omdat ze er afgeschopt werden of zelf te fel iemands enkels hadden geïmproviseerd.'

Willy zag wel dat het allemaal vrienden waren die gewoon graag tegen een balletje traptten, met of zonder kater. Sander had de weg van zijn hart en die van zijn vrienden gekozen. Toch was het voor Willy een harde noot om te kraken: 'Soms kreeg ik tijdens die wedstrijden

de tranen in de ogen! Ik moest altijd maar denken aan de carrière die Sander had kunnen maken. Er waren zelfs wedstrijden waarbij ik vroegtijdig naar huis ging omdat ik het niet langer kon aanzien. Ik was teleurgesteld, maar zat tegelijkertijd met een soort van schuldgevoel. Hij was mijn zoon en ik hield van hem, dus wat maakte dat voetballen nu uit! Ik heb wel geleerd dat je als ouder je eigen dromen overboord moet gooien in de opvoeding van je kinderen. Sander heeft nu zelf kinderen, maar het zijn twee meisjes en ze voetballen niet. Gelukkig maar, denk ik soms bij mezelf.'

Kristien (29) heeft een zoontje, Mats, van vijf jaar oud. Voor zijn tweede verjaardag kreeg Mats van zijn papa al een bal en een klein doeltje cadeau. 'Voor mijn man was het toen al een uitgemaakte zaak. Mats zou later profvoetballer worden! Op dat ogenblik speelde mijn man nog zelf in vierde klasse. Hij groeide op met het spelletje, want ook zijn vader en twee broers speelden voetbal. Ikzelf ben echter niet meteen het meest sportieve type. Vraag me bijvoorbeeld niet om de benen te strekken en dan met mijn beide handen de grond te raken, want dat kan ik niet! En ik vrees dat Mats net die eigenschappen, of noem het gebreken, van mij heeft geërfd.'

Maar de papa van Mats is iemand die niet meteen opgeeft en bijna elke avond ging hij met zijn zoontje aan de slag in de tuin. 'Harder trappen!' of 'Ook die linkervoet gebruiken!' hoorde Kristien hem meer dan eens brullen.

Keer op keer trapte Mats echter half of helemaal naast de bal.

'In die periode was het avondeten vaak een triestige bedoening. Mijn man zat vaak te mopperen over de gebrekkige voetbalkwaliteiten van Mats, terwijl ik hem duidelijk probeerde te maken dat we misschien naar een andere sport moesten uitkijken. Ik merkte ook dat Mats niet echt meer enthousiast was om met zijn papa een balletje te gaan trappen in de tuin.'

Op zekere dag waren er twee nichtjes van Mats op bezoek, die allebei al een paar maanden aan turnen deden. Kristien zag hoe de twee meisjes in de tuin een aantal turnoefeningen aan Mats probeerden uit te leggen. Mats was zeer enthousiast en vroeg achteraf aan zijn mama of hij de week nadien ook eens mocht gaan turnen. Het mocht, ondanks het luide protest van papa, en een week later bleek dat hij veel liever turnde dan voetbalde.

'Hij doet het nog altijd met heel veel enthousiasme. En ik moet eerlijk bekennen dat ik me ook wel wat vergist heb, want Mats blijkt helemaal geen houten klaas te zijn! Of hij nog jaren zal turnen, dat weet ik niet, maar ik ben wel blij dat we een sport gevonden hebben waaraan hij heel veel plezier beleeft.'

DE BROER VAN...

Jordan Lukaku, de jongere broer van Romelu, maakt momenteel het mooie weer bij kv Oostende in eerste klasse. Toch had het helemaal anders kunnen lopen. Als klein jongetje trapte hij met Romelu wel wat ballen op een pleintje in hun wijk, maar hij wilde niet voetballen bij een club en keek zelfs niet naar het voetbal op tv. Hij las veel liever een boek. Jordan gaf in een interview toe dat hij, vooral door zijn moeder dan, echt gedwongen werd om te gaan voetballen. Hij verwoordde het als volgt: 'Romelu was de vulpen en ik de potloden die je er gratis bijkreeg.' Vader Lukaku was al blij dat Romelu voetbalde, maar moeder Lukaku nam daar geen genoegen mee. Zij wilde dat Jordan hetzelfde pad zou volgen als zijn broer en schreef hem ook in bij voetbalclub Rupel Boom. Telkens als hij het veld wilde verlaten omdat hij geen zin meer had, dreigde ze ermee hem te straffen. Mama Lukaku lijkt er geen graten in te zien dat ze haar jongste zoon op die manier aan het voetballen heeft gekregen. In een interview zei ze zelfs dat ze blij is dat Jordan nu goed zijn boterham verdient met ... iets wat hij graag doet.

Ik hoef het niet eens zo ver van huis te zoeken, en neem dat maar heel letterlijk. Mijn jongste zoon Stan, momenteel bijna zes jaar oud, is als het ware opgegroeid met de bal van zijn broer. Toen Stan zijn eerste stappen zette in onze woonkamer, deed zijn drie jaar oudere broer Jari dat op een voetbalveld. Zelf droomde ik al

luidop van een nieuw dynamisch duo zoals de broertjes De Boer of Hazard, maar ik nam me voor, en ik ben daar wonderbaarlijk goed in geslaagd, om geen van mijn beide zonen in een bepaalde richting te pushen. Bovendien werd het vrijwel meteen duidelijk dat de ene het liefst van al met zijn bal zou gaan slapen, terwijl de andere er meer een haat-liefderelatie mee had. Maar een jongetje dat dag in dag uit met één welbepaalde sport geconfronteerd wordt, dat kent niets anders en zal op een bepaald moment onvermijdelijk die sport willen uitproberen. En zo gebeurde het dat we Stan een tweetal maanden na zijn vierde verjaardag inschreven voor de voetbalspeeltuin van kv Mechelen. Voor ons als ouders was dat niet alleen een zeer praktische oplossing, want ook Jari voetbalde bij dezelfde club, de voetbalspeeltuin was bovendien een initiatief waar we voor de volle honderd procent in geloofden. De ervaringen die we ermee hadden, waren uitsluitend positief. Het is een ideale en leuke manier om zeer jonge kinderen al wat balgevoel bij te brengen, en dat onder begeleiding van trainers die in het jeugdvoetbal toch al wat strepen verdienen.

Toen ik zelf nog jeugdtrainer was, ergerde ik me vaak blauw aan spelertjes die weinig interesse toonden, meer bezig waren met het lastigvallen van hen die er wel vol voor gingen, en soms gewoon op de grond zaten, op zoek naar klavertjesvier. Het was een ergernis die dus al erg diep zat, maar toen ik naar Stan stond te kijken tijdens de trainingen, kwam ze tegen wil en dank weer

aan de oppervlakte drijven. Voor het voetbalbeest dat ik ben, waren dat soms moeilijke momenten en het zorgde soms ook thuis voor pittige discussies. Mijn vrouw vond dat we Stan gewoon het seizoen moesten laten uitdoen, maar ikzelf vond het een verspilling van duur lidgeld – want dat moet je er voor de geleverde kwaliteit van opleiding natuurlijk ook bijnemen. Het was vechten tegen de bierkaai, mijn vrouw haalde haar slag thuis.

Stan maakte dus het volledige seizoen vol in de voetbalspeeltuin van kv Mechelen. De ene dag al met wat meer overtuiging dan de andere, maar al bij al leek hij zich telkens wel te amuseren. En ik? Ik stond erbij en keek ernaar. En na een tijdje wist ik alles wel in het juiste perspectief te plaatsen. Uiteindelijk was één glimlach van mijn zoon me meer waard dan vijf goede dribbels op rij.

Sinds september 2015 doet Stan aan turnen op woensdag en gaat hij basketten op zondag. We merken dat hij dat met meer zin en overtuiging doet dan voetballen. Dat een kind moet doen wat hij graag doet, is een waarheid als een koe.

En wie weet, misschien vraagt Stan binnen enkele jaren wel zelf om weer te mogen gaan voetballen. Het is best mogelijk, net zoals het mogelijk is dat Jari op een dag naar me toe komt en zegt dat hij het voetballen beu is, dat hij ermee wil kappen. Toegegeven, mijn hart zal op dat moment bloeden, maar ik zal niet mijn uiterste best doen om hem op andere gedachten te brengen...

EDEN HAZARD

'Waarom ik ben begonnen met voetballen? Vooral omdat zowel mijn papa als mijn mama voetbalde. Maar dat we dicht bij een voetbalveld woonden, heeft natuurlijk ook wel geholpen. En mijn drie broers? Tja, om dezelfde redenen, zeker? Maar die wilden natuurlijk ook zo goed worden als ik!'

DE MINDERE GODEN

Voor een gewestelijke/provinciale voetbalclub is het aantrekken van jeugdspelertjes niet alleen belangrijk om het voortbestaan van de jeugdopleiding te waarborgen, maar ook dat van de club zelf. Een voetbalclub op lager niveau doet dus eigenlijk ook aan een vorm van rekrutering, al van bij de allerkleinsten. Omdat het als een paal boven water staat dat vele spelertjes uiteindelijk zullen afhaken, moet voor zulke clubs de beginbasis voldoende breed zijn. Ze zullen zich dan ook vooral bezighouden met een actieve ledenwerving die niet alleen gericht is op het detecteren van talent, maar waarbij iedereen die graag voetbalt bij hen terecht kan.

Helaas dragen niet alle clubs dit principe hoog in het vaandel. Vorig jaar ging er een schokgolf van verontwaardiging door het jeugdvoetbal toen in de pers het verhaal verscheen van de zesjarige Sietse die bij SK Grembergen, een club uit tweede provinciale, de laan werd uitgestuurd. De ouders van het jonge voetballertje, en samen met hem bijna heel voetbalminnend Vlaanderen, reageerden geschokt. De ouders beweerden dat de jeugdcoördinator van de club in kwestie hen gezegd had dat er gepresteerd moest worden. Letterlijk zou hij het volgende gezegd hebben: 'Als je plezier wil maken en vriendschappen wil opbouwen, moet je maar naar de Chiro gaan.' Volgens de club is Sietse voetballend heel zwak. De enige mogelijke uitweg was om hem bij een

lagere leeftijdscategorie te laten voetballen. Dit zou echter betekend hebben dat Sietse niet bij zijn leeftijdgenootjes en vriendjes kon voetballen.

Dit verhaal levert het treffende bewijs dat we vandaag de dag in een prestatie maatschappij leven. Het kan niet de bedoeling zijn dat alle clubs onder de kerktoren – lees: op regionaal niveau – gaan redeneren zoals de club in bovenstaand geval. Een regionale voetbalclub zou een sportieve thuis moeten bieden voor elk kind dat graag voetbalt, ongeacht zijn of haar zogezegde talent. Wie wil voetballen, moet dat kunnen doen! En het is aan de clubs, in de praktijk de trainers, om ervoor te zorgen dat elk voetballertje door het seizoen heen progressie maakt.

Er zijn mensen die nog een stap verder gaan en die het schandalig vinden dat bijvoorbeeld een derde- of vierdeklasser een kind een test laat ondergaan alvorens het in de jeugdopleiding te accepteren. Daar ben ik het echter niet helemaal mee eens. Er wordt immers ook steen en been geklaagd, misschien zelfs door dezelfde mensen, dat er wat schort aan de Belgische jeugdopleiding en dat er onvoldoende ‘geogst’ wordt. Om dat euvel te verhelpen, moeten jonge voetbaltalentjes de mogelijkheid krijgen om zichzelf te ontwikkelen, en dat kan dan weer alleen met de juiste omkadering. En daar bedoel ik niet alleen de trainers mee, maar ook de teamgenoten. De grens tussen puur recreatief voetbal en een voetbalopleiding waaruit men later kan oogsten, op welk niveau dan ook, moet ergens getrokken worden. Derde- en

vierdeklassers spelen met hun jeugd ploegen nu eenmaal interprovinciaal voetbal, waar het niveau toch nog iets hoger ligt dan op regionaal niveau. Vaak is het wel zo dat bij die clubs ook nog een paar regionale jeugd ploegen te vinden zijn, waar dan de zogenaamde 'mindere goden' terecht kunnen.

Dat er gelukkig ook clubs op regionaal niveau zijn die schitterend werk leveren, kan Kurt (39) alleen maar nadrukkelijk beamen. Hij is trainer van de U10 van FC Zemst, een club uit derde provinciale. Bij FC Zemst proberen ze het ideale evenwicht te vinden tussen plezier en prestaties.

'Vanaf de zogezegde middenbouw, ongeveer vanaf de leeftijd van tien jaar, hebben we ervoor gekozen om onze teams in te delen in een A-ploeg en een B-ploeg. Het is onze overtuiging dat beide groepen een specifieke begeleiding nodig hebben en wedstrijden moeten kunnen spelen tegen teams die hun eigen niveau zo dicht mogelijk benaderen. Wie in welke groep wordt ingedeeld, hangt trouwens niet enkel af van de pure voetbal kwaliteiten, maar ook van inzet, motivatie, goed gedrag en aanwezigheden tijdens de trainingen en wedstrijden.'

Toch kan ook Kurt niet voorbijgaan aan het feit dat er zelfs op regionaal niveau al een soort van prestatiedruk rust op de schouders van de jonge spelertjes. Volgens hem wordt die druk niet in de eerste plaats uitgeoefend door de trainers, maar wel door de ouders: 'Zelf probeer

ik de kinderen weinig druk op te leggen. Voor mij primeert de inzet en is het resultaat minder belangrijk. Wat ik wel merk, is dat er spelertjes zijn die eigenlijk niet echt graag voetballen. Ze worden vaak verplicht door hun ouders, om welke reden dan ook, terwijl ze zelf graag iets anders zouden doen. Zelf mag ik niet klagen, maar het gedrag van sommige ouders langs de zijlijn laat veel te wensen over. Soms hoor ik ouders zaken naar hun kind roepen waarbij het positief en constructief aanmoedigen, iets waar onze club veel belang aan hecht, ver te zoeken is. Ik vraag me soms af wat er op zo'n ogenblik in het hoofd van dat kind omgaat.'

Nogmaals: plezier in het voetbalspelletje moet primeren op het pure resultaat – niet alleen op regionaal niveau trouwens. Wie iets tegen zijn zin doet, kan onmogelijk tot grootse prestaties komen. Maar is winnen dan helemaal niet belangrijk? Sommigen antwoorden pertinent ja op deze vraag, maar spelertjes die elke week hun wedstrijden met dubbele cijfers verliezen, zullen daar waarschijnlijk anders over denken. Het is niet altijd gemakkelijk voor een jeugdtrainer om op dat vlak in eer en geweten bepaalde beslissingen te nemen. Wanneer een team enkele minuten voor affluiten leidt met één doelpunt verschil, mag een trainer dan zijn sterkste spelers opstellen om die voorsprong veilig te stellen? Of moet hij elke speler, los van het eventuele resultaat van de wedstrijd, evenveel speelminuten gunnen?

Kurt heeft ook daar een eigen mening over: 'Bij ons in de club geldt nog steeds de regel dat plezier belangrijker is dan winnen. Natuurlijk beseffen we dat kinderen liever winnen dan verliezen, want wanneer je elke week verliest, dan verdwijnt het spelplezier als sneeuw voor de zon. Maar de prestatiedruk mag niet te groot zijn. We mogen niet vergeten dat kinderen ook nog op school moeten presteren en dat een hobby, wat voetbal nog altijd is, voor de nodige ontspanning moet zorgen.'

Ten slotte wil ik in deze context nog een voorval aanhalen waarvan ik getuige was toen ik zelf trainer was van een team van elfjarigen. Tegen een vrij sterke tegenstander stonden we een paar minuten voor het laatste fluitsignaal 2-1 in het krijt. Ik koos ervoor om op dat ogenblik mijn beste spelers op te stellen, in de hoop toch nog iets te kunnen forceren. En het wonder geschiedde: luttele seconden voor het einde van de match werd het 2-2! Maar bij het scoren van het doelpunt raakte de jongen ik kwestie, veruit mijn beste pion, geblesseerd. Ik moest hem vervangen door een speler die minder getalenteerd was. Tot overmaat van ramp trapte die laatste net voor affluiten de bal ongelukkig in eigen doel, waardoor we de wedstrijd alsnog met 3-2 verloren. De eerstvolgende training kwam zijn papa naar me toe en vertelde dat zijn zoon na de match, thuis, volledig ingestort was. Blijkbaar hadden zijn ploegmaats hem als zondebok aangewezen voor het verlies en hem allerlei

verwijten gemaakt, waardoor hij niet meer wilde komen voetballen. Pas nadat zijn papa en ikzelf op hem hadden ingespraakt, wilde hij opnieuw naar de club komen. Dit voorval toont op een pijnlijke manier aan dat kinderen ook onderling erg hard voor elkaar kunnen zijn en in zekere zin ook druk op elkaar uitoefenen.

VOETBALLEN 'MET EEN MAN MINDER'

De zoon van Bert, Davy, is twaalf jaar, maar heeft zich pas in augustus van vorig jaar ingeschreven bij een club. Davy voetbalde wel al jaren met zijn papa in de tuin, maar is een vrij onzekere jongen, waardoor hij pas nu de grote stap durfde te zetten. Hij moest starten bij de U13 en werd ingedeeld bij het C-team, het team met in se de minst talentvolle spelers.

'Het is normaal dat Davy in het C-team terecht kwam, want hij was pas begonnen en heeft ook niet erg veel voetbaltalent. Hij vindt voetballen gewoon heel leuk. Er vormde zich echter een ander probleem. De trainer begon steeds vaker tegen Davy te zeuren. Hij zou te weinig met de bal doen, te weinig inzet tonen en zich te veel verstoppen op het veld. Hij stelde Davy altijd in de spits op, volgens mij omdat hij daar weinig verkeerd kon doen. Maar volgens mij moet een spits toch ietwat talent hebben, en net dat heeft mijn zoon niet. Dus doelpunten scoren zat er niet echt in. Weer niet goed voor de trainer dus!'

Tijdens een training kwam het tot een verhitte discussie tussen Bert en Davy's trainer, die weer een paar keer had laten blijken dat Davy zich, naar zijn mening, te weinig inzette. 'Ik liet aan de trainer klaar en duidelijk verstaan dat mijn zoon elke week braaf twee keer komt trainen, terwijl sommige andere spelers vaker een training overslaan. De trainer zei me dat Davy volgens hem beter bij de U12 zou gaan voetballen, een leeftijdscategorie lager dus. Hij zei ook dat hij Davy, als die in zijn team zou blijven, minder vaak zou laten spelen tijdens de wedstrijden. Ik wist niet wat ik hoorde! Zeker niet nadat een aantal andere ouders me vertelden dat de trainer in kwestie al twee andere spelers had "weggepest". Ik was woedend en zei tegen de trainer dat ik dan ook maar aan het jeugdbestuur zou vragen om de helft van het betaalde lidgeld te recupereren. De andere helft kon hij dan maar voor zijn rekening nemen!'

Een paar dagen na dit voorval ging Bert om de tafel zitten met de trainer en de jeugdcoördinator van de club. De jeugdcoördinator toonde zich nogal passief in dat gesprek, terwijl de trainer nog een stap verder ging dan voordien. Nu beweerde hij zelfs dat de slechte resultaten van zijn team te wijten waren aan Davy. Volgens Bert zei hij letterlijk: 'Als ik Davy opstel, dan spelen we met een man minder dan de tegenpartij.' Op de opmerking van Bert dat sommige andere jongens vaker een training misten, was zijn repliek dat die jongens hem wel steeds verwittigden van hun afwezigheid.

Na het gesprek zat Bert dus met nog een pak meer frustraties dan ervoor. En het werd alleen nog maar erger: 'Ik besloot om het even wat aan te kijken, maar al de volgende wedstrijd liep het volledig uit de hand. Davy mocht slechts een kwartier meevoetballen en zijn team verloor de wedstrijd met één doelpunt verschil. De tegenstander scoorde toevallig het winnende doelpunt toen Davy amper een paar minuten op het veld stond. Na de wedstrijd kwam hij huilend uit de kleedkamer omdat de andere jongens hem de schuld gaven van het verlies. Ik was er echter zeker van dat dat gebeurd was onder invloed van de trainer.'

Bert stuurde een mail naar de jeugdvoorzitter, die snel en – gelukkig – anders reageerde dan de trainer en de jeugdcoördinator. Hij stelde dat hij alles van nabij ging opvolgen omdat volgens hem het voetbalplezier vooropstond. Bert was niet van plan om een volledige club de schuld te geven van het gedrag van één trainer en besliste opnieuw om af te wachten. Maar na wat windstilte liep het weer fout: 'Na een training werd ik opgebeld door de trainer. Hij zei dat Davy tijdens de training heel onbeleefd tegen hem was geweest en hem zelfs voor leugenaar had uitgemaakt. Hij pikte dat niet en zou het voorval met de jeugdcoördinator bespreken. Ik sprak erover met Davy en die beweerde dat hij zo had gereageerd omdat de trainer hem weer van alles had verweten. Voor mij was de maat vol. Ik belde de jeugdvoorzitter op en stelde voor om Davy met de U12, een jaartje jonger dus,

te laten trainen. Zonder wedstrijden te spelen weliswaar, want dat kan niet volgens de reglementen. Maar volgens hem zag de trainer van de U12 dat dan weer niet zitten. Ik nam het heft dan maar zelf in handen, contacteerde zelf die trainer en uiteindelijk mocht Davy toch naar de U12. Het is natuurlijk jammer dat hij daardoor even geen wedstrijden kan spelen, maar dat lijkt hij zelf niet zo erg te vinden.'

Davy weet momenteel nog niet of hij volgend seizoen verder wil met voetbal. De problemen die hij had bij zijn huidige club doen hem ook twifelen om de overstap te wagen naar een andere club. Bert laat de keuze aan zijn zoon: 'Als hij wil stoppen, mag hij dat doen. Wil hij naar een andere club, dan mag dat ook. Momenteel voelt hij zich goed bij de U12, want hij vindt er vooral ook een trainer die hem beter ligt. Davy is erg klein en we zouden bij de voetbalbond een dispensatie kunnen aanvragen, zodat hij altijd met jongens van een jaar jonger kan voetballen. Het probleem is echter dat, als hij bij deze club blijft, hij volgend seizoen opnieuw met diezelfde U13-trainer te maken krijgt. Ik ben samen met hem al wel een aantal andere sporten gaan bekijken, zodat hij eventueel een andere keuze kan maken. Ik ga hem zeker niet pushen in een bepaalde richting.'

De jeugdvoorzitter van de club waar Davy voetbalt, vindt dat tot en met de U15 alle spelers recht hebben op evenveel speelminuten. Maar volgens hem zijn daar uiteraard

ook voorwaarden aan verbonden: 'Spelers moeten zich bijvoorbeeld gedragen op training en tijdens de wedstrijden, en ze moeten voldoende aanwezig zijn. Op wat er met Davy gebeurd is, wens ik niet echt commentaar te geven, maar als ouders opmerken dat hun kind minder speelt dan anderen, dan moeten ze eerst wel even heel objectief nagaan wat de reden daarvoor kan zijn. Wanneer ze die niet zelf inzien, dan kunnen ze altijd de trainer onder vier ogen, en op een correcte manier, om meer uitleg vragen. Je mag niet vergeten dat wij uitsluitend werken met vrijwilligers die hun vrije tijd opofferen voor de club. Dat zijn ook maar mensen die fouten kunnen maken. Er zijn in het verleden wel een aantal trainers bij ons geweest die het resultaat lieten primeren op het spelplezier, maar toen hebben we als jeugdbestuur telkens tijdig en adequaat ingegrepen.'

Dries, de huidige trainer van Davy bij de U12, wil ook niet echt dieper ingaan op wat er precies is misgelopen bij de U13, maar hij zegt dat alle trainers van de club door de jeugdcoördinator en het bestuur gecontroleerd worden. Na een wedstrijd moeten ze een wedstrijdverslag indienen waarin onder andere de speelminuten per speler worden opgenomen. Maar volgens hem is het voor een trainer ook niet altijd even gemakkelijk om zich aan de 'regels' te houden: 'Ik verloor met mijn team ooit eens vijf wedstrijden op rij. De sfeer binnen het team, en ook tussen de ouders, was op dat moment niet echt optimaal.'

Er waren zelfs een aantal spelers die lieten verstaan dat ze niet veel zin meer hadden om nog te komen. De volgende wedstrijd was het met nog tien minuten te gaan 1-2 voor ons. Ik nam toen de beslissing om twee minder getalenteerde spelers naar de kant te halen, hoewel ze nog niet zo heel lang op het veld stonden, en twee betere spelers erin te brengen. We wonnen de wedstrijd en nadien was iedereen tevreden, ook de gewisselde spelers en hun ouders. Uiteindelijk wonnen we dat seizoen nog flink wat wedstrijden. Maar ik heb ook al het omgekeerde gedaan. Toen we in een bepaalde wedstrijd na een halfuur al met 5-0 leidden, heb ik tijdens de tweede helft alle zogezegd mindere goden opgesteld.'

OUDERS ONDER DRUK

Cynthia (41) is voetbalmama van Rube (9) en Toon (11), die allebei op regionaal niveau voetballen. De twee jongens hebben samen vier voetbaltrainingen per week en elk een wedstrijd tijdens het weekend. Voetballende zonen, het is organisatorisch geen lachertje, en dat beseft ook Cynthia maar al te goed: 'In totaal zijn er vier trainingen per week. Rube traint op dinsdag en donderdag, telkens van 17.40 uur tot 19.20 uur, en Toon op maandag en woensdag van 18 uur tot 19.30 uur. Mijn man en ik hebben een soort van beurtrol uitgewerkt om de kinderen naar de training te brengen. Zo kunnen we beiden ook nog wat andere dingen doen.

Cynthia werkt op dinsdag maar een halve dag en op woensdag werkt ze niet. Dus die dagen kan ze zelf instaan voor de opvang van de kinderen na school. Op de andere dagen moet ze een beroep doen op de grootouders of de naschoolse opvang.

‘Wanneer mijn jongste zoon voetbaltraining heeft, ga ik nog even naar de winkel voor ik de kinderen van school haal. Ze eten dan al rond 17 uur. Maar op maandag, als de oudste zoon training heeft om 18 uur, is dat allemaal niet zo evident. Ik ben dan immers zelf pas rond halfzes thuis van mijn werk. Maandag is dan ook de meest hectische dag. Na het werk ga ik Toon halen bij de grootouders, waar hij al gegeten heeft, en breng hem dan naar de training. Al dat puzzelwerk bezorgt me soms wel wat stress, maar ik ben dan ook iemand die snel in paniek slaat.’

Ongeveer een jaar geleden veranderde Cynthia van job, net omdat ze er meer wilde zijn voor de kinderen. Achteraf bekeken, heeft ze daar nog niet echt spijt van gehad: ‘Sommige mensen zeggen me weleens dat ik meer carrière had kunnen maken, maar ik doe deze job ook gewoon graag. Ik ben naar een ander bedrijf overgestapt, waar ik trouwens hetzelfde werk doe, louter en alleen omdat het uurrooster daar me beter uitkwam en ik minder lang onderweg ben. Dat was voordien een probleem, want ik geraakte amper op tijd thuis. Zelf ga ik al eens joggen, maar meer ook niet. Met een echte hobby zou ik niet weten hoe ik mijn wekelijkse planning rond moet krijgen.’

De man van Cynthia heeft een job met veel verantwoordelijkheid en vertoeft vaak in het buitenland. Hij voetbalt zelf ook. Als zijn werk het toelaat, gaat hij elke woensdagavond trainen.

'Mijn man is opgegroeid met voetbal', vertelt Cynthia. 'Zijn vader was jarenlang voorzitter van een club en zijn oom was een succesvol trainer in derde en vierde klasse. Hij heeft er nooit aan gedacht om zijn training op woensdag en match op vrijdagavond op te geven. Bovendien heeft hij een stressvolle job en is het voetbal voor hem een soort uitlaatklep. Nu, ik mag niet klagen, hoor. Als hij thuis is, steekt hij ook wel de handen uit de mouwen in het huishouden. Ook mijn moeder en mijn schoonmoeder doen dat regelmatig. Desondanks heb ik toch vaak het gevoel dat ik geen tijd meer voor mezelf overhoud.'

De tijden veranderen en dus ook de gezinssituaties. Toen ik zelf nog een jeugdvoetballer was, was van co-ouderschap, zoals we dat nu kennen en het omschreven wordt, nog helemaal geen sprake. Mijn ouders waren ook gescheiden en ik ging om de twee weken een weekend bij mijn vader logeren, wat in die tijd een beetje de regel was. Nu kiest men vaker voor co-ouderschap, een formule die op het vlak van vrijetijdsbesteding echter de nodige problemen met zich meebrengt.

Sylvie (34) heeft een voetbaldochter van acht jaar oud, Imke, die voetbalt. Ze doet dat bij een club die aangesloten is bij de Koninklijke Vlaamse Voetbalbond, de

recreatieve tegenhanger van de Koninklijke Belgische Voetbalbond. Imke verblijft de ene week bij mama en de andere week bij papa.

‘Ik heb een job met erg wisselende uren, waardoor ik Imke niet altijd naar de trainingen kan brengen. De enige die waar nodig een beetje kan bijspringen, is mijn moeder, maar zij werkt ook nog altijd voltijds en ze is lid van een toneelgezelschap. Ze doet wat ze kan, maar kan me ook niet altijd helpen. Momenteel komt het er eigenlijk op neer dat wanneer Imke bij haar papa is, ze twee keer kan gaan trainen en wanneer ze bij mij is, ze dat meestal maar één keer kan. Op een bepaald moment sprak haar trainer me aan. Hij zou Imke niet meer kunnen selecteren voor de wedstrijden op zaterdag als ze geen twee keer per week trainde.’

Bij de club waar Imke voetbalt, en meer bepaald in haar leeftijdscategorie, zijn er te veel kinderen voor één ploeg, maar ook te weinig voor twee ploegen. De trainers en de club vinden het een faire regeling dat de kinderen die twee keer komen trainen voorrang krijgen bij de wedstrijden op zij die slechts aan één training deelnamen.

De jeugdcoördinator van de club verantwoordt dat als volgt: ‘Stel dat we toelaten dat bepaalde spelertjes één training mogen missen en ze ook op zaterdag wedstrijden mogen spelen, dan moeten we kinderen aan de kant laten die wel twee keer kwamen trainen. De eerlijkheid is dan echt wel ver te zoeken. Volgens ons is het ook zo dat als de ouders een beetje moeite doen, er altijd wel

een oplossing te vinden is. Ik denk dan bijvoorbeeld aan meerijden met de ouders van andere spelertjes die in de buurt wonen, andere familieleden die kunnen invallen of, bij co-ouderschap, mama en papa die goede afspraken maken. We beseffen dat het lijkt alsof we een amateurclub zijn met kapsones, maar we moeten ergens een lijn trekken en die dan ook scrupuleus volgen.'

Sylvie heeft zich neergelegd bij de situatie: 'Ik heb een gesprek gehad met de club, maar men houdt voet bij stuk. Het komt er momenteel dus op neer dat Imke meestal maar om de twee weken mag deelnemen aan een wedstrijd op zaterdag. Imke zelf lijkt dat geen probleem te vinden, maar ikzelf heb het er wat moeilijk mee, omdat ik weet hoe bezeten ze is van het voetballen. Naar een andere club trekken, is ook geen optie, omdat Imke dan haar vriendjes en vriendinnetjes moet achterlaten. We roeien dus maar met de riemen die we hebben.'

DE BAKKER, DE BEENHOUWER EN DE VRIENDJESPOLITIEK

Toen ik wegens een aanslepende knieblesure moest stoppen met competitief voetbal, besloot ik om een trainersdiploma te behalen en jeugdtrainer te worden. Een van de eerste ploegjes die ik trainde, waren de minnen (nu noemt men dat de U12 of U13) van de club waar ik zelf ook verschillende jaren had gevoetbald. Op het einde van het seizoen nam ik met mijn jongens deel aan

een toernooi dat georganiseerd werd door FC Walem. Op zaterdag wonnen we al onze voorronde wedstrijden, waardoor we ons plaatsten voor de grote finale op zondag. Tegenstander: FC Walem!

Op het einde van de eerste dag van het toernooi kwam de organiserende club plots op de proppen met het toernooireglement, waarin stond dat per deelnemende club slechts vijftien spelers op het wedstrijdblad mochten staan. Tijdens de voorrondes had niemand er zich blijkbaar aan gestoord dat dat er bij ons drie meer waren, maar nu we de finale gingen spelen tegen de organisator, lagen de kaarten net iets anders. Noodgedwongen moest ik op zondag dus drie spelers teleurstellen, onder wie de kleinzoon van de bekendste bakker van onze gemeente, eveneens een van de sponsors van onze voetbalclub. Het was een hartverscheurende keuze, maar ik liet uiteindelijk de drie jongens thuis die op zaterdag de meeste wedstrijdminuten op hun conto hadden. We wonnen alsnog de finale tegen FC Walem na strafschoppen, maar wat de dinsdag erna gebeurde, tartte elke verbeelding.

Na de training werd ik op het matje geroepen bij de clubvoorzitter. Hij zei dat de bakker, maar ook zijn schoonzoon en dochter, hem hadden opgebeld om hun ongenoegen te uiten over het feit dat ik hun zoon/kleinzoon niet had geselecteerd voor de finale. Ik trachtte uit te leggen waarom ik die beslissing had genomen, maar dat viel allemaal in dovemansoren. De voorzitter vroeg me of ik wel beseftte wat de bakker als sponsor voor de

club betekende – hij mocht met zijn naam op de truitjes staan omdat hij gratis pistolets leverde – en vroeg me in niet mis te verstande bewoordingen om daar in de toekomst rekening mee te willen houden.

Het seizoen erna zat ik safe, want ik had geen zoon of kleinzoon van een sponsor in mijn ploeg, maar het daaropvolgende seizoen was het weer van dat. Dit keer ging het om de zoon van een bestuurslid. Ik nam een wijs besluit en verliet, met veel pijn in het hart, een voor de rest schitterende club.

Deze voorvallen tonen aan dat er zelfs binnen een club die, met alle respect, haar matches afhaspelt onder de spreekwoordelijke kerktoren, soms factoren spelen die een normale en integere werking haast onmogelijk maken. Het zijn dat soort zaken die, rechtstreeks en onrechtstreeks, de druk op de betrokken spelertjes verhogen, zowel zij die bevoordeeld als zij die benadeeld worden. Deze manier van handelen zorgt op lange termijn immers alleen maar voor onvrede en teleurstelling. De kinderen die een hand boven het hoofd gehouden werd, zullen misschien ooit, wanneer ze geen 'bescherming' meer genieten, minder aan spelen toekomen en het daar moeilijk mee hebben – en misschien zelfs afhaken. De spelertjes die daarentegen niet vol hun kans kregen, zullen uiteindelijk naar een andere club vertrekken en, erger nog, het plezier in het voetbal verliezen.

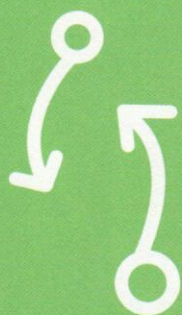
DRIES MERTENS

'Mijn vader speelde een zeer belangrijke rol in mijn leven. Ik heb het er soms nog met vrienden over en ben er zeker van dat, als hij er niet was, ik hier nooit zou hebben gestaan. Ik had heel veel geluk dat ik een vader had die elke dag voor mij klaarstond om mij ergens naartoe te brengen.'

DE WISSEL

JONG BEGONNEN, IS HALF GEWONNEN

Pakweg 25 jaar geleden, toen ik zelf nog een jeugdvoetballer was, hoorde je langs de zijlijn vaak de volgende uitspraak: 'Je moet met je zoon niet meteen naar Anderlecht gaan. Hij is nog veel te jong. Als hij echt goed is, dan komen ze hem later nog wel halen.' (In de plaats van Anderlecht had het evengoed om Club Brugge, Standard of een andere 'grote club' kunnen gaan.) Als je vroeger een jonge talentvolle voetballer was, dan was de kans reëel dat je nog na je twaalfde verjaardag door zo'n club werd opgemerkt en eventueel de overstap kon maken. De tijden zijn echter drastisch veranderd ...

Elke zaterdag- en zondagochtend zijn het weer spannende momenten voor de vele talentscouts achter de omheining van een van de vele voetbalvelden die ons land rijk is. Zit er een nieuwe Hazard tussen, of een nieuwe Courtois? Terwijl de voetballertjes van amper zeven à acht jaar oud, en soms zelfs nog jonger, zich amuseren met de bal, is het voor de scouts bittere ernst. Meestal in opdracht van clubs uit de eerste en tweede voetbalklasse speuren ze de velden van clubs uit de lagere regionen af, op zoek naar jonge talentjes. Dat doen ze zo grondig dat onontdekte talenten van pakweg 11 à 12 jaar voor hen in de praktijk niet meer bestaan. Een talent van die leeftijd is immers al lang bekend, bij hen en vaak ook bij vele andere clubs.

Herman is al een aantal jaren talentscout voor een club die met haar jeugd ploegen op het niveau Elite 1 speelt, het hoogst mogelijke niveau dus. Voor hem is scouten een echt vak: 'Iemand als Eden Hazard ontdekken, dat had zelfs mijn vrouw kunnen doen! Ik ga vooral op zoek naar jongens die door gerichte training en goede begeleiding echte toppers kunnen worden. Soms zie ik een spelertje dat als verdediger fungeert, maar waarvan ik denk dat het een goede spits zou kunnen worden. Uit hoe een spelertje zich over het veld beweegt, zijn motoriek en coördinatie, kan ik al veel leren. Als dat bij een kind dat bijna tien jaar is nog niet goed zit, dan komt het nooit meer goed.'

Herman beseft dat het hoofd van een achtjarige, en vooral dat van zijn ouders, snel op hol gebracht kan worden. Daarom zoekt hij meestal geen contact met de ouders zelf, iets wat volgens hem veel van zijn collega's wel doen, en vraagt hij de naam en contactgegevens van een speler die hem opviel aan diens trainer of de verantwoordelijken van de club. Dat doet hij uit puur fatsoen, zegt hij: 'Als ik ergens op een club kom om te scouten, dan meld ik altijd eerst even mijn aanwezigheid bij iemand van de jeugdtrainers, afgevaardigden of het clubbestuur. Er zijn veel talentscouts die dat niet doen – als ze konden, zouden ze zich zelfs vermommen om onopgemerkt te blijven! Maar na een tijdje kent iedereen je en dan kun je maar beter open kaart spelen.'

Nadat een scout een talentvol voetbal spelertje in zijn boekje heeft genoteerd, zal de club voor wie hij werkt

het spelertje uitnodigen voor een testtraining en/of testwedstrijden. Het is dan aan de ouders van het kind om op die uitnodiging in te gaan of niet. In de meeste gevallen neemt de club pas na een paar tests een definitieve beslissing.

Maar wat gebeurt er wanneer ouders beslissen om niet in te gaan op de uitnodiging van een club? Herman beweert dat de club waarvoor hij scout, en ook hijzelf, dan niet langer zullen aandringen: 'Geloof het of niet, maar voor ons staat het kind centraal. Als het zelf niet wil of zijn ouders vinden dat hij nog te jong of te speels is, dan houdt het voor ons op. Het klinkt misschien hard, maar in zulke gevallen is de kans wel groot dat het spelertje in kwestie later niet meer opgepikt wordt. Ik vind ook dat het belangrijk is dat de ouders met hun twee voeten op de grond staan en een correcte beslissing nemen. Als zij denken dat hun kind de druk van een hoger niveau niet aankan, dan moeten ze dat eerlijk durven toe te geven. Het probleem is echter dat veel ouders enkel aan zichzelf denken wanneer hun voetballende zoon door een grote club wordt gevraagd.'

De vraag is echter of alle talentscouts en clubs wel het volledige plaatje voorleggen aan de ouders van een spelertje dat ze willen binnenhalen. Dat ze talentvolle voetballertjes op jonge leeftijd al uitnodigen voor een test bij een zogezegd grote club, is één ding, maar dan moeten ze aan de ouders wel grondig uitleggen wat zij en hun kind kunnen verwachten. En dan gaat het niet alleen over de voordelen, maar evenzeer over de nadelen, zoals

de vele trainingen, de prestatiedruk die er onmiskenbaar bij hoort op een hoger niveau en het feit dat de speler na een bepaalde tijd een negatieve evaluatie kan krijgen en de club moet verlaten. Hoewel vele ouders en ook spelers zelf wel inzien wanneer anderen beter zijn, betekent dit laatste aspect toch altijd dat een droom uiteenspat. Een trapje lager gaan spelen, of eventueel terugkeren naar de club van oorsprong, is op dat moment vaak een lastige weg om in te slaan.

'WAAG HET NIET OM SPELERS TE KOMEN STELEN!'

In de zomer van 2015 besloot ik om een dagje mee te lopen in het spoor van talentscout Herman.

Om zeven uur 's morgens zat ik al samen met hem in de auto, op weg naar Brugge. Daar vond een voortoernooi plaats voor een internationaal jeugdtoernooi voor U9-teams (spelertjes van acht en negen jaar) dat jaarlijks door Cercle Brugge wordt georganiseerd. Aan dat voortoernooi namen clubs deel uit de tweede, derde en vierde nationale klasse, aangevuld met een aantal regionale teams. De eindwinnaar mocht de volgende dag deelnemen aan het hoofdtoernooi en het opnemen tegen clubs met ronkende namen, zoals Everton FC, Mainz 05, RSC Anderlecht, Club Brugge en Racing Genk. Herman had een lijstje bij zich met daarop de namen van vijf spelertjes die hij moest volgen, maar hij besepte dat hij niet

de enige scout was die op pad zou zijn: 'Deze talentjes staan waarschijnlijk ook op het verlanglijstje van andere clubs. Wij weten nu al dat het spelertjes zijn die de kwaliteiten hebben om ons eigen team sterker te maken. Eerst een analyse maken van ons eigen team, is iets wat we grondig doen voor we gaan scouten.'

Bij aankomst in Brugge schaft Herman zich meteen een wedstrijdschema aan en kijkt wanneer de spelers op zijn lijstje aan de beurt zijn. Hij stelt vast dat sommige interessante wedstrijden elkaar overlappen en stelt snel een schema op, zodanig dat hij elke speler voldoende aan het werk kan zien. Het valt me meteen op dat Herman heel gefocust is op zijn job en dat hij er een pak energie en tijd aan besteedt, waarschijnlijk ook buiten de wedstrijdmomenten.

'Ik ben er dagelijks mee bezig, soms wel tot anderhalf uur per dag. Sommige mensen denken dat ik alleen maar naar wedstrijden moet gaan bekijken, maar er komt veel meer aan te pas. Er is ook heel veel papierwerk waarmee ik me moet bezighouden. Zo vul ik voor elke speler die ik volg een infofiche in. Op basis van dat document beslissen we dan hoe we hem zullen opvolgen: gaan we eerst nog een aantal wedstrijden bekijken, nodigen we hem direct uit voor een test of besluiten we dat hij uiteindelijk toch niet geschikt is voor onze club?'

Wanneer Herman een speler aan het volgen is, heeft het geen zin om tegen hem te praten. Ik probeer het wel een aantal keer, maar krijg geen respons. Hij zit als het

ware in de wedstrijd, en na afloop vraagt hij soms wat extra info aan trainers, afgevaardigden of toeschouwers. Open kaart spelen, zoals Herman altijd doet, kan soms wel tot vervelende situaties leiden, zoals ik zelf kon vaststellen. Een van de jeugdverantwoordelijken van een club uit de tweede klasse heeft de aanwezigheid van Herman opgemerkt en stapt woedend op hem af. Hij brieft dat Herman er niet moet aan denken om bij zijn club spelertjes 'te komen stelen'. Zonder bemiddeling van mij was het zelfs bijna tot een handgemeen gekomen. Herman zelf blijft er redelijk kalm onder: 'Ik heb het met de man in kwestie al eens eerder aan de stok gehad toen ik bij zijn club ging scouten. Vandaag heb ik geen van zijn spelertjes op het oog, dus hij hoeft zich geen zorgen te maken. Al bij al zijn dit voorvallen waar ik meestal van gespaard blijf.'

Herman is tijdens het scouten niet alleen zeer geconcentreerd, het is ook duidelijk dat hij dit met veel plezier doet. Echt gestrest lijkt hij niet, want zijn gezicht straalt, inclusief brede glimlach: 'Voetbal is mijn passie en als ik daar dan in zekere zin mijn job van kan maken, dan heb ik geen klagen. Soms ben ik weleens bang dat er een dag komt dat de club niet meer tevreden zal zijn over mijn werk. Ook ik word immers geëvalueerd en wie weet vindt men dat ik met verkeerde informatie kom aandragen. Momenteel heb ik nog een vaste job tijdens de week, maar mijn grote droom is dat ik me op zekere dag alleen nog maar met talentscouting kan bezighouden.'

Rond 15 uur keren we terug naar huis. Herman is tevreden over wat hij gezien heeft. Als de club zijn mening deelt, dan zullen alle spelertjes die op zijn lijstje stonden uitgenodigd worden voor een testtraining. Op voorwaarde natuurlijk dat er geen andere club met hen aan de haal gaat. Tijdens het toernooi wees Herman me immers op de aanwezigheid van een vijftal scouts van andere clubs die hij kende. Zelf herkende ik ook nog eens een viertal personen van clubs die niet aan het toernooi deelnamen. Ook zij waren er waarschijnlijk om te scouten. De vijver is dus klein en de vissers zijn talrijk aanwezig ...

GROOT EN STERK

Een winnaarsmentaliteit kweken in de jeugdopleiding van een voetbalclub, en bij uitbreiding andere sportclubs, is een *hot topic* waar het laatste woord nog niet over gezegd is. De ene vindt dat als we daar de nadruk op gaan leggen, we het voetbal niet sterker, maar zwakker maken. De andere vindt dat (willen) winnen onlosmakelijk verbonden is met welke sport dan ook en dat er best de nadruk op mag worden gelegd. Maar wat als trainers, en ook ouders, in het jeugdvoetbal in de eerste plaats met winnen bezig zijn? Gaat het dan niet eerder om 'goed zijn' in plaats van 'goed worden'?

Zo komen we automatisch terecht bij de zogezegde 'vroegrijpers', kinderen die vroeg in het jaar geboren zijn en/of die eerder zijn gaan groeien dan hun

leeftijdsgenoten. Een club die winnen boven aan de piramide plaatst, zal bij het scouten en aantrekken van spelers in zekere zin onbewust gaan discrimineren en kiezen voor vroegrijpers. Een talentvolle jeugdvoetballer die in december geboren is, heeft het dus niet zo getroffen. Hij zal altijd moeten opboksen tegen fysiek sterkere leeftijdsgenoten en uiteindelijk dus minder de aandacht van scoutende clubs trekken.

Een geboortedatum, meer heb je dus eigenlijk niet nodig om te weten of een voetbaltalent kans op slagen heeft in de jeugdopleiding van een profclub. In Nederland is er onderzoek gedaan naar het waarheidsgehalte van deze nogal schokkende stelling. Zes jaar lang werden bijna 10.000 spelers uit de jeugdopleidingen van profclubs opgevolgd door inspanningsfysioloog Raymond Verheijen, en wat bleek? Een jongen die in januari geboren is, heeft vier tot vijf keer meer kans op slagen dan een jongen van december. Elke maand worden ongeveer evenveel jongens geboren, maar niet elke maand levert dus evenveel talentvolle voetballers op. Het Nederlandse onderzoek toonde aan dat in de jeugdelftallen (12 tot 19 jaar) de verdeling over de vier kwartalen grofweg de volgende is: 40-30-20-10 procent. Er zijn dus vier keer meer spelers die in januari, februari of maart geboren zijn, dan spelers van oktober, november en december.

Het onderzoek leverde echter nog een opmerkelijk resultaat op: hoe later in het jaar een jeugdvoetballer geboren is, hoe groter de kans is dat hij groeistoornissen

ontwikkelt. Hij blijft kleiner door te hard te trainen, soms wel tot zes centimeter, en hij heeft vaker te kampen met blessures, waardoor de kans groter is dat hij vroegtijdig de jeugdopleiding dient te verlaten.

Mathieu (42) zag zijn zoon Louis (geboren in oktober) op elfjarige leeftijd van Standard Luik naar psv Eindhoven vertrekken. 'Louis speelde bij de u11 van Standard toen tijdens een toernooi in De Pinte een jeugdscoot van psv me aansprak. Louis was hem samen met nog twee andere spelers van Standard opgevallen en hij vroeg me onze contactgegevens. In januari en februari van het lopende seizoen werd Louis uitgenodigd voor een testtraining, die telkens positief verliep, en het seizoen erna kon hij bij psv aan de slag. Zijn twee teamgenoten, beiden geboren in het begin van het jaar, maakten mee de overstap.'

Mathieu merkte meteen dat de prestatiedruk bij psv een pak groter was dan bij Standard. De jeugdopleiding was er uiteraard van een hoog niveau, maar het was duidelijk dat er maar beter ook gewonnen kon worden.

'Er waren in het team van Louis veel spelers die groter en sterker waren dan hij. Die spelers waren steviger in de duels, scoorden vaker en konden ook meer en zwaardere trainingsarbeid aan. Louis moest dikwijls in het rood gaan en al zijn energie aanspreken om mee te kunnen.'

Dit laatste aspect heeft een enorme invloed op de groeispurt van een kind. De hoeveelheid energie die een lichaam kan aanspreken, is immers beperkt. Dus als je

al die energie al besteedt aan sportbeoefening, dan blijft er niets meer over om te groeien. Louis hield het uiteindelijk twee seizoenen vol bij psv, terwijl de andere twee spelers van Standard er meer dan dubbel zo lang bleven.

'Pas in de maanden juni en juli, wanneer er niet of amper voetbald werd, zette Louis zijn groeispuurt in', legt Mathieu uit. 'Toen de trainingen en wedstrijden weer begonnen, was hij altijd extreem blessuregevoelig. Na zijn periode bij psv is Louis weer bij Standard gaan voetballen, waar hij momenteel nog altijd speelt. Hij heeft ook weer wat meer plezier in het spelletje, iets waarnaar hij bij psv precies wat op zoek was.'

Winnen is geen te verwaarlozen factor in het jeugdvoetbal, maar er moet letterlijk en figuurlijk op een gezonde manier mee omgegaan worden en naartoe gewerkt worden. De nadruk mag in de eerste plaats zeker en vast niet op presteren liggen, want daardoor verdwijnt de talentontwikkeling onherroepelijk naar het achterplan. Dat is iets wat ze bij de Nederlandse club az Alkmaar goed begrepen hebben, want daar kijken ze niet echt meer naar de geboortedatum van een speler, maar naar zijn biologische leeftijd, met andere woorden: hoever staat hij in zijn groei? Bij az laten ze jongens van vergelijkbare biologische leeftijd daarom met elkaar trainen. Vroegrijpe spelers uit de leeftijdscategorie u11 (10 en 11 jaar) trainen er bijvoorbeeld met laatrijpe spelers uit de u12 (11 en 12 jaar), waardoor ze volgens az eerlijker kunnen worden

beoordeeld. Tijdens het weekend spelen de jongens uiteraard wel wedstrijden met hun leeftijdgenoten, omdat de voetbalbond dat nu eenmaal voorschrijft. Bij AZ geeft men toe dat winnen tijdens die wedstrijden niet helemaal onbelangrijk is, maar spelers en trainers worden er niet op afgerekend. De ontwikkeling van de spelers staat voorop en de rekening wordt pas gepresenteerd op twintigjarige leeftijd, wanneer de stap naar het eerste elftal gemaakt moet worden.

De oververtegenwoordiging van vroeggeboren spelers in het (top)voetbal is significant. En nochtans is het niet zo klaar als een klontje dat een jongen die in januari geboren is, automatisch ook beter kan voetballen dan iemand die in december geboren is. Het relatieve leeftijdseffect is een fenomeen dat zich meer en duidelijker begint te manifesteren, zo wijzen enkele recente studies uit. Professor Werner Helsen (KU Leuven), onder andere begeleider van de Belgische topscheidsrechters, doet al meer dan vijftien jaar lang onderzoek naar het relatieve leeftijdseffect: 'De meeste jeugdopleidingen in het voetbal zijn opgedeeld in leeftijdscategorieën van één jaar. Een jongen die geboren is op 1 januari 2005 speelt dus in dezelfde ploeg als een jongen die geboren is op 31 december 2005. We stellen vast dat trainers systematisch kiezen voor de oudere jongens uit het selectiejaar. En dat begint al op zeer jonge leeftijd: al bij spelertjes van amper zes jaar oud zien we dat jeugdtrainers eerder kiezen

voor de fysiek sterkere spelertjes. Op die manier gaat er heel wat voetbaltalent, dat toevallig later op het jaar geboren is, verloren.'

Helsen stelt dat we op die manier zowat de helft van ons voetbaltalent overboord gooien. En zijn uitspraak wordt gestaafd door naakte cijfers, want die tonen aan dat er in alle Europese landen véél meer profvoetballers zijn die geboren zijn in het begin van het jaar. Naarmate de geboortemaand later op het jaar valt, zijn er steeds minder spelers. Zo ook in de Belgische eerste klasse. Wanneer het aantal voetballers per geboortemaand vergeleken wordt met het aantal geboortes in ons land, dan valt het contrast heel erg op. Er worden in België meer kinderen geboren in de tweede helft van het jaar, maar toch zijn er net minder kinderen uit die groep die het maken als profvoetballer.

Nog een sprekend voorbeeld hiervan is het U19-team van RSC Anderlecht dat het in 2014-2015 zo goed deed in de European Youth League, zeg maar de Champions League voor jeugdteams. 15 van de 21 selectieplayers, meer dan 70 procent dus, is geboren in de eerste helft van het jaar. Maar ook bij onze nationale jeugdselecties is het relatieve leeftijdseffect duidelijk merkbaar. Van de toppers van het Belgische jeugdvoetbal is ook ruim 70 procent in de eerste zes maanden van het jaar geboren.

Professor Helsen: 'Van bij de jeugd focussen trainers op het winnen van wedstrijden. Daarom kiezen ze voor de sterkere spelertjes uit het begin van het jaar, terwijl het

accent zou moeten liggen op vorming en opleiding. Het effect loopt door van bij de jeugd tot in het professionele voetbal. De oudere spelertjes uit het selectiejaar krijgen vaak meer positieve feedback, een betere opleiding, betere trainers en meer kansen. En dit terwijl de jongere leeftijdgenoten, met misschien evenveel of zelfs meer talent, vanaf het begin negatieve feedback krijgen, naar de mindere ploegen worden doorverwezen, een minder goede opleiding krijgen en dus ook minder kansen.'

Helsen, die ook werkzaam is voor de FIFA, vindt dat kinderen die laat op het jaar geboren zijn geen eerlijke kans krijgen. Dat vindt hij onbegrijpelijk voor een zo professionele sport als voetbal, waarin uitsluitend de intrinsieke kwaliteiten van een speler zouden mogen doorwegen. Hij ziet een oplossing voor dit probleem in roterende startdata voor jeugdopleidingen: 'Door de startmaand van de opleiding elk jaar vier maanden te verplaatsen, zal elke jonge voetballer in de loop van een tienjarige opleiding afwisselend bij de oudere en jongere spelers van zijn groep behoren.'

Arno Van den Abbeel, provinciaal coördinator bij de Voetbalfederatie Vlaanderen en lesgever bij topsportschool Campus Redingenhof in Leuven, vindt de talentscouting van jonge voetballers een zeer heikel thema.

'Enerzijds lijkt het mij niet opportuun om op zeer jonge leeftijd uren in de auto te zitten om te gaan trainen, anderzijds is het wel belangrijk dat talentvolle kinderen

op jonge leeftijd veel en vooral kwaliteitsvolle voetbaluren kunnen cumuleren. Als talent wordt opgespoord, dan moet dat toch ook wel met de nodige expertise gedaan worden. Er zijn namelijk een aantal factoren die zorgen voor "besmetting" in de beoordeling van jonge kinderen. Er ontstaat snel een verkeerde indruk. Zo weten we inderdaad dat in de onderbouwopleidingen van eliteclubs het relatieve leeftijdseffect een kwalijke rol kan spelen. Kinderen geboren in januari hebben op zeer jonge leeftijd, naast andere fysieke kenmerken, soms significant meer "voetbalervaring" (lees: voetbaluren) dan kinderen geboren in december. Dit betekent echter niet altijd dat ze ook meer talent hebben. Een verkeerde interpretatie is dan zo gebeurd.'

'In de oudere leeftijdscategorieën', gaat Van den Abbeel verder, 'zien we vooral de problemen omtrent de zogezegde maturiteit opduiken. Bij voetballers in de leeftijdscategorieën U12 tot zelfs U17 heeft de biologische leeftijd een enorme invloed. Er zijn nu eenmaal jongens, en ook meisjes, die later of vroeger in de puberteit komen. Daardoor wordt niet altijd met gelijke wapens gestreden. Jeugdscoots moeten dus toch wel waakzaam zijn dat zij hun opinie niet door deze factoren laten beïnvloeden. Het is belangrijk dat ze elk kind als individu kunnen afzonderen in de wedstrijd en de training, en volgens mij moeten ze elk kind beoordelen op hun TIEM-vaardigheden (techniek, inzicht, explosiviteit en mentaliteit).'

EIGEN VOLK EERST

Talentvolle jeugdvoetballertjes detecteren door intensieve scouting gebeurt natuurlijk vooral door clubs die met hun jeugdteams op eliteniveau of nationaal niveau voetballen. Toch merken we dat meer en meer clubs uit de lagere regionen – laten we ze amateurclubs noemen – een scoutingapparaat op poten hebben gezet. Verschillende van die amateurclubs schuimen de regio af om bij clubs die op een nog lager niveau dan zijzelf uitkomen, de beste spelertjes weg te kapen. Vaak wordt er bij het benaderen van ouders dan geschermd met goede contacten met nog grotere clubs, waardoor het aanbod zeer verleidelijk klinkt.

De clubs in kwestie maken natuurlijk handig gebruik van het individualisme dat onze maatschappij kenmerkt. Elke ouder wil het beste voor zijn kind, maar wat is het beste? Is dat een kind al op zeer jonge leeftijd weghalen uit zijn vertrouwde omgeving en leefwereld? Is dat een jeugdvoetballertje al op zeer jonge leeftijd een bepaalde druk opleggen door het bij een andere amateurclub te stallen en te benadrukken dat van daaruit de weg naar een 'grote club' korter is?

Dat talentscouting een belangrijke taak is van een profclub, daar bestaat een zekere consensus over, hoewel ook daar de meningen verdeeld zijn over de leeftijd vanaf dewelke dat moet gebeuren. Maar is talentscouting ook de taak van een amateurclub? Moet de eerste

bezorgdheid van een amateurclub er niet in bestaan zorg te dragen voor de eigen voetballertjes en hun opleiding? Die kinderen hebben echt gekozen voor hun club en willen er zich zo goed mogelijk ontwikkelen als voetballer. Als er echter al vanaf de u8 of u9 nieuwe spelers van buitenaf bijkomen, dan zullen veel spelertjes al op jonge leeftijd teleurgesteld afhaken, of in het beste geval voor een andere club kiezen.

Bij een amateurclub waar ik ooit jeugdtrainer was, luidde een passage in het charter van de jeugdopleiding als volgt: 'Onze club heeft als doel het verschaffen van opleiding, ontspanning en plezier aan al onze jeugdspelers.' Ontspanning en plezier bekom je alleen als er ook een goede teamgeest aanwezig is. Het sociale aspect is dan ook van heel groot belang. De relatie tussen de jeugdspelers onderling en ook de band die ze hebben met de club, zijn heel belangrijk. En het zijn elementen die hen ervan kunnen weerhouden om andere wegen in te slaan. Daarom heeft een amateurclub er alle belang bij om jeugdspelers op een andere dan sportieve manier in te schakelen, bijvoorbeeld door een beroep te doen op hen als scheidsrechter bij de wedstrijden van de jongste leeftijdscategorieën of ze te laten meehelpen bij evenementen ten voordele van de jeugdopleiding.

Er zijn veel amateurclubs die prima werk leveren op het vlak van jeugdopleiding. Als andere amateurclubs de beste spelers komen wegkapen, dan is dat vaak een serieuze streep door de rekening, niet alleen door de

rekening van de 'benadeelde' club, maar ook door die van het ploegje waaruit de speler in kwestie wordt wegge-rukt. In een jeugdige groep jongens/meisjes is diegene met een surplus aan talent immers vaak een leiders- en voorbeeldfiguur. Als die verdwijnt, dan heeft dat onge-twijfeld een negatieve invloed op de groep.

Een amateurclub die spelers weghaalt bij een naburi-ge club heeft meestal niet in de eerste plaats een kwali-tatieve jeugdopleiding in het achterhoofd. In de meeste gevallen is het de bedoeling om de eigen teams ster-ker te maken, waarbij er dus weer vooral prestatiegericht gedacht wordt, of hoopt men nadien een opleidingsver-goeding te krijgen van profclubs die een van hun jeugd-spelers aantrekken. Maar wat als die gescoute spelers binnen de nieuwe club niet aarden omdat ze eerder onder druk van hun ouders en niet zozeer uit eigen keuze de overstap maakten? Welk vangnet is er dan? Zulke spe-lers, maar in vele gevallen ook hun ouders, hebben vaak een zeker schaamtegevoel waardoor ze niet naar hun oude club willen terugkeren. Weeral een andere club kan soelaas bieden, maar in het slechtste geval stoppen de kinderen gewoon met voetballen omdat het spelplezier ver te zoeken is.

Bovendien komt door dit alles de verstandhouding tus-sen de betrokken clubs op de helling te staan. Een spel dat op lange termijn dus alleen maar verliezers oplevert.

DROMEN IN SLOW MOTION

Patrick (38) leest in de krant of op het internet vaak verhalen van jonge voetballers van nog geen tien jaar oud die naar een grote Belgische club trekken of, sterker nog, met heel hun familie naar het buitenland verhuizen. Hij heeft daar zo zijn eigen mening over, want hij stelt zich de vraag waar de grens ligt tussen het ontwikkelen van voetbaltalent en ten koste van alles bepaalde voetbaldromen najagen. En van wie zijn die dromen dan echt: van het voetballertje zelf, van zijn ouders of van de club waar hij naartoe trekt?

Patrick is zelf de papa van een negenjarig voetbaltalent. 'Bryan is bezeten van voetbal! Speelgoed kopen we hem al lang niet meer, want dat belandt toch maar in de kast. Al wat Bryan nodig heeft, is een bal, zelfs in huis voetbalt hij met een 'moussen' bal. Op het internet gaat hij op zoek naar filmpjes van dribbels en andere bewegingen van bekende voetballers en die probeert hij dan na te doen in de tuin. Zijn grote broer is niet echt een voetballiefhebber, maar Bryan blijft maar zeuren tot hij mee een paar balletjes gaat trappen.'

Patrick werd al een paar keer benaderd door talentscouts, zelfs al na de eerste wedstrijd die Bryan speelde. Toen was hij pas zes. Maar tot nu toe heeft hij altijd de boot afgehouden, zelfs op vraag van Bryan zelf: 'Ik ben al aangesproken door scouts van verschillende clubs uit de eerste en tweede klasse. Als papa glim ik dan natuurlijk

van trots, maar ik ben wel altijd nuchter genoeg om te relativeren. Weet je dat er clubs bij zijn die me zelfs beloofden dat Bryan over tien jaar profvoetballer in het buitenland zou zijn? Ik stuur al die scouts echter beleefd, doch kordaat wandelen. Ik heb er met Bryan al een paar keer over gesproken en hij wil liever bij zijn vriendjes blijven voetballen. Trouwens, bij de club waar hij nu voetbalt, leert hij ook veel bij, want daar zijn een pak goede en gediplomeerde trainers. Met talent is het eigenlijk zoals met onkruid: het vergaat nooit! Ik denk dat Bryan het zelf wel zal aanvoelen, en het me ook zal komen zeggen, als hij zich bij zijn huidige club niet meer kan ontwikkelen of zich niet meer goed in zijn vel voelt.'

Drie jaar nadat zijn papa voor de eerste keer door een talentscout werd benaderd, speelt Bryan dus nog steeds bij de club waar hij zich thuis voelt. Hij is er de ster van het team en doet de andere jongens beter voetballen, maar zo gedraagt hij zich helemaal niet. Volgens Patrick wordt hij nooit kwaad op iemand die een doelkans mist of een slechte pass geeft. Integendeel, jongens die het wat moeilijker hebben, zal hij altijd helpen. Scouts hoeven geen moeite meer te doen om zich aan te melden, want er is maar één andere club waar Bryan ooit nog voor wil voetballen ... en dat is Real Madrid!

'Dat is eigenlijk de enige voetbaldroom die hij heeft en ik vind dat prachtig. Als hij die ambitie echt heeft, dan is het ook aan ons om hem daarin te laten geloven, maar dan wel stap voor stap, zonder hem het broodnodige

spelplezier te ontnemen. Ikzelf heb me ondertussen ook al ontwikkeld als voetbalvader. Ik heb vroeger zelf gevoetbald en natuurlijk was het ook mijn droom om profvoetballer te worden. We mogen echter onze eigen niet gerealiseerde dromen niet opdringen aan onze kinderen, alles moet vanzelf komen. Dromen mag, maar dan wel liefst in slow motion!’

De visie van Patrick wordt ondersteund door Henk Mariman, in het verleden hoofd jeugdopleiding bij onder meer Germinal Beerschot en Club Brugge, en momenteel hoofd voetbalopleiding bij Double Pass, een Belgisch consultancybedrijf voor voetbalclubs- en federaties.

‘Talentvolle jeugdvoetballers kunnen eigenlijk op elke leeftijd ontdekt worden. Jan Vertonghen is daar een goed voorbeeld van, want hij is pas op zijn twaalfde van vk Tielrode naar Germinal Beerschot getrokken. Ouders moeten in de jongste leeftijdscategorieën niet in de eerste plaats naar de clubnaam kijken. Het is veel belangrijker om in een omgeving en een club terecht te komen die volledig op het aspect opleiding gericht is. Een club waar voetballen centraal staat, de spelers alle kansen krijgen om zich te ontplooiën, resultaat wordt opzijgeschoven en waar de reisduur naar de club beperkt blijft. Het is ook belangrijk dat de ouders weten wie de trainer van hun kind is of zal worden. Wie is hij? Hoe gaat hij met de spelers om? Hoe staat hij tegenover resultaat? Hoe communiceert hij met de ouders? Allemaal factoren die

doorslaggevender zijn dan het embleem van een grote club op het shirt.'

ROMELU LUKAKU

'Ik ben destijds erg streng opgevoed. Mijn vader zei me altijd dat je een doel voor ogen moest hebben en er alles aan moest doen om dat doel te bereiken. Ik wilde vanaf mijn zesde of zevende al profvoetballer worden. Als je je vader op het hoogste niveau ziet voetballen en spelers als Ronaldo aan het werk ziet terwijl hun naam gescandeerd wordt, dan wil je dat ook. Op mijn dertiende trok ik van Lierse naar Anderlecht omdat het de grootste club was en ik er in een sterker team terechtkwam waar ik in plaats van vier keer, zes keer per week kon trainen.'

HOGE PRESSING

De overstap van een – met alle respect – club onder de kerktoren naar een club op een hoger niveau, is een stap naar een andere wereld, zowel voor een kind als voor zijn ouders. Een kind met een bepaald talent, op om het even welk vlak, kost veel tijd, energie en geld, en dan hebben we het alleen nog maar over de praktische kant van de zaak. Broertjes en zusjes moeten er zich bij neerleggen dat er extra aandacht gaat naar dat ene, talentvolle kind, dat op zijn beurt dan weer te maken krijgt met hoge pieken (ouders die trots op hem zijn of gewonnen wedstrijden), maar ook moet afrekenen met tegenslagen (boze trainers of gemiste verjaardagsfeestjes).

Als ouders vind je het uiteraard fijn dat je kind uitblinkt in voetbal, maar je moet de nodige voorzichtigheid aan de dag leggen. Het gaat zowel over het opvoeden van je kind, als van jezelf. Jeugdvoetbal op hoog niveau heeft positieve en negatieve kanten. Enerzijds kan het ontzettend goed zijn voor de ontwikkeling en het zelfvertrouwen van een kind, anderzijds is het ook een harde wereld met grote teleurstellingen en op een bepaald moment ook afwijzingen waar een jonge voetballer niet noodzakelijk op voorbereid is. Maar ook als gezin moet je er goed op voorbereid zijn dat al de tijd en energie die je erin gestoken hebt, op een dag misschien niet het gewenste resultaat zal hebben opgeleverd.

GEDAAN MET SPELEN...

Elk seizoen worden er in België honderden zeer jonge jeugdvoetballers van een regionale voetbalclub gescout en geselecteerd voor een testtraining of testwedstrijd bij een grotere club. Een aantal van hen haakt na die test zelf af omdat ze het leuker vinden bij de kleinere club, nog anderen slagen niet in de test en worden doorgestuurd, en dan zijn er natuurlijk nog de uitverkorenen die het volgende seizoen de overstap mogen maken. Gaan ze op dat aanbod in, dan neemt de prestatiedruk vanuit allerlei richtingen toe, te beginnen met de voetbalclub zelf.

Wout (12), een doelman die al twee seizoenen bij een club uit de eerste klasse voetbalt, beaamt: 'Er is hier wel meer druk dan bij mijn vorige club. Daar was iedereen er gewoon veel minder mee bezig dan hier. Ik ga soms naar mijn vrienden kijken die er nog spelen, en dan merk ik dat zij het soms rustig aan kunnen doen. Ze kunnen ook nooit weggestuurd worden omdat ze niet goed genoeg zijn. Ze hebben er ook een pak minder spelers, waardoor iedereen bijna zeker is van zijn plekje. Als ik daar nog zou spelen, dan zou ik echt wel de beste zijn, zelfs als veldspeler! Maar mocht ik het bij mijn huidige club even wat rustiger aan doen, dan zou ik tijdens het weekend zeker niet spelen.'

Zoals Wout aangeeft, is het selectieproces bij een grotere club een van de oorzaken van prestatiedruk. Er is veel concurrentie en elke jongen kan op het einde van

een seizoen weggestuurd worden. Bij de club waar Wout voetbalt, is het zelfs zo dat aan de ouders de mogelijkheid wordt geboden om het lidgeld in schijven te betalen. De reden? Op die manier kan een speler bijvoorbeeld na een half seizoen de laan uitgestuurd worden zonder dat zijn ouders kunnen verwijzen naar het volledig betaalde lidgeld. Een praktijk die niet erg koosjer is, maar gelukkig wel een uitzondering.

Alsof rapporten en oudercontacten op school nog niet voldoende zijn, krijg je er als jeugdspeler en voetbalouder op eliteniveau nog eens minstens twee evaluaties per seizoen van de club bovenop. Tijdens een gesprek met de trainers krijgen de ouders, en in de oudere leeftijds-categorieën ook de spelers, te horen op welke vlakken er progressie werd gemaakt en welke de aandachtspunten zijn. Spelers die om uiteenlopende redenen een minder seizoen meemaken, leven dus constant met de angst om negatief geëvalueerd te worden. Precies daarom houden de meeste clubs twee evaluatiegesprekken: na het eerste gesprek hebben de spelers nog een half seizoen om er alles aan te doen om zich te bewijzen. Maar tegelijk bestaat de kans dat er ondertussen testspelers op het toneel verschijnen die op dezelfde positie spelen als de jongens in kwestie, wat de stress alleen nog maar verhoogt.

Wout kan niet ontkennen dat de mogelijkheid om weggestuurd te worden wel degelijk een oorzaak van prestatiedruk kan zijn: 'Vlak voor of vlak na de winterstop is er een gesprek met de trainers waar men zegt wat je beter

moet doen', vertelt Wout. 'Na de winterpauze verschijnen er regelmatig testspelers op de training en als ik dan zie dat daar een doelman bij is, dan maak ik me soms wel zorgen. Zeker als hij goed is! Ik denk dan soms wel terug aan de minpuntjes van de evaluatie en vergelijk die dan met de kwaliteiten van die testspelers. Ja, ik ben er dus wel mee bezig. Er zit dan niets anders op dan er gewoon voluit voor gaan!'

Het laatste evaluatiegesprek van het seizoen, dat meestal plaatsvindt in de tweede helft van april, is het meest spannende omdat daar de beslissing valt of een speler al dan niet bij de club mag blijven. Iemand die dan slecht nieuws krijgt, ziet vaak zijn wereld instorten. Voor zowel de speler zelf, als voor zijn ouders is dit een harde noot om te kraken. Bovendien komt dat laatste evaluatiegesprek er eigenlijk op een erg ongelukkig (lees: laat) ogenblik. Bij een negatief resultaat moet de speler immers op zoek naar een andere club, maar omdat het lopende seizoen bijna ten einde is, is dat geen sinecure. Andere clubs op eliteniveau hebben vaak in februari of maart, dus ruim voor het laatste evaluatiegesprek, het plaatje voor het volgende seizoen al rond. Hun teams zijn min of meer al gevormd. Een andere mogelijkheid is terugkeren naar de club van oorsprong, maar de voetbalkwaliteiten van de speler in kwestie zijn meestal zodanig geëvolueerd dat die stap terug, met alle respect, weinig zinvol is.

Er zijn helaas voorbeelden genoeg van spelers die al na één seizoen te horen krijgen dat ze niet meer welkom zijn. De club die hen binnengehaald heeft, geeft daarmee onrechtstreeks toe dat hun scouting te wensen overliet, want nog geen jaar eerder vond men de speler in kwestie talentvol genoeg om er mee verder te gaan.

Maar je kunt het ook anders bekijken: heeft de club in dat geval wel voldoende aandacht gehad voor de eigen spelers? Zou het niet beter zijn als een club enkel zogezegde talenten zou mogen aantrekken als die beter zijn dan de spelers waarover ze al beschikt? Of minstens jongens van wie men zeker is dat ze nog heel veel vooruitgang kunnen boeken.

Stijn, trainer van de U10 bij een club die voetbalt op regionaal niveau in de provincie Vlaams-Brabant, kan hier een aardig woordje over meepraten: 'Ik vind dat spelertjes die door een grote club worden weggehaald bij een regionale club, minstens drie seizoenen zouden moeten krijgen om zich te ontwikkelen en te bewijzen. Nu krijg je vaak te maken met kinderen van nog geen tien jaar oud die – sorry dat ik het zo zwaar verwoord – na amper één seizoen op de vuilnisbelt worden gegooid. Wij weten nu al (*november 2015*) dat onze beste speler van de U8 volgend seizoen bij RSC Anderlecht gaat voetballen. Hij heeft daar al een paar keer deelgenomen aan een training en vanaf januari zal hij zelfs al mogen meespelen in enkele vriendschappelijke wedstrijden. Nochtans is een van onze andere spelertjes twee seizoenen geleden

naar Anderlecht vertrokken om daarna terug te keren. Hij mocht nog één seizoen bij Anderlecht blijven, maar tijdens een evaluatiegesprek had hij duidelijk te verstaan gekregen dat het moeilijk zou worden om nog langer bij de club te blijven. Die jongen is nu terug bij ons, maar had geen zin meer om veldspeler te zijn en is dan maar doelman geworden. Hij doet dat aardig, maar niet met de volle overtuiging. Het is spijtig dat een spelertje met zijn kwaliteiten een beetje de zin in voetbal is verloren.

Ik kan trouwens nog een schrijnende anekdote aanhalen. Een van onze spelertjes maakte de overstap naar Tubize, een club die op dat ogenblik in de tweede klasse voetbalde, maar werd na amper één seizoen weer doorgestuurd. Hij kwam opnieuw bij onze club voetballen en werd tijdens een paastornooi opgemerkt door... een jeugdscoot van Tubize! Toen die brave man, die zich van geen kwaad bewust was, wat meer info vroeg aan de papa van de jongen, kreeg hij natuurlijk de volle laag.'

Stijn heeft ook heel even als jeugdscoot gewerkt voor een tweedeklasser, maar het was niet echt zijn ding. Bovendien had hij het ook wat moeilijk met de scouting-politiek van de club: 'Ik heb slechts een paar opdrachten gedaan, maar toen had ik het wel al gezien. Ik moest spelertjes scouten van zeven en acht jaar oud. De club zette me daarbij behoorlijk onder druk, want ik moest meteen handelen om andere kapers op de kust, vooral eersteklasseclubs, te snel af te zijn. Mijn opdracht bestond er eigenlijk in spelertjes te vinden die beter waren

dan diegene die al bij de club voetbalden, maar er werd wel van me verwacht dat ik na elke bekeken wedstrijd sowieso minstens drie namen doorspeelde. Dat is toch een beetje tegenstrijdig: als je echt vertrekt van het principe enkel jongens binnen te halen die beter zijn dan wie je al hebt, dan kun je er volgens mij hooguit een drietal per seizoen aantrekken. In werkelijkheid ging het er dus vooral om zoveel mogelijk spelertjes te kunnen contacteren alvorens een andere club dat deed.'

WINNEN BOVEN ALLES!

Toen ik trainer was van de U14 van Oud-Heverlee Leuven, stonden we twee wedstrijden voor het einde van het seizoen op de eerste plaats in de rangschikking. We hadden twee punten meer dan Union en KV Mechelen. De laatste twee wedstrijden moesten we het toevallig tegen deze twee ploegen opnemen. Mijn jongens, en ook hun ouders, droomden al luidop van een kampioenstitel, iets wat velen van hen nog nooit hadden meegemaakt. Aan de vooravond van de match tegen Union kreeg ik van de jeugdcoördinator te horen dat drie van mijn beste spelers de laatste twee competitiewedstrijden met de U15 moesten meespelen omdat daar een aantal spelers ziek was. Ik pruttelde nog een beetje tegen, maar het mocht niet baten. We verloren onze twee laatste wedstrijden en eindigden uiteindelijk als derde. Zowel de spelers, de ouders, als ikzelf zaten een beetje in zak en as. De

jeugdcoördinator zei me dat we er niet te zwaar moesten aan tillen, want die mogelijke kampioenstitel was maar half zo belangrijk als de ontwikkeling van de spelers. De drie spelers die twee wedstrijden met de U15 hadden meegespeeld, hadden daar volgens hem meer aan gehad dan aan een mogelijke eerste plaats in het klassement. Dit voorval toont perfect aan hoe moeilijk het is om een ideaal evenwicht te vinden tussen voetbalplezier, winnen en opleiding.

Deze anekdote is echter een uitzondering op de regel, want binnen de jeugdopleidingen van de meeste clubs wordt er heel veel belang gehecht aan het behalen van resultaten – pure resultaten dan: winnen of verliezen. Clubs zullen zelf meestal wel aangeven dat de individuele ontwikkeling van de spelers vooropstaat, maar selectie- en wisselbeleid wordt al te vaak afgestemd op het resultaat. Op die manier wordt de druk weer groter op hen die minder presteren of een moeilijke periode doormaken, want die spelers zullen daardoor misschien minder speeltijd krijgen. Het kan ook zijn dat deze spelers wel speelgelegenheid krijgen, maar op een andere positie. Dat moeten ze dan zomaar accepteren en daarmee moeten ze dan maar kunnen omgaan.

Wout, als doelman wel min of meer zeker van zijn plek, verwoordt dit als volgt: 'We hebben dit seizoen veel spelers, waardoor bijna elke positie dubbel bezet is. De trainer schuift dan ook veel met spelers. Gelukkig heb ik

daar zelf nooit last van, maar het lijkt me voor de andere spelers wel lastig. Ze spelen soms op een voor hen totaal nieuwe positie, maar er wordt wel van hen verwacht dat ze het ook daar goed doen.'

De druk die een voetbalclub uitoefent, heeft voor jonge voetballers onmiskenbaar gevolgen op het mentale vlak. Veel gewisseld worden of te kampen hebben met een mindere vorm kan leiden tot een gebrek aan vertrouwen en voor grote onzekerheid zorgen. Door die hoge verwachtingen en de druk om constant te presteren, kan er ook faalangst ontstaan. De spelers krijgen het gevoel dat elk foutje afgestraft kan worden en ertoe kan leiden dat je weggestuurd wordt.

Rune (13) werd na drie seizoenen bedankt voor bewezen diensten bij Club Brugge: 'Dit had toch wel een vreemd effect op mij. Ik vond het jammer, want ik speelde er toch al drie seizoenen en had er vrienden gemaakt. Bovendien begon ik serieus aan mezelf te twijfelen. Maar eigenlijk is het beter zo. Ik voetbal nu weer op een lager niveau en amuseer me eigenlijk meer dan voordien. Bij Club Brugge was ik echt bang om fouten te maken. Ik ben een gevoelige jongen en had het daar echt moeilijk mee.'

Rune brengt zelf ook nog twee factoren aan die een niet onbelangrijke rol spelen, namelijk blessures en fysieke karakteristieken: 'Twee keer heeft een blessure me een paar weken aan de kant gehouden. Daarna terugkeren en een plekje in het team veroveren, was echt niet

simpel. Het was elke week weer knokken en nog eens knokken! Ik ben ook niet erg groot, waardoor de fysiek sterkere spelers me vaak aftroefden op kracht. Iedereen zegt me dat ik uiteindelijk wel zal groeien. Hopelijk krijgen ze gelijk!

Focussen op resultaten is voor sommige spelers dus wel degelijk een bron van druk, maar deze focus wordt na een tijdje vanzelfsprekend. Op de vraag of het niet heel erg zwaar is om altijd goed te moeten presteren, antwoordt Simon (14), jeugdspeler van kvc Westerlo: 'Je weet dat wanneer je eraan begint, hé! Als je daar een probleem mee hebt, dan kun je beter bij een klein clubje blijven voetballen. Iedereen wil toch winnen, niet?'

Jonge voetballers gaan op verschillende manieren om met deze prestatiedruk. Ze zullen zich extra hard op hun eigen prestaties gaan focussen en/of erover praten met de mensen om hen heen, zoals ouders en trainers. Simon vertelt hoe hij dit aanpakt: 'Ik blijf gewoon hard trainen, zoals ik altijd doe. Als het even wat minder gaat, dan houd ik me voor dat er het volgende seizoen weer nieuwe kansen komen. Soms praat ik er ook wel over met mijn ouders of met de trainer en vraag ik hen om raad. Mijn mama geeft me altijd de beste raad! Gewoon rustig blijven, zegt ze dan. Het is maar voetbal.'

De mama van Simon relateert dus, en misschien is dat ook wel een aanpak die veel spelers hanteren om met druk vanuit de club zelf om te gaan. Er lopen zo veel

goede spelers rond, waardoor veel jongens zelf wel beseffen dat de kans klein is dat ze ooit de echte top zullen bereiken. Ze kunnen dus niet meer doen dan hun best. Ook Wout denkt er zo over: 'Er zijn nog goede doelmannen, dus ik ben nooit zeker van mijn zaak. Dat is nu eenmaal het geval op dit niveau. De kans dat ik hier ooit het eerste team haal, is klein. Ik beseef dat zelf ook wel. Mijn vader heeft me trouwens altijd gezegd dat hij al tevreden is wanneer ik mijn best doe tijdens de trainingen en wedstrijden. Je kunt een mindere dag hebben, zegt hij dan, maar je moet je wel altijd blijven inzetten. Ik denk wel dat hoe verder je geraakt binnen een club, hoe moeilijker het wordt om je erbij neer te leggen als je op een bepaald moment wordt weggestuurd.'

De bekende sportpsycholoog Jef Brouwers, die onder andere aan de slag was bij Club Brugge en jarenlang wielrenner Frank Vandenbroucke begeleidde, hekelt ook de overdreven druk vanuit clubs en het prestatiegericht acteren: 'Het is mijn stellige overtuiging dat raspaarden altijd gedetecteerd zullen worden en dat kinderen langer zullen blijven voetballen als ze plezier beleven aan het spelletje. Er wordt vaak te veel gefocust op alleen maar het voetbal, waarbij men vergeet dat voor kinderen een gezonde en ontspannen levensstijl veel belangrijker is dan de juiste pass te geven of een doelpunt te maken. Jonge voetballers die op een bepaald niveau voetballen, maar soms ook in de lagere regionen, moeten tijdens de

derde week van juli alweer op het trainingsveld staan. Als dat niet het geval is, en hun ouders er bijvoorbeeld voor kiezen om in augustus nog met vakantie te gaan, dan worden ze daar bij hun terugkeer vaak als het ware voor gestraft. Ze belanden een periode in een zogezegd minder team of worden repressief behandeld. Ik vind dat echt van de pot gerukt, zeker bij zulke jonge kinderen!

IN DE AANVAL (TEGEN JEZELF)

Spelers kunnen uiteraard ook zichzelf druk opleggen. Ze kunnen zelf diegene zijn van wie ze moeten presteren. Dat kan zijn om de club te plezieren of de ouders, zoals eerder gezegd, maar vaak willen ze ook gewoon de eigendunk zo hoog mogelijk opkrikken. En natuurlijk is het ook fijn om naar de buitenwereld toe te kunnen pronken met de eigen verwezenlijkingen. 'Ik doe het inderdaad ook een beetje voor mezelf, misschien meer dan ik zelf wil toegeven', aldus Simon (14). 'Ik doe het ook voor de mensen om me heen, maar wil me vooral bewijzen. Als ik een goede match heb gespeeld, heb gescoord of een seizoen langer bij de club mag blijven, dan is het altijd leuk om mijn vrienden daarover een berichtje te sturen.'

Talentvolle voetballers hebben ook grote verwachtingen van zichzelf omdat ze het een voorrecht vinden om voor een grote club te mogen voetballen. Daarom gaan ze de prestatiedruk die erbij hoort als logisch ervaren.

Ze beseffen dat ze een uitzonderlijke kans hebben gekregen en genieten van al het moois dat daarbij komt kijken. Dag in dag uit zijn ze bezig met iets dat ze heel leuk vinden, ze mogen het shirt van een grote club dragen en mogen voetballen tegen sterke teams.

Pieter (15), voetballer bij Racing Genk, geeft toe dat hij daar wat op kickt: 'In de competitie tegen Anderlecht en Club Brugge voetballen en op internationale toernooien tegen clubs zoals Barcelona, Manchester United of Ajax, dat is toch geweldig! We hebben ook al eens deelgenomen aan een toernooi in Marseille. Met het hele team het vliegtuig op, dat is een ervaring om nooit meer te vergeten. Ik heb het echt wel getroffen en wil er alles aan doen om op dit niveau te kunnen blijven voetballen. Als ik andere spelers er de kantjes zie aflopen, dan kan dat me kwaad maken. Ze weten niet hoeveel geluk ze wel hebben!'

Ook Rune (13), die werd weggestuurd bij Club Brugge, merkte tijdens de moeilijker momenten dat hij vooral tegen zichzelf aan het vechten was. 'Vooral in de periodes dat ik aan het terugkomen was na een blessure, ging ik de lat voor mezelf onmenselijk hoog leggen. Mijn ouders hadden toen veel meer geduld dan ikzelf, want zij bleven maar zeggen dat ik het rustiger aan moest doen. Zelfs de trainers stelden voor dat ik eerst individueel zou trainen en dan pas weer met de groep, maar ik weigerde. Het ging zelfs zo ver dat ik loog over mijn fysieke paraatheid. Ik was zo bang om mijn plaats in het

team te verliezen, dat ik er alles voor over had om dat te vermijden.'

HET RECHT OM IETS MINDER GOED TE KUNNEN OF TE DOEN

Kristof Calvo, federaal fractieleider voor Ecolo-Groen en gemeenteraadslid in Mechelen, vindt dat iedereen het recht heeft om iets minder goed te kunnen of te doen: 'De ouders van Sietse, het zesjarige voetballertje bij sk Grembergen, kregen destijds te horen dat er gepresteerd moest worden en dat wie dat niet kon, geen plaats had in de ploeg. Zes jaar, dat is de leeftijd waarop je net kunt lezen en schrijven en nog aan cijferen of Frans moet beginnen. En het gebeurde dus bij sk Grembergen, niet bij Anderlecht, Club Brugge of AA Gent. Een kind van zes jaar verhinderen om te sporten en samen met zijn vriendjes de belangrijkste bijzaak uit te oefenen: springen we zo om met de allerkleinsten in onze samenleving? In de week dat het nieuws over Sietse bekend raakte, kreeg mijn neefje zijn eerste voetbalrapport. Hij mag blijven, maar andere duiveltjes moeten vertrekken. Clubs die zo werken, verdienen eigenlijk geen eurocent subsidie.'

Calvo was zelf gedurende enkele jaren jeugdvoetballer bij kv Mechelen. Dat betekende dat hij toen vijf keer per week op het voetbalveld stond. Bijna elke weekdag was het voor en na de training snel eten en huiswerk maken om dan tijdens het weekend met de bus naar de andere kant van het land te rijden voor een wedstrijd.

‘Ook wij werden toen geëvalueerd. Eén jaar gebeurde dat door een papier op te hangen in de kleedkamer waarop alle spelertjes werden opgedeeld in categorieën. Zo werd beslist over het lot van jongens die een heel jaar voetbal centraal plaatsten in hun leven. Koud, kil en zonder aandacht voor de gevolgen. En bovendien vol vergissingen, want enkele jongens die toen moesten opstappen, zijn uiteindelijk veel betere voetballers geworden dan ikzelf, toen op het bord bij de blijvers. En die praktijk zet zich ondertussen overal door. Het zou een blijk zijn van een goede opleiding, maar volgens mij is het eerder een uiting van een gebrek aan menselijkheid en zin voor pedagogie. Ik wil zeker niet de softie uithangen, want bij (top) sport hoort immers competitie, zeker vanaf een bepaalde leeftijd. Maar er zijn wel grenzen aan de prestatiedrang. Overdreven prestatiedrang resulteert in prestatiedruk en druk maakt vaak ongelukkig.’

Calvo wijst erop dat tegenwoordig alles getest of geëvalueerd moet worden en dat we goochelen met rapporten en attesten. Volgens hem is dat allemaal goedbedoeld, maar stilaan wel ongezond. Hij verwijst ook naar de publicaties van de Amerikaanse schrijver en onderwijsvernieuwer Alfie Kohn, die het onderwijssysteem hekelt dat gebaseerd is op presteren, testen, hoge cijfers halen, competitie en uitblinken. Kohn stelt dat er geen betere manier is om kinderen creativiteit en interesse te ontnemen dan hen ertoe aan te zetten om harder te werken voor hogere cijfers. Kinderen raken minder geïnteresseerd in de leerstof als ze bezig zijn met het behalen van

een beloning of een goed cijfer. 'Misschien moeten we de boeken van Kohn eens opsturen naar een aantal voetbalclubs', aldus Calvo. 'Niet iedereen heet Kompany, Hazard of Lukaku. Maar elk kind heeft wel het recht om kind te zijn. Iedereen heeft het recht om iets minder goed te kunnen of te doen.'

THIBAUT COURTOIS

'De filosofie van Racing Genk was echt naar mijn wens. Ik weet zelfs niet meer of ik ooit een titel heb gepakt bij de jeugd. We wonnen wel enkele toernooien, maar in Genk was de speelwijze veel belangrijker dan het resultaat. Je zult in Genk altijd zien hoe de spelers er spelen. Dat is er het belangrijkste.'

POSITIEF 'PUSHEN'

Hét uithangbord van een voetbalopleiding zijn natuurlijk de trainers. Zij staan het dichtst bij de spelers en alles wat ze zeggen en doen, heeft een enorme invloed op de kinderen. Het is dus logisch dat er vaak in hun richting gekeken wordt als het over prestatiedruk gaat.

Gerd Van den Bossche is al heel wat jaren trainer bij de voetbalspeeltuin van kv Mechelen. Hij werkt er met spelertjes van vier tot zes jaar, waarvan er enkelen al aardig wat voetbaltalent hebben. Aanvankelijk bestond de voetbalspeeltuin alleen maar uit trainingen op woensdagnamiddag, maar intussen is er een opsplitsing gemaakt tussen kinderen die al rijp zijn voor wedstrijdje vijf tegen vijf en kinderen die nog niet zo ver staan. De kinderen die al klaar zijn voor die wedstrijdje krijgen een extra training op zondag en spelen een wedstrijd op zaterdag. De beste twee u6-teams voetballen zelfs wekelijks tegen jongens van een jaar ouder.

Gerd is van beroep godsdienstleraar en kan dus als geen ander de link leggen tussen voetbal en onderwijs. Volgens hem is een zekere vorm van druk bij beide activiteiten onvermijdbaar, maar hoeft dat niet altijd negatief te zijn. 'Op de club willen we een krachtige leeromgeving creëren, vergelijkbaar met een school. Druk is dan niet te vermijden. Een training bij de betere u6'jes kan al heel intens zijn. Elk van die jongens kan al met Kerstmis allerlei technische oefeningen, zoals speciale dribbels,

heel goed uitvoeren. Iedere week krijgen ze voetbalhuiswerk en bijna ieder kind doet dat nauwgezet, vaak samen met de ouders. Ook tijdens de wekelijkse wedstrijd stel ik als begeleider eisen: "Ik verwacht dat je dit doet als jij de bal hebt." Als het kind dat niet doet, krijgt het dat meteen te horen. Voor alle duidelijkheid: dit beperkt zich bij onze U6 de eerste maanden tot: nooit de bal wegtrappen, geen passes geven en altijd na de balaanname meteen weglopen met de bal en proberen te scoren. Onze filosofie is namelijk dat de kinderen eerst moeten leren dribbelen, een pass geven volgt pas later. Er zijn trouwens nog eersteklasseclubs die dit principe bij de jeugd toepassen. Ouders en andere supporters hebben het daar soms moeilijk mee. Zij zien liever vloeiend combinatievoetbal. Wij zijn er echter van overtuigd dat het veel belangrijker is om jonge voetballertjes eerst een goede balbehandeling en techniek aan te leren. Mensen die aan de zijlijn staan te roepen dat hun kind passes moet geven, wijzen we dan ook vriendelijk terecht. Bij balverlies moet iedereen vooral "gretig" zijn en de bal proberen af te nemen van de tegenstander. De richtlijnen die de jongens meekrijgen, zijn dus nog vrij summier.'

Die wedstrijd is het absolute hoogtepunt van de week voor de kinderen. Zelf als een speler grieperig is, zal Gerd bij de ouders aandringen om het kind toch naar het voetbalveld te brengen. 'Ik ben ervan overtuigd dat kinderen gerust wat onder druk mogen gezet worden. Dit hoeft niet per se negatief te zijn. Het kan zeer stimulerend en

motiverend werken om vooruitgang te boeken. Leren omgaan met zulke situaties hoort bij de opvoeding. Over enkele jaren volgen mijn jongens middelbaar onderwijs en moeten ze moeilijke examens afleggen. En daarna zullen ze in hun privé- en beroepsleven regelmatig onder zware druk komen te staan.'

Volgens Gerd moet het wel de bekommernis zijn van elke volwassene die kinderen begeleidt, dat dit leerproces op een omzichtige en verantwoorde manier gebeurt. Overbodige stress zorgt er immers voor dat kinderen op latere leeftijd sneller angsten en depressies gaan ontwikkelen. Een kind moet bovenal een zorgeloos kind kunnen zijn en de overtuiging hebben dat het al het gevraagde wel degelijk aankan. Gerd heeft een bepaalde werkwijze die hij al jaren hanteert om de druk toch zo veel mogelijk van de ketel te houden: 'Tijdens de rust van wedstrijdes coach ik altijd volgens de zogenaamde "sandwichmethode", wat betekent dat ik een negatieve boodschap verpak tussen twee positieve boodschappen. Ik probeer voor elk kind ook altijd met individuele en haalbare doelstellingen te werken. Bovendien zijn er geen tussentijdse evaluaties. Zo wordt een kind dat aan het begin van het seizoen opgenomen werd in een bepaalde groep, nooit tijdens het seizoen teruggestuurd naar een mindere groep. En komen er ondertussen kinderen bij, dan hanteren we een beurtrol die niet gebaseerd is op prestaties of het aantal gemaakte doelpunten. Ten slotte benadruk ik tegenover iedereen dat regionaal voetbal ook leuk is

en dat elitevoetbal dus niet de enige optie is het volgende seizoen. Alle ouders weten dat de trainers van de U7 op het einde van het seizoen 14 kinderen selecteren om met hen op eliteniveau te voetballen tegen andere sterke clubs. Deze selectie gebeurt uit alle U6'jes. Soms wordt er zelfs gekozen voor een kind met een grote progressiemarge uit een zogezegd mindere groep. Er is trouwens ook een regel die ik mezelf steeds opleg: als ik merk dat ik bij een bepaalde jongen de lat te hoog heb gelegd, dan probeer ik dat nadien bij hem te compenseren.'

Gerd is er zich ook van bewust dat de lijn tussen willen winnen en moeten winnen zeer dun is. Hij zegt dat zijn jongens altijd spelen om te winnen, maar ze móéten niet winnen. Heel hard hun best doen, is al voldoende. 'Ik vind dat elke trainer genoeg wedstrijden moet organiseren die zijn team kan winnen. Regelmatig winnen is voor kinderen noodzakelijk om hen te overtuigen dat ze nu al goed kunnen voetballen en hen van daaruit te motiveren alles te doen om nog beter te worden. Wanneer de opdracht is dat je er alles aan moet doen om te winnen en je hebt ook je best gedaan, dan kan een nederlaag nooit een probleem zijn en mogen er alleen maar lachende gezichten zijn. Ik ken tijdens gewone wedstrijden zelden de stand en vraag ook niet aan de afgevaardigde om die bij te houden. Tijdens toernooien daarentegen hecht ik wel belang aan winnen. Wanneer we tijdens zo'n wedstrijd op achtervolgen zijn aangewezen, wordt de keeper steevast een middenvelder in een ultieme poging om toch

nog te scoren. Maar weet wel dat bij u6'jes boosheid en ontgoocheling om een nederlaag meestal slechts van zéér korte duur zijn.'

'DE TRAINER IS BAAS!'

'De trainer is baas en enkel naar hem moet geluisterd worden', het is een cliché dat veel waarheid bevat en in se altijd gerespecteerd moet worden, op en naast een voetbalveld. Zo niet, dan is het hek van de dam. Zou het echter kunnen dat sommige trainers niet altijd de taal van het kind spreken? Vorig jaar in oktober nam ik de proef op de som tijdens het gerenommeerde Top 8-toernooi dat voetbalclub Lommel United organiseert voor de leeftijdscategorieën u8, u9 en u10, dus jongens en meisjes van zeven tot en met tien jaar oud. Aan het toernooi namen clubs deel met klinkende namen, en een erg goede reputatie op het vlak van jeugdopleiding, zoals psv Eindhoven, RSC Anderlecht, Racing Genk, ksc Lokeren en... ksk Lierse, met mijn zoon Jari in doel bij de u9.

Toen Jari even een rustpauze had, ging ik hier en daar mijn oor te luisteren leggen tijdens wedstrijden van andere teams. Ik had vooral een specifieke interesse in de gebruikte richtlijnen en woordenschat van de verschillende trainers. Zo zag ik dat een trainer van de u9 van ksc Lokeren zijn spelertjes een tiental minuten voor de start van een volgende wedstrijd rond zich verzamelde voor een heuse tactische bespreking. De ene instructie

na de andere werd afgevuurd op de jonge voetballertjes, van wie er een aantal letterlijk met open mond stonden te luisteren. Daarna mochten de kinderen ook één voor één zeggen wat ze uit de vorige wedstrijd geleerd hadden en wat ze in de volgende wedstrijd beter gingen doen. De afgevaardigde van het team, afgaand op de fysieke gelijkenissen de papa van de doelman, schreef een aantal dingen op een velletje papier en knikte instemmend toen de trainer aan het woord was. Na de wedstrijd riep ik een spelertje bij mij en vroeg hem of hij iets had opgestoken van het praatje voor de wedstrijd. Hij antwoordde dat hij geleerd had hoe hij hoog druk moest zetten. Wanneer ik hem vroeg waar 'hoog' zich dan wel situeerde op het terrein, moest hij me het antwoord schuldig blijven. En toen ik hem vroeg of hij zijn trainer leuk vond en of hij ook weleens nieuwe dribbels mocht uitproberen, keek hij me beduusd aan. 'Dat valt wel mee...', antwoordde hij aarzelend.

Wat later zag en hoorde ik een trainer van de u8 van Lommel United aan het werk tijdens een wedstrijd. Hij riep zijn spelertjes tactische voetbaltermen toe zoals 'kantelen', 'schuiven', 'breed gaan' en 'in blok spelen'. Telkens als een spelertje de bal kreeg, leek hij een moment te twifelen wat ermee aan te vangen en keek hij bijna altijd vanuit een ooghoek naar zijn trainer. Lommel United verloor de wedstrijd en de trainer in kwestie sloeg twee keer hard met zijn vuist op de dug-out. Eerlijkheidshalve moet ik daar wel aan toevoegen dat hij daarna zijn

jongens even apart nam en hen een hart onder de riem stak door te zeggen dat het niet zo erg was dat ze de wedstrijd verloren hadden. Na het toernooi vroeg ik aan mijn eigen zoon of hij wist wat 'kantelen' en 'in blok spelen' betekende. Ook hij had geen idee, en daar was ik niet rouwig om.

Ik bekeek ook een wedstrijd van de U9 van de Nederlandse club vvv Venlo en zag daar een zeer gedreven trainer aan het werk. Hij stond geen seconde stil en riep constant aanwijzingen naar zijn spelertjes, zoals 'Naar achteren, naar achteren!', 'En nu gaan!', 'Doe de schaarbeweging!' of 'Jij eerste paal, jij tweede paal en jij daar!' vvv won de wedstrijd en iedereen leek tevreden. Toch stond er niet ver van mij een man in een trainingspak van de club die er niet gelukkig uitzag. De manier waarop hij de trainer bij zich riep, deed me vermoeden dat hij de jeugdcoördinator of technisch verantwoordelijke van de jeugdopleiding van vvv was. Ik hoorde hem vragen of de trainer tevreden was over de prestatie van zijn team. Die antwoordde positief. Daarna kreeg de trainer de vraag of hij blij was met zijn eigen prestatie. Het antwoord was weer positief, maar iets minder overtuigend. De sportieve baas vond blijkbaar dat de trainer zich een beetje te veel 'als een PlayStation-coach' had gedragen. Volgens hem was het af en toe beter om de spelertjes het zelf te laten uitzoeken en niet alles voor te kauwen. Hij zei ook nog: 'Als je ze zelf wat beslissingen laat nemen,

dan verlies je misschien de wedstrijd, maar alleen zo kunnen ze een stap vooruit zetten.'

Natuurlijk zijn er ook voldoende jeugdtrainers die hun taak op een kindvriendelijke, verstaanbare en didactisch verantwoorde manier vervullen. Zo was er op datzelfde Top 8-toernooi in Lommel een jeugdtrainer van rsc Anderlecht die op zijn doelman begon te roepen nadat die door een slechte controle een doelpunt om de oren had gekregen. De trainer riep niet vanwege dat tegendoelpunt, maar wel omdat de jongen zijn hoofd liet hangen en begon te huilen. De trainer pepte de doelman weer op en nam hem niets kwalijk, waarna de Courtois in spe nog uitpakte met twee wereldsaves.

Een actie van een trainer van de u8 van Racing Genk verbaasde dan weer vriend en vijand. Na een doelpunt van de tegenstander op hoekschop vroeg hij aan de scheidsrechter om nog niet meteen te laten aftrappen. Hij ging het veld op en zette zijn spelertjes letterlijk op de plaats waar ze bij die hoekschop hadden moeten staan, waarna hij nog snel een paar richtlijnen meegaf. Het duurde niet langer dan een tiental seconden.

Bij de jongste leeftijdscategorieën in het jeugdvoetbal bestaan de teams uit een doelman en vier veldspelers. Wanneer trainers het bij de opstelling van de vier veldspelers hebben over een vogel of een vliegtuig – met een kop, staart en twee vleugels – dan durven sommige ouders en andere toeschouwers daar al eens

smalend over te doen. Deze beeldspraak toont echter aan waar het bij het coachen van jonge voetbalspelertjes echt om gaat: spreek de taal van het kind en ze zullen je begrijpen, waardoor ze vrijer en minder gestrest zullen voetballen. Een kind heeft veel meer aan simpele en niet overdreven coaching, dan aan te moeilijke tactische richtlijnen. Durf soms de fouten te negeren en focus overvloedig op de positieve dingen, ook al lijken die vaak vanzelfsprekend.

DE TRAINERS TRAINEN

Thomas Van Belle, trainer van de U9 bij eersteklasseclub Oud-Heverlee Leuven, vindt dat ook de trainers zelf af te rekenen krijgen met prestatiedruk: 'Bij een club zijn naast de trainers nog andere mensen betrokken zoals het jeugdbestuur, jeugdcoördinatoren en technisch verantwoordelijken. Deze mensen gaan meestal niet rechtstreeks druk uitoefenen op de spelertjes, maar richten hun pijlen op de trainers. In sommige gevallen gaat het om personen die zelf niet heel veel kaas hebben gegeten van voetbal en die dus onrealistische of verkeerde dingen verwachten van de trainers. Daardoor komt een coach onder druk te staan en zal hij dit, meestal zelfs onbewust, uitstralen naar zijn spelertjes. Zelf wil ik mijn spelertjes vooral vooruitgang laten boeken. Af en toe probeer ik ze ook op een gezonde manier te stimuleren om die progressie effectief te laten gebeuren. Dat kan bijvoorbeeld

door middel van regelmatige kleine testjes, waarna ik de kinderen daar feedback over geef. Belangrijk blijft wel om de vooruitgang van elk individueel spelertje op zich te bespreken, op een positieve en aanmoedigende manier, en zijn verhouding ten opzichte van de anderen.'

Sportpsycholoog Jef Brouwers vindt dat er extra veel aandacht naar de opleiders moet gaan: 'Ik denk dat het zeer belangrijk is dat trainers heel ernstig genomen worden als opvoeders. Een permanente opleiding is dus zeker en vast noodzakelijk. Dat kost natuurlijk geld, maar een gezonde jeugd is de toekomst! Helaas merken we vandaag dat Sport Vlaanderen (voorheen Bloso), maar ook haar Franstalige tegenhanger Adeps, vooral bezig moet zijn met besparingen, terwijl ze eigenlijk zouden moeten investeren in onder andere kwalitatieve trainersopleidingen.'

Arno Van den Abbeel, onder meer provinciaal coördinator bij de Voetbalfederatie Vlaanderen, is ervan overtuigd dat er de laatste jaren in België enorme stappen gezet zijn in het opleiden van jeugdvoetballers: 'Er is nu meer uniformiteit in de jeugdopleiding, en we zien meer en beter opgeleide trainers. Anderzijds merken we wel nog steeds dat de aanpak in het buitenland vaak professioneler is. Jeugdtrainers in België zijn vandaag de dag, op enkele uitzonderingen na, allemaal vrijwilligers die voor hun geleverde werk slechts een kleine onkostenvergoeding krijgen – ook op het hoogste niveau.

Professionaliseren op het gebied van de trainersstaf binnen een jeugdopleiding lijkt mij toch wel een cruciale volgende stap. In vergelijking met het buitenland denk ik dat we ook nog stappen dienen te zetten in de "atletisering" van onze spelers. Voetbal is meer en meer een loop- en krachtsport geworden. Deze specifieke begeleiding kan in onze clubs vaak niet geboden worden door een gebrek aan infrastructuur, tijd en professionalisering.'

VAN POT EN PINT NAAR BROODJE GEZOND EN JALOEZIE

De overstap naar een grotere club is een enorme stap voor een jonge voetballer, maar ook veel ouders krijgen te maken met de nodige aanpassingsproblemen. Bovendien hebben ze een hoog verwachtingspatroon, waardoor ze terecht kritisch zijn voor het reilen en zeilen bij die nieuwe club. Bij een zogenaamde topclub worden de opleiding, de visie op jeugdvoetbal en de trainersstaf als professioneel voorgesteld, maar strookt dat wel met de realiteit?

'Bavo is nooit gescout door zijn huidige club. Op een bepaald moment zei mijn broer dat ik me met hem maar eens moest aanbieden bij Sint-Truiden, een club op slechts enkele kilometers van onze deur die toen nog uitkwam in de tweede klasse. Zelf vond ik dat Bavo goed zat bij het lokale ploegje waar hij toen voetbalde, maar mijn

broer, die zelf trainer is in eerste provinciale, vond dat hij te veel talent had om daar te blijven. Ik nam contact op met iemand van de jeugdopleiding van Sint-Truiden en Bavo werd uitgenodigd voor een testtraining en kort daarna een testwedstrijd. Blijkbaar had mijn broer allerm minst overdreven, want Bavo werd met alle lof overladen en mocht het seizoen erna bij Sint-Truiden aan de slag. Hij was toen tien jaar en voetbalt er ondertussen bij de U13.'

Aan het woord is Wim (45), die al snel moest vaststellen dat hij het moeilijker had met de overstap naar een grotere club dan zijn zoon. Bavo paste zich meteen aan, maar Wim kwam in een volledig nieuwe wereld terecht waarin hij lang moest zoeken naar zijn eigen plaats.

'Het leek alsof Bavo altijd al bij Sint-Truiden had gevoetbald, maar hij is nu eenmaal een heel sociale jongen die zich altijd en overal heel snel integreert. Dat dacht ik eigenlijk van mezelf ook, maar ik kwam serieus bedrogen uit! Al tijdens de eerste trainingen en wedstrijden merkte ik dat er tussen de ouders sprake was van serieuze klikjesvorming. Er was een duidelijk onderscheid tussen de ouders van de A- en B-ploeg en dan had je ook nog eens een groepje met de ouders van allochtone afkomst. En dan waren er de zogezegde nieuwelingen, waar ik bij hoorde, maar die eigenlijk nergens bij hoorden. Het duurde niet lang voor ik doorhad dat vrienden maken er niet echt inzat. Het was ieder voor zich en ondanks het feit dat de meeste ouders sympathieke mensen

waren, loerden jaloezie en afgunst steeds om de hoek. Bij de eerste club van Bavo was daar helemaal geen sprake van, maar daar was elk spelertje dan ook zeker van zijn plaats. De oudergroep was er veel hechter en daar heb ik tussen pot en pint wel vrienden voor het leven gemaakt. Wat me bij Sint-Truiden ook meteen opviel, was dat veel meer ouders er de trainingen van hun zoon op de voet volgden, zelfs bij slecht weer. Geen enkele pass, geen enkel schot op doel mocht onopgemerkt blijven. Het moest maar eens gebeuren dat de trainer bij de evaluaties onwaarheden zou verkondigen!

Een andere grote aanpassing voor Wim was de omgang met de trainers. 'Bij Bavo's vorige club kon je de trainers en afgevaardigden na een training of een wedstrijd steeds terugvinden in de kantine en konden we aan de toog een praatje slaan. Bij Sint-Truiden was dat veel minder of helemaal niet het geval, laat staan dat ze met de ouders verbroederden. De trainers worden er afgeschermd en de afgevaardigden wikken elk woord dat ze spreken tegen de ouders. Ondertussen heb ik begrepen dat dit een regel is bij de meeste clubs op eliteniveau, maar in het begin begreep ik er niets van.'

Toen Bavo pas een paar weken bij Sint-Truiden voetbalde, werd Wim door de trainer en de jeugdcoördinator op de vingers getikt, net omdat hij de 'communicatieprocedure' nog niet kende. Het voorval kwam er naar aanleiding van een akkefietje op training tussen Bavo en een andere speler.

'Die andere speler had Bavo nogal hard getackeld en mijn zoon reageerde daarop door hem een kleine duw te geven. De trainer pakte Bavo redelijk hard aan, maar de andere speler bleef buiten schot. Ik stuurde diezelfde avond nog een e-mail naar de trainer om daarover mijn beklag te doen. Dat had ik dus beter niet gedaan! De volgende training werd ik aangesproken door de jeugdcoördinator, aan wie de trainer mijn e-mail had doorgestuurd. Hij vroeg me vriendelijk, maar kordaat om geen rechtstreeks contact meer op te nemen met de coach. Indien er zich problemen voordeden, diende ik eerst hem daarvan op de hoogte te brengen en dan kon er eventueel een gesprek met de trainer plaatsvinden. Was dat even anders dan bij Bavo's vorige club, waar de communicatie veel directer verliep. Intussen heb ik wel door dat ik soms beter mijn mond houd, want het tegendeel heeft meestal nare gevolgen voor je kind. Ik ga geen enkele trainer van discriminatie of subjectiviteit beschuldigen, maar het zijn ook maar mensen met gevoelens. En bepaalde gevoelens kun je nu eenmaal maar moeilijk aan de kant schuiven.'

Niet enkel op het gebied van communicatie, maar ook op 'culinair' vlak was het aanpassen geblazen voor Wim en Bavo. Waar bij Bavo's eerste club een glas cola en een zak chips na een training of wedstrijd eerder de norm waren, lag dat bij Sint-Truiden toch wel even anders. En ook daar moest Wim eerst eens tegen de muur lopen om zich daarna voorbeeldig te gedragen naar de opgelegde regels.

'Na een zomertoernooi vroeg Bavo me of hij een hamburger mocht eten. Natuurlijk mocht hij dat, maar toen we aan een van de kraampjes stonden aan te schuiven, kwam de ploegafgevaardigde naar ons toe. Hij zei dat we maar beter konden opletten, want dat de club het niet apprecieerde dat spelertjes fastfood aten. Hetzelfde gold trouwens voor chips, snoep en frisdranken. Ik geloofde mijn oren niet, want wie kon al dit lekkers nu verbieden aan kinderen die heel veel energie en calorieën verbruiken! Bovendien stonden er tijdens dat toernooi wel een viertal van die kraampjes met hamburgers en frieten. Het was dus als het ware de kat bij de melk zetten. Ook op dat vlak hebben we ons ondertussen volledig aangepast. Sindsdien krijgt Bavo een brooddoos mee met daarin een broodje gezond. En de chips en de cola, die zijn voor thuis, waar de muren geen oren en ogen hebben ...'

Toen zijn negenjarige zoon Jente de overstap maakte naar een club uit eerste klasse, kreeg Danny (39) met ongeveer dezelfde aanpassingsproblemen te maken als Wim, maar hij zag andere zaken die hem nog meer de wenkbrauwen deden fronsen. Jente voetbalt nu opnieuw bij zijn oude club en daar is Danny helemaal niet rouwig om.

'Ik las onlangs in de krant een interview met de jeugdverantwoordelijke van de eersteklasser waar Jente voetbalde. Het was een verhaal over voetbalvisie, scouting, de geringe doorstroming van jeugd naar het eerste elftal

en het beperkte budget voor de jeugdopleiding. Ik heb destijds gezien waar dat beperkte budget naartoe is gegaan: naar een horde trainers, waarvan er naar mijn bescheiden mening slechts een paar voldoende competent waren. Op de allereerste contactavond voor ouders die ik bijwoonde, had diezelfde jeugdverantwoordelijke het gehad over hoe belangrijk hij het vond dat zowel spelers als ouders zich welkom voelden op de club. Ik merkte toen al aan de vreemde blik in de ogen van een paar ouders die al langer op de club waren, dat ik dat met een serieuze korrel zout moest nemen.'

Danny is de eerste om toe te geven dat Jente niet goed genoeg was om bij de club te blijven. Volgens hem vond zijn zoon dat echter niet heel erg, want hij was het plezier in het voetbal een beetje verloren.

'De druk op hem was volgens mij groot, hoewel hij dat nooit toegaf. Hij voelt zich nu beter in zijn vel en heeft mensen om hem heen die al eens naar hem glimlachen, een groot verschil met hoe het er bij die zogenaamde topclub aan toeging. Qua sociale begeleiding liep daar trouwens heel wat mis! De meeste trainers en andere clubmensen die er werkten, waren asociaal en doodsbang om een gesprek aan te gaan met iemand van buiten de voetbalwereld. Bovendien deden ze er alles aan om welke confrontatie dan ook met de ouders van spelertjes te vermijden. Voor hen waren voetbalouders lastige, niet te controleren elementen die zoveel mogelijk geïsoleerd moesten worden. Dat was in elk geval het gevoel dat ik

had. Ik hoop echt dat het er bij andere clubs van hetzelfde niveau anders aan toegaat!

In het interview met de jeugdverantwoordelijke van de club kwam ook de relatie met de voetbalouders aan bod. Hij stelde dat de ouders steeds meer behoefte hadden aan adviezen vanuit de club en dat daar graag werd op ingespeeld. Volgens hem draaide alles rond de vertrouwensband die bestond met de ouders.

'Ik wist echt niet wat ik las! We werden door de club letterlijk op een veilige afstand gehouden. Ouders waren voor hen diegenen die de kinderen thuis opvoedden en voedden – niet te vet graag, dat spreekt voor zich. Voor de rest bestonden we niet! De laatste trainer die Jente had, heeft – de evaluaties buiten beschouwing gelaten – amper tien woorden tegen me gezegd. De jeugdcoördinator zal ik me altijd blijven herinneren als de man die met een klein schriftje in de hand naar de wedstrijden stond te kijken. Tijdens de evaluatie waar we te horen kregen dat Jente niet mocht blijven, zat hij als een soort van bodyguard naast de trainer, maar zelf zei hij geen woord. Ik vind dat trainers en andere clubmensen niet alleen met de spelers moeten bezig zijn, maar ook aandacht moeten schenken aan de relatie met de ouders. De een is daar natuurlijk beter in dan de ander, maar het is wel de moeite waard om het te proberen. Ik geef toe dat ik misschien zelf ook te veel mijn mond heb gehouden, maar ik was bang dat elk gesproken woord misschien in het nadeel van Jente zou uitdraaien. Dat is het enige

waar ik achteraf bekeken spijt van heb. Ik vind het niet erg dat we de overstap gemaakt hebben, want het was op alle vlakken een geweldige leerschool. Maar ik betreur ook niet dat het verhaal tot een einde is gekomen, want mijn zoon noch ikzelf waren gemaakt om er een hoofdrol in te spelen.'

HET PLEZIER VAN DE GOUDEN SCHOEN

Ludo Kums, papa van Gouden Schoen Sven Kums, maar ook gedurende elf jaar jeugdtrainer bij rsc Anderlecht en nu scout voor de Brusselse club, weet natuurlijk als geen ander wat het is om een kind te hebben dat overloopt van het voetbaltalent. Volgens hem wordt er bij veel Belgische topclubs op een correcte en professionele manier met jonge voetbaltalenten gewerkt. Hij beseft wel dat veel afhangt van welke trainers de spelers voorgeschoteld krijgen, net zoals hij maar al te goed weet wat voor een harde wereld het jeugdvoetbal kan zijn: 'Winnen is altijd een onderdeel van het voetbal geweest, op welk niveau dan ook, en dus vond ik dat als trainer wel belangrijk. Maar plezier hebben in het voetbal en mooi samenspelen als een hecht team is evenzeer belangrijk. Ouders heb ik altijd verteld dat hun zoon sowieso veel talent heeft als hij bij de jeugd van Anderlecht mag voetballen. Tijdens evaluaties zei ik hen dat slechts weinigen kunnen doorbreken bij de club, maar dat ze op vele

andere niveaus hun talenten kunnen tonen en dat ze altijd plezier moeten hebben in het spelletje. Elke training samen hard werken om goed voetbal te brengen en zo proberen een kampioenschap te winnen, was als trainer mijn streefdoel.'

Toen Sven Kums nog een piepjonge voetballer was die aan de weg timmerde, probeerde zijn vader hem met zo weinig mogelijk druk op te zadelen. De schrik zat erin dat Sven anders misschien zou afhaken. 'Ik heb hem zoveel mogelijk met rust gelaten, hoewel dat als vader én jeugdtrainer niet makkelijk was. Als ouders hebben we er altijd naar gestreefd dat hij plezier beleefde aan het voetbal, met zijn club maar ook in een zaaltje of op een pleintje met familie of vrienden. Zelfs met mij een balletje trappen op zondagnamiddag kon gewoon superleuk zijn en was niet bedoeld als bijkomende training. Ook de extra druk van de verre verplaatsingen was er niet meteen bij. Sven doorliep de jeugdreeksen bij RSC Anderlecht en wij woonden slechts op twee kilometer van het jeugdcomplex. Aan de trainingsvelden doken wel eens talentscouts van buitenlandse clubs op, maar dat waren er toen nog veel minder dan vandaag de dag. Echte interesse van buitenlandse clubs is er eigenlijk nooit geweest. Enkel PSV heeft eens een poging ondernomen om Sven naar Eindhoven te lokken, maar volgens ons kon hij zich op dat ogenblik nergens beter ontwikkelen dan bij Anderlecht.'

TIJD OM TE LEREN, TE VOETBALLLEN ÉN TE LEVEN

Wanneer een jeugdvoetballer de kans krijgt om te gaan voetballen op eliteniveau, en hij heeft daar de kwaliteiten voor, dan kan niemand daar iets op tegen hebben. Dankzij de kwaliteit en kwantiteit van wedstrijden en trainingen zal hij zich sneller en beter kunnen ontwikkelen. Men moet er wel over waken dat het spelertje zich bij zijn nieuwe club in de eerste plaats amuseert en dat hij niet te kampen krijgt met onnodige prestatiedruk, afkomstig van welke bron dan ook. Het is inderdaad een goed idee, en sommige clubs passen deze regel al toe, om een kind minstens twee seizoenen de tijd te geven om zich aan te passen en te bewijzen bij de nieuwe club. De aanpassing op zich vergt vaak al een volledig seizoen, en niet zelden zie je spelers pas het daaropvolgende seizoen, wanneer ze zich op hun gemak voelen, echt doorbreken.

Graag zou ik in deze context ook nog een vurig pleidooi willen houden ten aanzien van de officiële voetbalinstanties. Momenteel is het zo dat spelertjes van amper acht jaar die op eliteniveau voetballen soms twee uur heen en twee uur terug in de bus zitten om hun wekelijkse wedstrijd te gaan afhaspelen. Spelertjes van ksk Lierse moeten bijvoorbeeld in Koksijde of Virton gaan voetballen,

waar ze soms met tegenstanders te maken krijgen die het niveau van een regionale club amper overstijgen en waarbij soms meer dan vooroorlogse uitslagen zoals 0-45 genoteerd worden. Ik vraag me luidop af wat daar de meerwaarde van is, zowel voor de winnaars als voor de verliezers. Clubs die zich in het zogezegde verliezende kamp bevinden, geven na de winterpauze trouwens vaak algemeen forfait met een aantal teams. Bovendien hebben de verre verplaatsingen een onmiskenbare impact op het sociale leven van zowel ouders als kinderen. Een andere en meer doordachte indeling van de competitie dringt zich dus misschien op.

Daarbij aansluitend wil ik ook even terugkomen op iets waar ik het al eerder over had. Een speler die door een club, en dan vooral op het eliteniveau, na één of meerdere seizoenen wordt bedankt voor bewezen diensten, heeft op dat ogenblik als het ware geen vangnet meer. Indien de jeugdspeler bij geen andere club op eliteniveau terecht kan, zit er niets anders op dan weer af te zakken naar provinciaal of zelfs regionaal niveau. De speler heeft ondertussen bepaalde kwaliteiten ontwikkeld waardoor de stap terug meestal veel te groot is en hij bij de kleinere club misschien wel de beste zal zijn, maar nog heel weinig zal bijleren. Momenteel spelen enkel jeugd ploegen van de clubs uit eerste en tweede klasse op eliteniveau, waardoor de beste spelers allemaal in een heel kleine vijver rondzwemmen. Al de andere clubs zien hun beste spelers dus vertrekken, kunnen zich niet

meten met sterkere tegenstanders, en zowel het spel-niveau als het niveau van de opleidingen bij die kleinere clubs gaat erop achteruit. Allemaal extra argumenten om de indeling van de competities bij het jeugdvoetbal eens grondig te herbekijken. Ik ben ervan overtuigd dat onze jeugdopleiding er alleen maar wel bij kan varen.

Volgens Arno Van den Abbeel heeft de KBVB de laatste jaren wel een prominente rol proberen te spelen in de hervorming van het jeugdvoetbal: 'De 15 sleutels'¹ van de competitiehervorming die werd doorgevoerd in 2014 zijn daar het mooiste voorbeeld van. Taak is nu om de clubs, trainers en ouders te overtuigen van een competitie op kindermaat. Geen klassementen tot U15 op interprovinciaal, provinciaal en regionaal niveau. Zelf denk ik wel dat we moeten trachten om onze competities op alle niveaus op dezelfde manier te organiseren. Daarmee bedoel ik dat we dit ook moeten durven te herbekijken op eliteniveau. Het is niet logisch dat kinderen van zeven à acht jaar oud uren in de bus zitten om wedstrijdjes te gaan spelen. Daarnaast is het ook niet logisch dat elk jaar honderden jeugdvoetballers van club wisselen

1 Een pakket van 15 hervormingen en regels met als doel kinderen beter te leren voetballen, meer plezier aan voetbal te laten beleven en kinderen en clubs toe te laten meer te doen wat ze echt willen. Wijzigingen kwamen er vooral op het vlak van klassementen, reeks-indelingen, minimumleeftijd om te starten met voetbal, tijdsduur van wedstrijden, spelersaantallen bij wedstrijden en wissels.

omdat het gras zogezegd groener is aan de andere kant. Het kan ook niet de bedoeling zijn dat spelers drie keer per jaar geëvalueerd worden en te horen krijgen dat ze beter moeten doen of kunnen oprassen. Hier lijkt me meer ethiek en gezond verstand nodig. Het lijkt me dat dit onze uitdagingen voor de toekomst worden. Een competitie op maat voor elke jeugdvoetballer. Ik ben er zeker van dat we de nodige voetbalkennis in huis hebben om dat degelijk aan te pakken.'

TOBY ALDERWEIRELD

'Wat vrije tijd betreft, had ik niet bepaald een fantastische jeugd. Ik ging naar school en ik moest gaan trainen. Als ik tijd over had, ging ik naar mijn ouders in Ekeren. Ik ben iemand die heel graag thuiszit en ik weet niet of ik het nog opnieuw zou doen. De voetbalopleiding bij Ajax was erg zwaar, maar ik ben blij met waar ik nu sta en ik voel me gelukkig. Als je een goede voetballer wilt worden, moet je je enkele jaren in de diepvriezer steken. Persoonlijk vind ik echter dat je de jeugd kansen en tijd moet geven.'

DE SPIONKOP

ALS JE BEST DOEN NIET GENOEG IS...

Elke ouder wil het beste voor zijn kind en zal het – soms onbewust, meestal bewust – in een bepaalde richting duwen. Wie al eens een wedstrijd in het jeugdvoetbal bijwoont, zal dit alleen maar kunnen beamen. Op het voetbalveld staat slechts één trainer, maar naast het veld staan er vaak wel meer dan twintig. Voetbalpapa's, en soms ook -mama's, schreeuwen de longen uit hun lijf en slingeren allerlei tactische en technische richtlijnen naar het hoofd van hun kind. Geen goede zaak, want zo wordt het hoofd van de jonge voetballertjes op hol gebracht. Hun trainer vertelt hen immers ook al uitvoerig wat moet en wat niet mag.

Als je jeugdvoetballers vraagt vanuit welke hoek ze de meeste druk ondervinden, zal dan ook één antwoord steeds terugkomen: de eigen ouders!

Rune (13), die bij Club Brugge werd doorgestuurd, ondervond weinig prestatiedruk van zijn eigen ouders, maar stelde wel vast dat andere ouders soms een brug te ver gingen: 'Ik merkte dat veel ouders hun kinderen overdreven pushten. Voor en tijdens wedstrijden hamerden ze vooral op de dingen die beter moesten, maar ze gaven bijna nooit een compliment. Mijn vader is ook kritisch, maar hij feliciteert me wanneer ik iets goed doe en dat vind ik heel fijn. Ik heb vaders gezien die dachten dat zij de trainer waren. Ook na de match overstelpten ze hun

zoon met allerlei tactische richtlijnen. Ik denk dat die ouders er nog meer mee bezig zijn dan de kinderen zelf. Het zijn ook meestal zij die na een training of wedstrijd naar de trainer stappen of hem opbellen om hun ongenoegen te uiten. Of ze mailen hem om te zeggen dat hun zoon naar hun mening te weinig speelt.'

Door die onnodige bemoeizucht, beginnen sommige spelers te twijfelen aan hun eigen kunnen en worden ze erg onzeker. Het gevolg is vaak dat kinderen minder gaan presteren, hun plezier in het voetbal verliezen en faalangst ontwikkelen. Falen betekent in dit geval dan vaak het teleurstellen van de ouders. Wout (12) vindt zijn vader soms iets te kritisch: 'Dat is niet altijd even leuk. Soms denk ik zelf dat ik een goede wedstrijd heb gespeeld, maar denkt mijn papa daar anders over. Dan ga ik wel wat twijfelen aan mezelf. Ik doe gewoon altijd mijn best, maar dat lijkt soms niet genoeg. En ik weet dat ik daardoor soms bepaalde zaken ga forceren, zeg maar onmogelijke dingen ga doen, wat natuurlijk niet goed is. Op zulke momenten zegt mijn trainer soms dat ik me niet hoeft te bewijzen voor mijn papa.'

Een van de redenen waarom kinderen hun ouders niet durven teleur te stellen, is omdat ze weten hoeveel offeringen papa en mama zich voor hen hebben getroost. Zeker wanneer ze rijp genoeg zijn om een en ander te plaatsen, kunnen talentvolle voetballers dat besef als een bijkomende druk op hun schouders aanvoelen.

Pieter (15) is zijn ouders heel dankbaar: 'Op wedstrijddagen staan mijn ouders altijd veel vroeger op dan ikzelf, zodat ik wat langer kan slapen. Ze maken dan mijn ontbijt klaar en mijn mama steekt al mijn kledij en materiaal in mijn voetbalzak. Ik moet eigenlijk niets meer doen. Na de trainingen wast mijn mama ook mijn kledij en maakt ze mijn schoenen proper. Zowel mijn vader als mijn moeder komt naar alle wedstrijden kijken. Papa heeft zelfs nog niet veel trainingen gemist! Dat geeft me inderdaad het gevoel dat ik niet anders kan dan goed presteren bij Racing Genk. Mijn ouders steken er zo veel tijd en energie in... Zelfs mijn jongere broer en zus offeren er dingen voor op, want wanneer ik ergens moet gaan voetballen, dan gaan ze meestal mee, gewoon omdat ook mama en papa meegaan. Mijn broer voetbalt zelf ook, maar mijn zus zou misschien liever iets anders doen.'

DE ZIJLIJN

Wat het gedrag langs de zijlijn betreft, zijn er natuurlijk ook ouders die hun voetballende kinderen positief aanmoedigen, maar helaas zijn er ook die het op de verkeerde manier aanpakken. Ze schreeuwen te veel onnodige aanwijzingen en schelden er soms gewoon op los. Uit een onderzoek van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen bleek dat bijna drie kwart van alle ondervraagde jeugdspelers door dit gedrag van hun ouders te veel druk ervaart. Meer dan de helft van die spelers

overwoog zelfs ooit om te stoppen met voetballen. In de meeste gevallen is het de vader die met de vinger wordt gewezen. Veel voetbalvaders waren volgens de geïnterviewde spelers zwaar teleurgesteld of beschaamd wanneer hun zoon een slechte wedstrijd speelde en gaven hem daarvoor na de wedstrijd ook een uitbrander. De meeste spelers stelden bovendien dat ze hun vader strenger vinden dan hun trainer.

Wanneer je de bal terugkaatst naar de voetbalpapa's, dan krijg je meestal een ander verhaal te horen. Slechts weinigen zullen toegeven dat ze een professionele carrière als voetballer voor zoonlief belangrijk vinden, en nog minder zullen bekennen dat ze te veel richtlijnen geven tijdens een wedstrijd. Opvallend: de meesten vinden wel dat andere ouders zich niet gedragen langs de zijlijn ...

Voetbalmama's bieden vaak het ideale tegengewicht voor de te kritische voetbalpapa's. Ze zijn meestal iets nuchterder in die zaken en bekijken alles wat meer van een afstand. Ook Pieter (15) weet dat: 'Soms kan mijn vader weleens zeuren over iets wat ik volgens hem niet goed deed. Dan word ik meestal boos en ga ik naar mijn moeder, want zij vindt toch altijd dat ik goed heb gespeeld!'

Maar ook de mama's aan de zijlijn blijven niet ongevoelig voor wat er zich op het veld afspeelt ...

An Goovaerts, hoofdredactrice van de krant *De Morgen*, heeft een dochter en een zoon die voetballen. Wanneer

ze zichzelf als voetbalmama eens grondig onder de loep neemt, dan moet ze toegeven dat ze toch wel even schrikt: 'Jarenlang stond ik heel kalm aan de zijlijn te supporteren voor mijn echtgenoot, die voetbalde. Toen mijn zoon op zesjarige leeftijd begon te voetballen, verloor ik plots die kalmte. Het feit dat hij al vanaf zeer jonge leeftijd echte wedstrijden moest spelen, bezorgde mij meer stress dan hem. Eigenlijk stond ik aan de zijlijn mijn eigen wedstrijd te spelen en zette ik, achteraf bekeken, mijn zoon behoorlijk onder druk. Laat het me zo zeggen: ik was niet altijd positief opbouwend in mijn kritieken. De trainer, een vrouw trouwens, wees me daar gelukkig al vrij snel op. Tijdens haar eerste jaren als coach was ze nogal stil, maar nu merk ik dat de rollen wat omgedraaid zijn. Ze coacht nu streng, maar rechtvaardig, en ik sta aan de kant te applaudisseren. Mijn zoon is altijd gevoelig geweest voor prestatiedruk en bij hem vertaalt zich dat meteen ook in een mindere prestatie. Mijn dochter, die momenteel getraind wordt door een zeer assertieve trainer, heeft veel minder last van druk die op haar schouders wordt gelegd.'

An woont veel jeugdwedstrijden bij en ziet daar soms dingen die echt niet door de beugel kunnen. Hoewel veel ouders langs de zijlijn de rust bewaren, zijn het natuurlijk de uitzonderingen die in het oog springen.

'Ik zie soms ouders die hun eigen kinderen uitschelden na een mindere prestatie of ouders die spelers van de tegenstander vernederen. Ook de agressieve manier

waarop sommige mensen hun kinderen aanmoedigen, is ontstellend. Ik heb vaders letterlijk naar hun zoon horen roepen dat hij de andere zijn schenen moest overstampen. Maar ook de trainers gaan niet altijd vrijuit. Sommige trainers vergeten al eens dat ze met kinderen bezig zijn die hun sarcasme en cynisme niet begrijpen. Daarnaast zijn er ook trainers die bepaalde kinderen haast geen speeltijd gunnen en ze voor de rest van de wedstrijd aan de kant wortel laten schieten. Dat is ook iets wat kinderen niet begrijpen. En tot slot is er nog het onvermijdelijke geroep en gevloek op de scheidsrechter. Het gedrag tegenover deze man of vrouw, een vrijwilliger nota bene, is soms echt gênant. Het beschamende schouwspel dat zich dan afspeelt tussen de ouders, de trainer en de scheidsrechter, is echt niet wat de kinderen moeten leren op een voetbalveld!

‘Weet je dat ik met een ietwat utopische gedachte in mijn hoofd zit?’ gaat An verder. ‘Er zouden bij alle wedstrijden in het jeugdvoetbal, ook bij de allerjongsten, officiële scheidsrechters moeten worden ingeschakeld die altijd objectief kunnen oordelen. Nu zijn dat vaak ouders, afgevaardigden of oudere jeugdspelers. Officiële scheidsrechters slagen er volgens mij beter in om ouders en trainers in toom houden en zullen ook sneller de kinderen corrigeren waar nodig.’

Zowel kinderen als ouders moeten vaak heel wat offeren voor het voetbal. Er kruipt heel wat tijd, energie en ook geld in. Bij An valt dat allemaal best nog wel

mee: 'Momenteel krijgen mijn kinderen hun studies en voetbal nog goed gecombineerd, maar ze trainen dan ook maar twee keer per week en spelen een wedstrijd op zaterdag. Als dat ritme opgedreven zou worden, dan ben ik ervan overtuigd dat de schoolprestaties in het gedrang zouden komen. Mijn man en ik offeren sowieso graag onze zaterdag op om voor onze kinderen te gaan supporteren. Ik ben zelfs afgevaardigde van een ploegje. Maar je krijgt er ook iets voor in de plaats: de appreciatie van je kinderen, leuke contacten met de trainers en leuke momenten met andere voetbalouders.'

Ook Deborah (26) zag zichzelf transformeren eens ze wekelijks langs de zijlijn stond om haar twee zonen aan te moedigen. 'Onze oudste zoon Yaro (7) heeft eerst een jaartje gedanst. Hij wist eigenlijk nog niet goed wat hij wilde en wij vonden dat in dans een beetje van alles zat. Keano (6) liep toen wel al te zeuren om te mogen gaan voetballen. Sinds vorig jaar zijn ze allebei aangesloten bij een club bij ons in de buurt, waar ook een aantal van hun klasgenootjes voetballen. Na elke training zijn ze doodmoe, maar ook supertevreden! Keano is zelfs al zo goed dat hij meespeelt in het team van Yaro, een leeftijdscategorie hoger dus. En voor ons is dat organisatorisch natuurlijk een heel goede zaak!'

Maar dan kwamen de eerste wedstrijden en daar was Deborah toch niet helemaal op voorbereid. De geur van gras deed iets vreemds met haar: 'Langs de zijlijn werd ik

plots iemand anders en dat is eerlijk gezegd nog steeds het geval. Ik word heel zenuwachtig wanneer mijn zonen aan het voetballen zijn. De trainer vraagt steeds weer om geen instructies te roepen, maar ik kan het echt niet laten. Het ergste is dat ik meestal de verkeerde dingen roep, want ik heb eigenlijk niet zo veel kaas gegeten van voetbal. Mijn man durft me al eens een por te geven wanneer ik weer over de schreef ga. Vooral bij Keano heb ik de neiging om dat te doen, omdat hij zijn mannetje moet staan tussen die oudere jongens. Ik doe echt wel mijn best, maar kan moeilijk mijn mond houden. De wedstrijden beleef ik heel intens en bij een doelpunt of tegendoelpunt reageer ik soms heel emotioneel. De scheidsrechter probeer ik altijd met rust te laten, maar ook dat is niet altijd even gemakkelijk. Onlangs heeft Yaro me gevraagd om wat kalmer te zijn tijdens de wedstrijden. Dan schrik je toch wel even en ga je nog wat meer je best doen.'

DE TRAINER AAN HET WOORD

Thomas Van Belle, trainer van de U9 van Oud-Heverlee Leuven, vindt dat ouders vaak de verkeerde verwachtingen hebben van hun kind en dat ze op de verkeerde dingen letten: 'De meeste ouders willen dat hun kinderen al meteen voetbal spelen zoals ze dat in het stadion of op de tv zien. Met veel balbezit en prachtige combinaties. In de voetbalopleiding van jonge spelertjes tot tien jaar

is dat echter niet of matig relevant. Deze spelertjes kunnen het meest progressie maken door veel balcontacten te hebben, veel te dribbelen en veel één-tegen-éénduels aan te gaan. Ouders die zelf geen voetbalopleiding genoten hebben, weten dat niet en gaan dus te veel vergelijken met volwassenenvoetbal. Zo roepen ze tijdens een wedstrijd te pas en te onpas dat hun kind een pass moet geven. Ze zadelen hun kinderen met de verkeerde verwachtingen op en oefenen op die manier een zekere druk uit die volgens mij totaal overbodig is.'

Volgens Thomas zijn er echter ook ouders die het wel begrepen hebben en niet de verkeerde dingen staan te roepen: 'Deze mensen trainen vaak thuis nog wat extra met hun kind en/of schrijven het in voor bijvoorbeeld een voetbaltechniekschool, waar het buiten de normale trainingen bij de club nog extra techniektraining krijgt. Die ouders beseffen hoe belangrijk het is voor jonge spelertjes om eerst op een goede basistechniek te focussen, alvorens over te gaan naar het mooie combinatiespel.'

Tegelijk beseft Thomas als geen ander dat ook die extra training in sommige gevallen voor extra stress kan zorgen. Men moet vooral ook luisteren naar het kind zelf: 'Als je daarin overdrijft, bestaat het gevaar dat het spelertje het voetbal een beetje beu wordt en er misschien wel mee zal stoppen. Als ouder moet je goed af-tasten hoe je kind dit allemaal ervaart. Ooit kwam een papa me trots vertellen dat hij dagelijks, en dit naast de gewone trainingen, nog minstens een halfuur met zijn

zoontje trainde. Ik vroeg hem of hij er wel rekening mee hield dat dit misschien een negatieve invloed zou kunnen hebben op het enthousiasme van zijn zoontje en het plezier dat hij aan voetbal beleefde. De papa vond het belangrijker dat zijn kind hard werkte, en dus ook minder leuke dingen deed, om iets te bereiken. Ik weet niet of het ene met het andere te maken had, maar tijdens trainingen en wedstrijden stelde ik vast dat net die jongen vaak begon te huilen wanneer een bepaalde actie niet lukte. Misschien rustte er op zijn jonge schouders wel een veel te groot verwachtingspatroon.'

Ook psycholoog Jef Brouwers, die topsporters begeleidt, vindt dat sommige ouders te veel verwachten van hun kinderen. 'Ik krijg geregeld sportouders over de vloer die vragen naar psychologische begeleiding voor hun kinderen van zes tot tien jaar. Het kind heeft een bepaald talent en de ouders zien er een topsporter in. Dan stel ik de ouders voor om voor zichzelf begeleiding te zoeken, want zij hebben die meer nodig dan hun kind. Laat die kinderen zich toch amuseren! De moeders zijn doorgaans iets milder en ze vallen de vader al eens af. Zij zien sneller in dat het een stap te ver gaat.'

Brouwers heeft nog een opmerkelijk voorstel wat de ouders langs de zijlijn betreft. Volgens hem moeten ouders ervan overtuigd worden om niet meer naar de trainingen van hun kind te gaan kijken, omdat dat alleen maar benadrukt hoe belangrijk ze de «carrière» van hun

zoon of dochter vinden. Ouders kunnen in alle rust wedstrijden bijwonen, maar op trainingen hebben ze eigenlijk weinig te zoeken. Dat verhoogt alleen maar de ernst van de activiteit, waardoor het aspect plezier wat verloren dreigt te gaan, en de speler in kwestie wordt alleen maar afgeleid van de training.'

Brouwers vindt ook dat in deze context een initiatief zoals de *Essevee Soccerschool*, geleid door voormalig profvoetballer Thomas Caers (zie hoofdstuk 7), alleen maar voordelen heeft: 'De spelertjes spelen geen competitiewedstrijden, maar leren wel voetballen. Daardoor wordt de nadruk gelegd op de opleiding en het plezier, maar niet meteen op de prestatie en het winnen.'

Thomas Van Belle heeft het niet alleen moeilijk met de verkeerde coaching van sommige ouders, maar hekelt ook het algemene gedrag aan de zijlijn. Het valt hem op dat vanaf het eerst fluitsignaal het relativiseringsvermogen van bepaalde mensen gewoon verdwijnt. 'Ze krijgen het aan de stok met ouders en trainers van de tegenpartij of beledigen iedereen die het niet met hen eens is. Dat is echt geen goed voorbeeld voor de voetballende jeugd! Ook de scheidsrechter, iemand zonder wie een wedstrijd nooit zou kunnen plaatsvinden, heeft het al te vaak verkorven. Hij wordt uitgemaakt voor blinde mol en allerlei andere lelijke dingen of men vraagt hem onvriendelijk of hij geen brilletje nodig heeft. Wanneer ik merk dat een ouder van een van mijn spelertjes zoiets doet, dan

probeer ik hem of haar er na de wedstrijd van te overtuigen dat zo'n gedrag niet hoort. Soms stap ik ook tijdens een wedstrijd op een ouder af om hem of haar te vragen het wat rustiger aan te doen. Ik waarschuw dan dat ik de scheidsrechter zal vragen om de wedstrijd stil te leggen indien het opnieuw gebeurt. Gelukkig is het nog nooit zover gekomen.'

Thomas heeft nog een leuke anekdote in petto. 'Tijdens een toernooi merkte ik dat de opa van een van mijn spelers echt zijn boekje te buiten ging. Ik waarschuwde de man een aantal keer, maar hij wilde zijn gedrag niet aanpassen. Op een bepaald moment ben ik op hem toegestapt en heb ik hem vijf euro in de handen gestopt, de prijs van een toegangsticket voor het toernooi. Ik zei hem dat ik zijn ticket zou vergoeden indien hij zou vertrekken. De man besepte meteen dat hij iets mispeuterd had en hield zich voor de rest van het toernooi gedeisd!'

Gerd Van den Bossche, trainer bij de voetbalspeeltuin van kv Mechelen, vindt veeleisende ouders zeker ook een breder maatschappelijk fenomeen: 'Prestatiedruk is zeker aanwezig in het voetbal, dat ga ik niet ontkennen. Als je kind op vijfjarige leeftijd al bij een grote club speelt en bijna alle matches wint, zelfs tegen jongens van een jaar ouder, dan zou iedereen wellicht een beetje beginnen te dromen. Maar je ziet het ook buiten het voetbal. Op Facebook verschijnen de rapporten en prestaties van de kinderen meteen online, voor iedereen zichtbaar. Het

is voor ouders haast een competitie geworden om het meest ideale kind op te voeden. Net daarom ervaart een kind dankzij het voetbal misschien net minder druk in het algemeen. Doordat de ouders trots kunnen zijn op de knappe sportieve prestaties van hun kind, hoeft een matig schoolrapport, ondanks de nodige inzet, geen groot drama te zijn.'

Gerd probeert de ouders ook altijd erg te betrekken bij trainingen en wedstrijden: 'Ik vraag een grote betrokkenheid van de ouders. Zij staan tijdens de training op maximaal tien meter van hun kind en heel vaak moeten ze mee het veld op, bijvoorbeeld als keeper, passgever, dummy of instructeur. Zij gaan tijdens de rust zelfs mee in de kleedkamer, want hun kinderen zijn tenslotte nog maar kleuters. Ik moet wel zeggen dat bij de jongste leeftijdscategorieën de sfeer onder de ouders sowieso heel gemoedelijk is, toch bij onze club. Er is ook een zeer grote bereidheid bij de ouders om te helpen waar nodig. Iedereen is bijvoorbeeld om de beurt scheidsrechter, zowel de mama's als de papa's. Probleemgedrag van ouders langs de lijn, daar worden we eigenlijk heel weinig mee geconfronteerd. De autoriteit van onze trainers is op dat vlak ook zeer groot. Eén woord of gebaar zou zeker volstaan om eventueel ongewenst gedrag te stoppen.'

‘ALS JE NOG ÉÉN KEER ZO SPEELT,
DAN KOM IK NIET MEER KIJKEN!’

Het moge intussen duidelijk zijn: hoewel ouders bijna altijd zullen zeggen dat het bij het voetbal vooral om het plezier gaat, zetten ze hun kind, vaak onbewust, regelmatig onder druk door hun gedrag. Nochtans leidt meer spelplezier ook tot betere prestaties. Hans Van Crombrugge en Joris Lambrechts van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen verdiepten zich in deze materie. Lambrechts, ook docent van sportleerkrachten aan de Katholieke Hogeschool Limburg en voormalig jeugdcoördinator bij voetbalclub Sint-Truiden, hoorde een papa na een wedstrijd het volgende zeggen tegen zijn zoon: ‘Als je nog één keer zo speelt, dan kom ik niet meer kijken!’ De bedoelingen van de vader waren misschien wel goed, maar de druk waarmee hij zijn zoon op die manier opzadelde, was enorm. Het voorval was voor Lambrechts een trigger om samen met zijn collega Van Crombrugge het supportersgedrag van sportouders te gaan onderzoeken. Samen ontwikkelden ze zelfs een workshop die ouders helpt om een zo goed mogelijke ondersteuning te geven aan hun sportende kind.

Hans Van Crombrugge: ‘Ik ben pedagoog en zelf ook een voetbalpapa. Het voetbalveld is een ideale biotoop om allerlei ouders te bereiken. We kunnen er niet naast kijken dat het gedrag van bepaalde ouders langs de zijlijn problematisch is: ze roepen hard, proberen instructies te

geven, aanvaarden beslissingen van de scheidsrechter niet ... Deze houding zet de kinderen serieus onder druk en het is dat aspect dat we wilden onderzoeken. Er speelde echter ook een achterliggende gedachte mee. Als je ouders kunt tonen hoe ze op een positieve manier voor hun kinderen kunnen supporteren, dan geef je ze meteen ook tips en steun bij het opvoeden in het algemeen.'

Van Crombrugge en Lambrechts hebben tijdens hun onderzoek bijna driehonderd jonge voetballers van acht tot zestien jaar bevroegd. Ook verschillende ouders werden aan de tand gevoeld. Het viel hen op dat kinderen en ouders sommige zaken op een heel andere manier beleven. Jonge voetballers ergeren zich mateloos aan het roepgedrag aan de zijlijn, vooral dat van hun eigen vader. Maar die vader denkt wel dat hij zijn zoon op een positieve manier ondersteunt. Net het tegenovergestelde dus! De onderzoekers kwamen tot de vaststelling dat maar liefst drie op de vier jeugdspelers prestatiedruk van hun ouders ervaren.

'Het probleem is dat sommige ouders willen dat kinderen iets waarmaken waar ze vroeger zelf niet in geslaagd zijn', aldus Van Crombrugge. 'Bepaalde dromen zijn on vervuld gebleven en nu is het aan de kinderen om die te laten uitkomen. Dromen koesteren voor je oogappels mag natuurlijk, zolang het maar dromen zijn die bij het kind passen en niet je eigen, onvervulde wensen. Iets anders wat meespeelt, is dat er rond het voetbalveld een band ontstaat tussen de verschillende ouders. Ze willen

die band bewaren en daarom mag hun kind niet uit het team gezet worden. Het is weer een extra druk waarmee de voetballende jongeren te maken krijgen.'

Omdat ouders niet altijd weten hoe ze hun kind het best ondersteunen, ontwikkelden Van Crombrugge en Lambrechts een workshop om hen daarbij te helpen. Hun belangrijkste advies is dat ouders moeten luisteren naar hoe hun kind de sport beleeft. Gedrag aan de zijlijn is heel belangrijk, maar wat voor of na een wedstrijd wordt gezegd, speelt ook een grote rol.

Joris Lambrechts: 'Sommige ouders proppen hun kind vol met instructies. Ze sporen het aan om deze keer zeker te winnen en ze overdrijven tijdens de wedstrijd met supporteren en aanwijzingen geven. Na de wedstrijd beginnen ze dan meteen te overlopen wat er allemaal goed ging en wat er fout liep. Op die manier oefenen de ouders heel veel controle uit en daar voelen jonge sporters zich niet goed bij. Het is veel gezonder om vooral het spelplezier te benadrukken. Voor een wedstrijd kun je als ouder veel beter tegen je kind zeggen dat het zich moet amuseren, en tijdens de wedstrijd supporter je voor heel het team. In plaats van nadien meteen je eigen indrukken te geven, is het een goed idee om eerst aan je kind te vragen hoe het zelf de wedstrijd heeft ervaren. Zo is er meer ondersteuning, maar minder druk, en zullen de prestaties ook beter zijn.'

Tijdens een experiment met een reeks strafschoppen kreeg een groep van spelers de boodschap mee dat ze

meer moesten scoren dan de andere groep. De andere spelers werd gevraagd om vooral te letten op de juiste traptechniek. De tweede groep presteerde veel beter dan de eerste. 'Dat komt omdat jonge voetballers die onder druk staan, zich veel moeilijker kunnen concentreren', verklaart Lambrechts. 'Ze zullen zenuwachtiger zijn, agressiever spelen en in sommige gevallen zelfs helemaal blokkeren. Het zijn ook die spelers die meer gele en rode kaarten krijgen dan kinderen die positief ondersteund worden en zich vrijer en gelukkiger voelen. Jeugdvoetballers die het gevoel hebben dat ze hun spel zelf in handen hebben, kunnen zich beter ontwikkelen en daarom voetballen ze ook beter.'

Het is natuurlijk heel moeilijk om te bepalen waar de grens ligt tussen te veel en te weinig supporteren. Volgens Van Crombrugge en Lambrechts moeten ouders vooral kijken naar hoe hun kind is, want elk kind is anders. Er zijn er die de aanwezigheid en steun van hun ouders aan de zijlijn erg nodig hebben, maar er zijn er ook die papa en mama liever in de kantine zien zitten. Een gouden regel is wel dat instructies, met of zonder woorden, moeten overgelaten worden aan de trainer.

Van Crombrugge: 'Een van mijn zonen wilde op een gegeven moment niet meer voetballen, maar hij durfde me dat niet meteen te zeggen. Ik vroeg hem waarom hij niet eerder naar me toekwam, waarop hij antwoordde dat wij zoveel moeite voor hem en zijn hobby hadden gedaan en hij ons niet wilde teleurstellen. Uit de bevragingen

die we deden, bleek telkens weer dat kinderen en ouders prestatiedruk heel anders ervaren. Een vader zegt bijvoorbeeld dat voor hem het spelplezier van zijn zoon primeert, maar de zoon denkt dat zijn vader wil dat hij profvoetballer wordt. Soms staan ouders ervan te kijken wanneer ze horen dat hun kind druk ervaart. Als een kind zijn eerste stapjes zet en na twee passen al valt, dan vinden ouders dat normaal. Maar als een jonge voetballer een doelpunt mist ondanks een goede actie, dan roepen ze soms: "Allez, hoe kan dat nu?" Als we die vergelijking maken tijdens onze workshop dan begrijpen de ouders het ineens wel: "Natuurlijk! Hij is het nog aan het leren."

Voor vele jonge voetballers is de trainer hun grote voorbeeld. De manier waarop die met hen omgaat, is dus heel belangrijk. Helaas bestaat in veel clubs nog altijd geen cultuur van praten en luisteren. 'Meestal zegt de trainer hoe het moet en waar het op staat, maar hebben de spelers weinig inspraak', aldus Lambrechts. 'Trainers vrezen soms dat een andere aanpak hun gezag zal ondermijnen. Goed presteren is natuurlijk belangrijk, maar ons onderzoek toont net aan dat een positieve en ondersteunende aanpak ervoor zorgt dat kinderen het beter doen in hun sport en dat ze zich gelukkiger voelen. Er is geen tegenstelling tussen goed presteren en spelplezier aanmoedigen. Als de voetbalclub een ondersteunende cultuur heeft, is het voor de ouders ook meteen eenvoudiger om dezelfde aanpak te hanteren. Maar ouders hoeven daar natuurlijk niet op te wachten om het

goede voorbeeld te geven. Op de website van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen kunnen ze bijvoorbeeld enkele nuttige tips vinden om hun jonge sporter zo goed mogelijk te steunen.'

OUDERS MET KLASSE!

Klasse voor ouders, het ter ziele gegane maandblad voor ouders van leerlingen tot en met de tweede graad van het secundair onderwijs, pakte enkele jaren geleden uit met een interessant initiatief, de zogenaamde 'sportoudersactie'. Men stelde dat ongeveer zes kinderen op de tien aangesloten zijn bij een sportclub, wat mooi en nodig is, want het maakt deze kinderen fitter, socialer en zelfbewuster. Iedereen wil dat kinderen graag sporten en dat kunnen doen in een veilige en positieve omgeving. Dat klinkt toch allemaal vanzelfsprekend, niet?

Volgens *Klasse* was het dat allerminst! Een sportclub, dus ook een voetbalclub, met een degelijk jeugdbeleid leert kinderen spelplezier, discipline, zorg voor het eigen lichaam en teamspirit. Daardoor neemt de club ook meteen een opvoedende taak op zich. Helaas blinkt niet elke club, trainer of ouder daarin uit. Sommige ouders dropen hun kinderen op de sportclub en zijn dan meteen weer weg. Volgens *Klasse* een spijtige zaak, want steun en interesse tonen voor wat zoon- of dochterlief doet, leert en al kan, geeft elk kind een prettig gevoel. Andere ouders vergeten hun voorbeeldfunctie wanneer ze de

beslissingen van de trainer en/of scheidsrechter in twijfel trekken, hun kind te veel pushen of staan te schelden langs de zijlijn. Veel kinderen zouden zich veel beter in hun vel voelen zonder deze negatieve druk. Ze weten echter niet beter dan dat dit alles gewoon bij het sporten hoort.

In samenwerking met de KBVB verspreidde *Klasse* in alle voetbalclubs maar liefst 15.000 posters om hun initiatief meer kracht bij te zetten. Tegelijkertijd konden alle voetbalouders, en alle andere sportouders, de actie steunen door een gedragscode te ondertekenen. Omdat deze gedragscode nog steeds brandend actueel is, geef ik ze graag integraal mee.

JA, IK BEN EEN SPORTOUDER, DUS:

Voor de match:

- ▶ toon ik belangstelling voor de sport van mijn kind en ga regelmatig kijken en supporteren.
- ▶ vraag ik mijn kind om ervoor te gaan, altijd zijn best te doen, maar vooral plezier te maken.
- ▶ fok ik mijn kind niet op en leg geen overdreven druk op zijn schouders, maar stimuleer het wel al zijn talenten te ontwikkelen.
- ▶ stimuleer ik mijn kind om zich aan de regels van het spel en de fair play te houden.

Tijdens de match:

- ▶ gebruik ik geen agressieve of schunnige taal langs de zijlijn.
- ▶ applaudiseer ik voor knap spel van zowel het team van mijn kind als de tegenstrever.
- ▶ moedig ik mijn kind aan en maak het niet af voor zijn fouten.
- ▶ respecteer ik de beslissingen van de trainer en de scheidsrechter.
- ▶ moedig ik enkel aan. Instructies geeft de trainer.

Na de match:

- ▶ praat ik met de trainer over dingen die hij deed waar ik niet akkoord mee ging.
- ▶ leer ik mijn kind om respect op te brengen voor de prestatie van de tegenstrever.
- ▶ kijk ik naar de inspanningen van mijn kind, niet enkele naar de score.
- ▶ bekijk ik samen met mijn kind wat goed ging, wat minder goed was en wat we eruit geleerd hebben.

EEN LEERPROCES VOOR IEDEREEN

Toen ik zelf jeugdtrainer was, had ik ook soms te maken met roepende ouders langs de zijlijn. Ik merkte niet zelden dat misplaatst gedrag en onrealistische verwachtingen mijn spelertjes het zo onontbeerlijke plezier in het spelletje ontnamen. Het moet wel gezegd dat dat in al die jaren nooit echt voor grote problemen heeft gezorgd en dat de meeste ouders, vooral zij die zelf een voetbalopleiding genoten, zich wisten te gedragen. Wat ik vaststelde, was dat er vooral twee groepen van ouders waren waarbij het fout kon lopen: enerzijds de ouders die hun kinderen op de club droppen voor trainingen en wedstrijden, maar er zich voor de rest niet laten zien, en anderzijds hun tegenpolen, die net dat tikkeltje té geëngageerd zijn. De eerste groep hoor je uiteraard nooit aan de kant van het veld roepen, maar zij durven zich wel te roeren wanneer ze vinden dat de trainer hun kind onheus behandelt. Veel recht van spreken hebben ze nochtans niet, aangezien hun meningen meestal gebaseerd zijn op wat ze van anderen hoorden. Zo kreeg ik het ooit aan de stok met de vader van een van mijn spelertjes, op dat ogenblik tien jaar oud, die vond dat ik te streng was voor zijn zoon. De jongen had daar thuis meermaals over geklaagd. De vader was een huisarts die heel weinig tijd had om trainingen en wedstrijden bij te wonen, en ook zijn vrouw vertoonde zich bijna nooit op de club.

Ik stelde voor aan de vader om toch eens een training bij te wonen, zonder dat zijn zoon daarvan op de hoogte was. Dat leverde best wel een grappig moment op toen die vader op een koude decemberavond van achter een boom, een muts tot over zijn oren getrokken, de training volgde. Nadien kwam hij naar me toe: 'Coach, ik moet je feliciteren! Ikzelf had er nooit zoveel geduld mee gehad. Ik wist niet dat hij zich zo misdroeg op training.'

De ouders die iets te veel engagement tonen, zijn een ander paar mouwen. Zij zijn het die aanwijzingen geven die haaks staan op wat de trainer voor ogen heeft, waardoor de kinderen uiteindelijk niet meer weten naar wie ze moeten luisteren. Dit gedrag ergert de trainers, de scheidsrechters en de andere ouders, maar wie er nog het meest onder te lijden hebben, zijn de kinderen zelf.

Zelf was ik er ook een aantal keer getuige van dat ouders, zowel papa's als mama's, over de omheining sprongen en het veld oprenden om een scheidsrechter, een speler van de tegenpartij of een trainer de levieten te lezen, al dan niet gepaard gaand met handtastelijkheden. Gelukkig blijven dit uitzonderingen. Wat me bij die tafereelen opviel, was dat die mensen elke zin voor redelijkheid verloren leken te zijn, alsof er een waas voor hun ogen kwam. Volgens mij toont dit soort wangedrag aan dat voetbal voor vele mensen een uitlaatklep is, waarbij alle tijdens de week opgestapelde frustraties naar buiten moeten.

Dat is natuurlijk een maatschappelijk fenomeen dat zich niet tot het voetbal beperkt. Daarom moet het probleem in de eerste plaats bij de bron, zijnde de ouders, aangepakt worden. Toch vind ik dat de Belgische Voetbalbond destijds het goede voorbeeld gaf door in de jongste leeftijdscategorieën geen klassementen meer te publiceren. Daardoor staarden de kinderen en de ouders zich minder blind op de resultaten en kwam de nadruk weer meer te liggen op het leren voetballen en het spelplezier.

Als trainer probeerde ik veel met de ouders te praten, wat bij de ene wat makkelijker ging dan bij de andere. Ik hield hen voor dat spelers, scheidsrechters en trainers fouten mochten maken en dat ik het ook de ouders niet kwalijk nam dat ze hier en daar uit de bocht gingen. Voetbal is een leerproces voor iedereen!

KINDEREN AAN HET WOORD

In oktober van vorig jaar ging op sociale media een open brief over sportiviteit in het jeugdvoetbal viral. Een brief geschreven door de spelertjes zelf! De tekst, van de hand van de jeugdspelers van eersteklasseclub Waasland-Beveren, is echt het lezen waard en vat zo'n beetje de krachtlijnen van dit hoofdstuk samen.

Liefste mama, papa, oma, opa,
Beste supporter,

Weet je, ik voetbal graag!

Lekker op zaterdag of zondag samen met mijn vrienden tegen een bal trappen en nadien nappen, spelen, afspraken maken, vriendinnetjes ontmoeten, stoer doen ... Je weet wel, al die dingen die een kind of puber net tot kind of puber maken.

Ik vind het trouwens ook fantastisch dat je erbij bent, dat je me aanmoedigt, dat ik steun krijg, maar wees positief en verstoer a.u.b. mijn leefwereld niet door te roepen of te schelden tegen de scheidsrechter, de tegenstander, de ouders van de tegenstander of, erger nog, tegen mijn eigen medespelers. Want het zijn mijn vrienden. En roep tijdens de wedstrijd niet steeds wat ik moet doen. Laat die taak over aan mijn trainer. Ook thuis heb ik het liefst dat je niet op de wedstrijd terugkomt.

O ja, ik wil nog zeggen dat ik altijd mijn best doe. De ene dag lukt het net wat beter dan de andere.

En ik weet ook dat er jongens of meisjes zijn die beter zijn dan ik, veel beter zelfs. Ik heb daar geen probleem mee, integendeel. Ik vind dat zelfs tof. Ik hoop dat jij dat ook vindt!

Weet je, ik voetbal graag! Laat mij en mijn vrienden dan ook voetballen!

Namens alle jeugdspelers van Waasland-Beveren.

PS: Gooi a.u.b. mijn briefje niet weg. Plooi het op, steek het in je portefeuille en lees het elke keer opnieuw aan het begin van een wedstrijd. En straffer nog, het hoeft zelfs geen wedstrijd te zijn waaraan ik zelf deelneem!

VINCENT KOMPANY

'Ik zal mijn ouders altijd dankbaar zijn. Ik heb alles, ook wat ik bereikte in het voetbal, te danken aan mijn opvoeding. Zij hebben mij nooit gezegd: "Jij bent een fantastische voetballer." Mijn ouders zijn altijd heel bescheiden gebleven. Ze hebben ook altijd benadrukt dat ik nog andere bezigheden moest hebben. Die raad neem ik nu nog steeds ter harte.'

BUITENSPEL

Een jeugdspeler van de u17, 16 jaar oud dus, stapt op een zondagochtend met een wat verdwaasde blik in zijn ogen het voetbalveld op. Niet om zelf een wedstrijd te spelen, maar om scheidsrechter te zijn bij een wedstrijd van de u8. Het wordt meer en meer een gebruik dat clubs spelers uit de al wat oudere leeftijdscategorieën laten fungeren als scheidsrechter bij wedstrijden van de allerkleinsten. Een schitterend initiatief omdat ze op die manier meer betrokken raken bij de clubwerking en aan den lijve ondervinden hoe moeilijk de taak van een scheidsrechter wel is.

Sommige spelers doen dat met de volle overtuiging, en gaan de dag ervoor zelfs vroeger slapen, maar er zijn ook anderen die het eerder als een vervelende verplichting zien. Deze jongen, laten we hem Hans noemen, bevindt zich een beetje tussen de twee in. Hans is de avond voor de wedstrijd naar een fuif gegaan en wrijft de vermoeidheid uit zijn ogen, maar hij vindt het wel leuk om er mee voor te zorgen dat die kleine gastjes op zondagochtend hun wedstrijdje kunnen spelen.

Langs de zijlijn staat Dennis, trainer van de u11 bij dezelfde club, maar vandaag is hij er als papa, om te supporteren voor zijn zoontje Lander. Dennis kent Hans erg goed, want hij was enkele jaren eerder zijn trainer. Voor de wedstrijd wenst Dennis Hans nog veel succes toe en zegt hem dat het goed is dat er nog jongens zijn zoals hij, die met plezier hun zondagochtend opofferen.

Maar tijdens de wedstrijd gaat het al snel fout en gaat Dennis compleet door het lint. Hij doet zelf het relaas: 'Lander had naar doel getrapt, maar was daarbij ongelukkig ten val gekomen. Net toen hij wilde rechtstaan, ging een spelertje van het andere team op zijn arm staan, waarschijnlijk per ongeluk. Lander begon onmiddellijk te huilen. Net daarvoor had hij trouwens ook al een flinke trap gekregen. Ik weet niet hoe dat ik het in mijn hoofd haalde, maar ik was ervan overtuigd dat die speler bewust op de arm van Lander was gaan staan. Ik merkte dat Hans niet ingreep en gewoon liet verder spelen. Langs de zijlijn begon één persoon als een bezetene op de scheidsrechter te brullen. En die ene, dat was ik!'

Dennis hoort zichzelf bijna instinctief schreeuwen. Hij probeert zijn gedrag goed te praten door zichzelf voor te houden dat hij als trainer bij de club alle recht van spreken en handelen heeft. Hij springt over de omheining en rent het terrein op. Met veel gevloek, getier en gezwaai met zijn armen helpt hij een huilende Lander van het veld. Het lijkt alsof Dennis in een soort van trance zit: 'Ik besepte echt veel te laat wat ik aan het doen was. Hans keek me met een beuteerde blik aan, terwijl ik hem nog wat verwensingen naar het hoofd slingerde. Plotseling gooide hij zijn fluitje in mijn richting, stak zijn middenvinger op en zette het op een lopen. Ik wilde er nog achteraan lopen, nog sorry zeggen, maar stond als aan de grond genageld. Hans had overschot van gelijk en ik schaamde me diep, zeker toen ik de verwarde, maar ook boze blikken zag van al de andere ouders. Gelukkig was de papa van een spelertje van het andere team bereid

om de taak van scheidrechter op zich te nemen, want Hans zagen we niet meer terug.'

Dennis bleef nog lange tijd piekeren over het incident. Hij beschouwde zichzelf als een redelijke persoon en iemand die, als het op voetbal aankwam, kon relativiseren, maar toch had hij zich, als het ware op automatische piloot, misdragen. Hij was heel even de controle over zichzelf verloren. Dennis ging te rade bij een bevriende psycholoog die met een vrij simpele uitleg op de proppen kwam. Toen Dennis zijn zoon-tje gekwetst en huilend op de grond zag liggen, leidde dat tot een soort van primitieve reactie. Hij wilde Lander verdedigen, wat een natuurlijke reactie is, en verloor daardoor alle redelijkheid. Dennis erkent: 'Mijn hersenen leken te blokkeren! Nochtans hebben mijn ouders me destijds goed opgevoed, maar in dit geval haalden mijn emoties duidelijk de bovenhand. Al bij al ben ik blij dat de andere mensen rond het veld rustig bleven, want stel je eens voor dat die ook nog wat olie op het vuur hadden gegooid. Wat had ik dan misschien gedaan?

Een paar dagen na de wedstrijd heb ik me bij Hans verontschuldigd voor mijn slechte gedrag. Een dag eerder had zijn vader, ook een trainer bij onze club, me al terechtgewezen. Ik was blij dat ik mijn excuses had kunnen aanbieden, maar bleef toch achter met een slecht gevoel. Ik hield mijn eigen spelers immers altijd voor dat de scheidsrechter altijd gelijk heeft en dat het echt niet door de beugel kan als ze tegen hem zeuren. Een tijd lang had ik het moeilijk om mijn eigen spelers onder ogen te komen, omdat zij uiteraard ook

op de hoogte waren van het incident. Ik besepte dat mijn gedrag tegen mij gebruikt zou kunnen worden. Mijn eigen zontje, Lander, had me meteen na de wedstrijd trouwens al met de neus op de feiten gedrukt. Hij liet me duidelijk verstaan dat hij het niet leuk vond dat ik zo boos was geworden op de scheidsrechter. En de waarheid komt nu eenmaal uit een kindermond!

DE MAN IN HET ZWART

De scheidsrechter, de man of vrouw in het zwart (hoewel hun uitrustingen vandaag de dag alle kleuren van de regenboog hebben), is waarschijnlijk de minst geliefde en meest bekritiseerde figuur op en rond de voetbalvelden. Maar tegelijkertijd is het ook een van de meest onmisbare personen in het voetbal. Zonder scheidsrechters geen voetbal!

Het aantal Belgische scheidsrechters zakt elk jaar weer een beetje. De mannen en vrouwen met het fluitje staan elke week onder zware druk, waardoor nieuwkomers snel afhaken en ouderdomsdekens het voor bekeken houden. Deze trend laat zich sterk gevoelen in het jeugdvoetbal, waar er een schrijnend tekort aan scheidsrechters is. Verbale agressie, zowel op als naast het veld, is oorzaak nummer één voor deze penibele situatie. In het voetbal is het met de scheidsrechter eigenlijk altijd zoals met de butler in misdaadverhalen: hij heeft het altijd gedaan!

Seppe (23) werd nog niet het slachtoffer van fysieke agressie, maar kreeg als scheidsrechter ook al heel wat commentaar en kritiek over zich heen. Toen hij ongeveer zestien jaar was, leidde hij zijn eerste wedstrijden bij de jeugd en ondertussen is hij ook al aan de slag bij de eerste elftallen in de lagere provinciale reeksen. 'Ik voetbalde vroeger zelf, maar ik wist al vrij snel dat ik scheidsrechter wilde worden. Toen ik zelf nog voetbalde, kwamen mijn ouders altijd kijken, hoewel mijn moeder er vlug haar buik van vol had. Het gedrag van de mensen langs de zijlijn stoorde haar enorm. De dag dat ik haar vertelde dat ik scheidsrechter wilde worden, heeft ze dat eerst nog uit mijn hoofd proberen te praten, maar dat is haar niet gelukt. Gelukkig maar, want ik kan me geen mooiere hobby voorstellen!'

Maar ook Seppe moet erkennen dat het gedrag van ouders en supporters soms heel problematisch is, en dan vooral in de lagere reeksen. Al voegt hij eraan toe dat het meestal de trainers zijn die het moeilijkst doen. 'Ik floot ooit een jeugdwedstrijd van twaalfjarigen waarbij een van de trainers van in het begin van de wedstrijd kritiek op me gaf. Die mondde meteen uit in scheldtiraades en de ouders gingen daar vlotjes in mee. Ik heb die trainer een drietal verwittigingen gegeven en toen dat niet hielp, heb ik hem achter de omheining laten plaatsnemen. Dat bracht natuurlijk niet veel zoden aan de dijk, want ook van daar kon hij lustig verder schelden. Ik werd toen zo boos dat ik aan de afgevaardigde van die club

gevraagd heb of hij de trainer wilde meenemen naar de kantine, weg van de wedstrijd. Dat is natuurlijk niet helemaal volgens de regels, maar vreemd genoeg werkte mijn plannetje wel. De trainer moet zelf ingezien hebben dat hij over de schreef was gegaan.'

Seppe vindt dat gedrag langs de zijlijn veel afhangt van hoe ouders omgaan met de prestaties van hun kinderen. Hij floot ook tal van wedstrijden bij de allerjongsten, spelertjes van amper zeven jaar oud die zich als een mierennest over het veld bewegen en alleen maar oog hebben voor de bal. 'Veel samenspel zit er bij die gastjes nog niet in en het is belangrijk dat ze alleen maar luisteren naar hun trainer. Het probleem is echter dat naar die wedstrijden nog veel familie en andere supporters komen kijken. Veel volk langs de zijlijn dus, dat vaak zomaar wat roept. De meesten kijken dan ook nog eens alleen naar hun eigen kind en dat zorgt voor problemen.'

Seppe stelt ook vast dat sommige mensen naast een voetbalveld een gedaanteverwisseling ondergaan. Ze gedragen zich plotseling heel anders dan normaal. 'Ik heb mensen gezien die ik persoonlijk ken, en die rustig van aard zijn, die tijdens een wedstrijd plotseling furieus reageren op beslissingen van de scheidsrechter of acties van een speler van het andere team. Ik begrijp dat niet, want voetbal zou in de eerste plaats een leuke hobby moeten zijn waar iedereen plezier aan beleeft, zowel spelers, trainers, supporters als scheidsrechters. Wat er ook van zij, ik ben nog altijd graag scheidsrechter!

Het negatieve aspect heeft zeker nog niet de bovenhand gehaald.'

Raf (21) hield het twee jaar vol als scheidsrechter, maar daarna gaf hij er de brui aan. Zijn vader is zelf ook scheidsrechter, maar het is niet dat hij Raf in dezelfde richting gepusht heeft. Integendeel, hij was er eerst zelfs tegen dat Raf ook scheidsrechter werd. 'Mijn vader wist natuurlijk uit eigen ervaring dat het geen lachertje was. Mijn eerste wedstrijd bij de jeugd, bij jongens van elf jaar, was een regelrechte ramp! Ik was heel zenuwachtig en maakte daardoor een aantal fouten, maar wat ik allemaal van de mensen aan de zijlijn over me heen kreeg, tartte elke verbeelding. Ik heb er een paar dagen niet van kunnen slapen. Ik ben iemand die heel gevoelig is en dat is misschien niet het juiste karakter om als scheidsrechter aan de slag te gaan.'

Raf kreeg heel veel steun van zijn vader en het is eigenlijk dankzij hem dat hij het nog twee jaar heeft volgehouden. Wanneer Raf nu op die periode terugblijkt, moet hij wel besluiten dat ze mee zijn persoonlijkheid heeft gevormd. Hij is er een pak zelfverzekerder door geworden en kan beter kritiek verwerken. Toch denkt hij er niet aan om het fluitje weer ter hand te nemen: 'Het probleem is dat jonge voetballers heel vaak met zichzelf in de knoop liggen en daardoor haantjesgedrag gaan vertonen. Maar de ouders, en dan vooral de voetbalvaders, zijn het ergst. Ze beseffen volgens mij niet wat de gevolgen

van hun scheldpartijen zijn. Bij sommige van die mensen lijkt het alsof de wedstrijd van hun kind een uitlaatklep is voor alles wat er tijdens de week fout is gelopen. Nadat ik gestopt was als scheidsrechter, ben ik met een camera naar een paar jeugdwedstrijden getrokken. Ik heb er het gedrag langs de zijlijn gefilmd en het resultaat daarvan is redelijk heftig. Misschien dat ik later nog iets met het filmpje onderneem, maar momenteel heb ik daar geen behoefte aan. Het klinkt hard, maar ik heb even helemaal genoeg van het voetbalwereldje.'

Bob (59), die zichzelf een oude krokodil in het vak noemt, ziet het aantal scheidsrechters zienderogen dalen. 'Elk weekend is het zoeken naar oplossingen omdat er gewoonweg niet genoeg scheidsrechters zijn. Er zijn mensen die per weekend soms wel drie à vier wedstrijden voor hun rekening nemen, gewoon omdat het niet anders kan. In het veteranenvoetbal wordt er zelfs meer en meer een beroep gedaan op gepensioneerde scheidsrechters. Bovendien stijgt de gemiddelde leeftijd van de scheidsrechters alsmear. De voetbalbond had een tijd geleden geen andere keuze dan de leeftijdslimiet van 55 jaar af te schaffen. De laatste jaren neemt ook het aantal damesploegen serieus toe, maar het aantal vrouwelijke scheidsrechters stijgt niet in dezelfde mate.'

Bob leidt momenteel alleen nog maar wedstrijden bij de jeugd, maar hij is nog altijd even enthousiast als vele jaren geleden. 'Ik vind het nog altijd een fantastische

hobby! Je bent in beweging en legt vele sociale contacten. Wanneer ik jonge scheidsrechters ontmoet, dan zeg ik hen altijd dat ze op hun tanden moeten bijten, niet te snel het hoofd moeten laten hangen. Soms zeg ik al lachend dat ze elke wedstrijd maar beter een aantal fouten maken, want anders hebben de supporters nadien in het café niets om over na te praten!’

Ook Samuel (18) relateert een en ander. ‘De perceptie over onze job is dat we constant met de grond gelijk gemaakt worden en dat er veel agressie is. Daar zit natuurlijk wel waarheid in, maar ik denk dat je vooral even moet doorbijten en dat je er dan geen last meer van hebt. Soms spelen we in zaal al eens een wedstrijdje onder bevriende scheidsrechters en, raar maar waar, dan is er ook altijd kritiek op de scheidsrechter van dienst, al gaat het er dan wel veel beschaafder aan toe dan wat wij soms tijdens gewone wedstrijden te horen krijgen. Tijdens het fluiten denk ik daar wel vaak aan terug. Het is een manier geworden om een en ander te relativieren. Kritiek geven is menselijk, en af en toe is het normaal dat iemand zijn frustraties wil uiten.’

STEVIG IN DE SCHOENEN

Hoeveel voetbalscheidsrechters kregen tijdens hun loopbaan te maken met agressie? En heeft voetbalgerelateerd geweld een impact op hun functioneren op en/of naast het veld? Dat zijn de vragen die Jonas Visschers zich in 2014 stelde voor zijn masterproef in de criminologische wetenschappen aan de KU Leuven. Zijn onderzoek gebeurde trouwens in samenwerking met de Koninklijke Belgische Voetbalbond. Voor zijn masterthesis bevroeg Visschers 672 actieve voetbalscheidsrechters over fysieke agressie, psychische agressie en bedreiging. 85,9 procent gaf aan al eens het slachtoffer geweest te zijn van ten minste een van deze vormen van agressie. 33,2 procent kreeg al te maken met fysieke agressie, 79,2 procent met psychische agressie en 61 procent werd al eens bedreigd.

De impact van voetbalgerelateerd geweld op scheidsrechters was over het algemeen slechts zwak, al was er wel een onderscheid naargelang de leeftijd. Bij jongere scheidsrechters leden de prestaties, het zelfvertrouwen op het veld en het onveiligheidsgevoel op het veld er meer onder dan bij oudere scheidsrechters. Ook het zelfvertrouwen naast het veld werd bij jongere

scheidsrechters sterker aangetast door voetbalgerelateerd geweld dan bij hun oudere collega's. Voor de impact op de concentratie, de motivatie en het onveiligheidsgevoel naast het veld werden geen verschillen gevonden tussen de jongere en de oudere garde.

Dit onderzoek toont aan dat scheidsrechters in het voetbal maar beter stevig in hun schoenen staan en zich niet te snel moeten laten afschrikken door oververhitte spelers, trainers en supporters.

VAN DE SCHEIDS BLIJF JE AF!

Tijdens een eindeseizoenwedstrijd in april 2015 tussen de U17 van KFC Heusden en FC Tenstar Melle werd de zestienjarige scheidsrechter Arjen T'Sjoen door zo'n 'oververhitte' speler – een leeftijdgenoot dus – neergeslagen. Arjen floot voor buitenspel, maar de speler in kwestie was het daar duidelijk niet mee eens en begon de jonge scheidsrechter de huid vol te schelden. Toen Arjen eerst een gele kaart trok en daarna een rode, sloegen de stoppen bij de jonge voetballer door.

Yves T'Sjoen, de vader van Arjen, vertelt: 'Na die eerste gele kaart toonde de speler heel ostentatief zijn rugnummer, wat opnieuw gepaard ging met het nodige verbale

geweld. Voor mijn zoon was de maat vol en hij trok rood. Maar voor hij goed en wel besepte wat er aan de hand was, lag hij op de grond met een gebroken neus! Als vader is het niet prettig om zoiets mee te maken en al zeker niet tijdens een voetbalwedstrijd, waar het normaal om plezier moet gaan.'

De agressieve voetballer, die door FC Tenstar Melle onmiddellijk uit de club werd gezet, kreeg van de disciplinaire commissie van de Oost-Vlaamse bondsafdeling een schorsing voor vijf jaar. Een dergelijke zware sanctie is uitzonderlijk, maar Yves T'Sjoen noemt de straf gepast en terecht. 'Je moet de scheidsrechter zijn werk laten doen. Het is aan de voetbalbond om aan zulk gedrag paal en perk te stellen. Ik vind trouwens dat het agressieve gedrag tegenover scheidsrechters in het jeugdvoetbal dringend aangepakt moet worden. De KBVB en de verschillende scheidsrechterscommissies zouden bijvoorbeeld samen een charter kunnen opstellen dat bepaalt dat een aantal fatsoennormen moet worden nageleefd en dat de scheidsrechter altijd in bescherming wordt genomen. Niemand mag met een vinger raken aan de scheidsrechter!'

T'Sjoen vraagt dat alle betrokken partijen in het voetbal hun verantwoordelijkheid nemen en nadenken over hoe ze omgaan met jonge mensen van 16 of 17 jaar. Ook de clubs want die hebben een pedagogische rol te vervullen. Volgens hem gebeurt het immers al te vaak dat spelers de irritaties van hun trainer overnemen, die

naast het veld op de scheidsrechter staat te sakkeren. 'Het moet maar eens afgelopen zijn met briesende jeugdtrainers die de scheidsrechter viseren en een tekort aan didactische competenties en voetbaltechnische kennis proberen te compenseren door wangedrag aan de zijlijn!'

Het schandelijke voorval met Arjen is gelukkig nog altijd een uitzondering, maar helaas geen alleenstaand geval. Er kunnen gerust een paar bladzijden gevuld worden met soortgelijke daden van agressie op en rond de Belgische voetbalvelden. De strafmaat die in dit specifieke geval werd opgelegd, is zeer zwaar, maar krijgt hopelijk de waarde van een precedent. Wie een scheidsrechter belaagt, op welke manier dan ook, moet vrezen voor een lange schorsing. Het is waarschijnlijk de enige manier om dat soort wangedrag uit het (jeugd)voetbal te krijgen.

'Na het tragische overlijden van twee jeugdspelers', gaat Yves T'Sjoen verder, 'riep senator Pol Van den Driessche op om een verplichte EHBO-cursus te organiseren voor scheidsrechters. Een lovenswaardig initiatief! Ondertussen heeft hij ook zijn steun uitgesproken voor mijn standpunten. Met vereende krachten, ook met de steun van ouders en grootouders van jeugdvoetballers, kunnen we een prachtige en voor het voetbal cruciale hobby van de ondergang redden. Daarnaast steunt ook een club als AA Gent de scheidsrechters door dik en dun. De *Referee Ambassador* van de club – de persoon die een positiever klimaat moet creëren voor de scheidsrechters – was zelfs aanwezig tijdens het verhoor. Ook op dat

gebied is AA Gent dus een waardige kampioen! Het is een club die zich bekommert om jonge scheidsrechters en hen uitstekend omkadert en begeleidt. Het spijtige voorval met mijn zoon, de zware sanctie en de reactie van AA Gent zijn hopelijk allemaal triggers die alle betrokkenen tot actie zullen dwingen. Mijn zoon heeft alvast de moed niet laten zakken en is gewoon opnieuw aan de slag gegaan als scheidsrechter.'

HALT!

Agressie in het jeugdvoetbal bestaat natuurlijk niet alleen in België. Ook onze noorderburen krijgen er regelmatig mee te maken, maar daar is er een opmerkelijke en creatieve aanpak van het probleem uit de bus gekomen. Maart 2015, een duel tussen twee jongens tijdens een wedstrijd ergens in Nederland. Een speler gaat neer, staat weer op en geeft zijn tegenspeler, de dertienjarige Reno, een duw. Reno roept iets en de andere speler roept iets onaardigs terug. Reno haalt uit en met zijn pols raakt hij de rechterkaak van zijn tegenstander, die opnieuw tegen de grond gaat. De scheidsrechter trekt meteen rood. Tien dagen later ontvangt Reno een brief van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond waarin zeven wedstrijden schorsing aangekondigd worden. Maar als Reno een agressietraining volgt bij de jeugdstraforganisatie 'Halt', dan hoeft hij maar twee wedstrijden van aan de kant toe te kijken.

De KNVB werkt samen met Halt om jeugdspelers die geweld gebruiken op het veld te trainen in het beheersen van hun agressie. Alle spelers tot achttien jaar die zeven tot tien wedstrijden schorsing krijgen, kunnen die straf terugbrengen als ze deelnemen aan een training bij Halt. Jeugdspelers die excessief geweld gebruiken, en bijvoorbeeld één jaar worden geschorst, kunnen strafvermindering krijgen als ze acht agressiebijeenkomsten bijwonen. Aan de samenwerking hangt een prijskaartje van € 500.000 per jaar dat tot 2018 zal worden betaald door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De samenwerking met Halt maakt deel uit van een pakket maatregelen dat de KNVB presenteerde na de dood van grensrechter Richard Nieuwenhuizen, die eind 2012 op het voetbalveld in elkaar werd geslagen. Jan Dirk van der Zee, directeur amateurvoetbal bij de KNVB: 'Na de dood van Richard Nieuwenhuizen zagen we het aantal excessen dalen. Maar we moeten zeer attent blijven, want het voorbije seizoen zagen we in de grote steden een toename van het aantal tuchtzaken. Het lijkt erop dat de geschrokken sfeer die er heerste na het zeer tragische voorval een beetje aan het wegebben is.'

Reno had meteen nadat hij een rode kaart had gekregen al spijt van zijn domme actie. Na de match ging hij zich zelfs excuseren bij zijn tegenstander. Toen hij de brief van de KNVB ontving, had hij niet veel keus: 'Ik wilde gewoon voetballen, dus voor mij was er geen andere

optie. Maar eigenlijk had ik er helemaal geen zin in. Na een lange schooldag moest ik nog een lang gesprek gaan voeren met iemand van Halt. Eigenlijk vind ik het een zware straf. Het lijkt wel alsof ik iemand bewusteloos heb geslagen. In het profvoetbal krijgen spelers drie of vier wedstrijden schorsing bij een slaande beweging. Ik kreeg er meteen zeven en moest een cursus volgen.'

Nederlandse jeugdspelers die zeven tot tien wedstrijden schorsing krijgen, doorlopen bij Halt een parcours waarin ze zes uur gesprekken voeren, filmpjes bekijken van overtredingen en excuses leren overbrengen. Over dit alles moeten ze een verslag schrijven en bovendien moeten ze een folder samenstellen voor een zelfbedachte voetbalclub. Zo werd Reno voorzitter van zijn eigen club FC Reno en schreef hij in de folder onder andere dat spelers hun mond moeten houden als ze het niet eens zijn met een beslissing van de scheidsrechter.

Niet alle jeugdspelers die door de KNVB worden uitgenodigd voor een training bij Halt gaan op het aanbod in. Nog bijna driekwart van de betrokken spelers zit liever de voorgestelde schorsing uit. De KNVB erkent dat dit een probleem is, want de echte risicogroep ontspringt daardoor een beetje de dans. 'We gaan het daarom minder vrijwillig communiceren', zegt Jan Dirk van der Zee. 'De boodschap moet zijn dat ze naar Halt moeten en als ze dat niet doen, ze nog meer wedstrijden geschorst zullen worden. Ook een verplichting is een mogelijke optie. Het moet een onderdeel worden van het tuchtrecht en

spelers moeten dat gaan beseffen. Ik geef toe dat de duur van de schorsingen in het amateurvoetbal en het profvoetbal nogal uiteenlopend zijn. Voor mijn part mogen de straffen in het profvoetbal zwaarder worden. Die spelers zijn immers de helden van de jeugdspelers, die niet enkel het kapsel van hun idolen imiteren, maar ook de overtredingen. Het is echter allemaal heel lastig, want we zijn gebonden aan de regels van de FIFA.'

Ondertussen voetbalt Reno gewoon weer, maar hij wordt door zijn teamgenoten soms nog herinnerd aan de cursus bij Halt: 'Tijdens een wedstrijd roepen ze weleens naar elkaar dat het rustiger aan moet of dat ze anders zoals ik naar Halt moeten. In alle eerlijkheid: ik kan niet beloven dat het nooit meer zal gebeuren. Ik ben nu eenmaal een fanatieke jongen. Maar ik denk nu twee keer na voor ik domme dingen doe! In mijn achterhoofd zit er nu echter een stemmetje dat zegt: "Doe het niet Reno, anders moet je weer naar Halt!" En dat stemmetje klinkt nogal overtuigend.'

WEG MET DE SCHEIDS!

Bij de Vlaams-Brabantse voetbalclub FC Perk zul je tijdens wedstrijden voor kinderen onder de tien jaar niemand meer horen vloeken op de man in het zwart. De club heeft namelijk besloten om in die bepaalde leeftijdscategorieën geen gebruik meer te maken van scheidsrechters. Op die manier hoopt men dat de kinderen

meer plezier gaan beleven aan het spel en dat ze hun sociale vaardigheden ontwikkelen. De mosterd werd in Nederland gehaald, waar een tweetal clubs een dergelijk proefproject opstartten bij zes- en zevenjarigen. Ze deden dat vooral omdat ze merkten dat de scheidsrechter in jeugdreeksen al te vaak het doelwit was van scheldende ouders en trainers. Het initiatief gaat zelfs nog een stapje verder. Zo moeten de ouders op een grotere afstand van het voetbalveld plaatsnemen. Ze krijgen de nadrukkelijke instructie mee dat ze de beslissingen van de kinderen moeten accepteren. Ook de voetbaltrainers krijgen van de voetbalbond richtlijnen mee. Zo moeten zij terughoudend zijn bij het geven van aanwijzingen en de kinderen vooral motiveren, complimenteren en troosten. De reacties van de ouders in Nederland zijn meestal positief.

FC Perk was de eerste club die in België met dit initiatief van start ging, maar het werd ondertussen ook al opgepikt door onder andere tweedeklasser KMSK Deinze. Bij FC Perk zeggen ze dat ze dit niet in de eerste plaats deden omdat er een probleem was met de ouders. 'We doen dit omdat we vooral willen dat de spelertjes zich amuseren. Op die leeftijd willen ze gewoon tegen een bal trappen met hun vriendjes. Het resultaat van de wedstrijden is niet zo belangrijk. Daarom worden in die jongste leeftijdscategorieën ook geen rangschikkingen bijgehouden. We laten ze dus gewoon spelen in de puurste zin van het woord. Bij zware overtredingen zullen de trainers wel ingrijpen, maar de spelertjes beslissen wel zelf of de bal

binnen of buiten was. Dat is allemaal veel leuker en op die manier scherpen ze ook hun sociale vaardigheden aan.'

Ook sportpsychologe Caroline Jannes, verbonden aan het uz Gent, vindt het spelen zonder scheidsrechter een zeer interessant initiatief. 'Zonder een scheidsrechter moeten de spelertjes met elkaar spreken en zelf conflicten oplossen. Dat kun je alleen maar aanmoedigen. Door dat de ouders wat meer afstand moeten houden, leren de kinderen zelfstandig beslissingen nemen. Het is namelijk niet de bedoeling dat wanneer de scheidsrechter verdwijnt, de ouders gaan beslissen over spelfases.'

Het project in Perk is momenteel nog een soloactie, want steun van de voetbalbond is er voorlopig nog niet. De KBVB, die het initiatief wel op de voet volgt, heeft er voorlopig nog bedenkingen bij, vooral omdat het al moeilijk is om iedereen langs de zijlijn in toom te houden mét een scheidsrechter op het veld. Wat geeft dat dan zonder scheids? Natuurlijk kan de grotere afstand van de ouders tot het veld hier al een mogelijke oplossing bieden.

ETEN VAN TWEE (VOETBAL)WALLETJES

'Mijn zoon voetbalt bij de U13 van de enige club die ons dorp rijk is, niet op een heel hoog niveau dus. Maar voor mij is hij bijna zo goed als Cristiano Ronaldo! Hij heeft

echter zware concurrentie, want in zijn team voetballen ook Lionel Messi, Neymar en Wayne Rooney. Elke voetbalvader heeft er zo zijn eigen idee over hoe goed zijn zoon wel al is. Elke zaterdagochtend amuseren we ons rot langs de zijlijn, hoewel ik als scheidsrechter vaak het voorwerp van niet gemeente spot ben.'

Aan het woord is Robert (45), voetbalvader van Ryan (12), maar ook scheidsrechter.

Lang was voor de andere voetbalvaders van Ryans team de scheidsrechter een soort van noodzakelijk kwaad. Hij kon er niks van, lag thuis onder de sloef en had waarschijnlijk zelf nooit gevoetbald. Robert heeft dat verkeerde beeld ondertussen al wat kunnen veranderen: 'Er wordt nu al veel minder op de scheidsrechter geroepen. Ik heb hen uitgelegd dat ze verder moeten kijken dan hun neus lang is. De positie van de scheidsrechter is heel belangrijk om zijn beslissingen te interpreteren, want misschien kon hij die welbepaalde fase simpelweg niet degelijk beoordelen. Tegenwoordig is iedereen tijdens de wedstrijd kalm is en wordt er pas in de kantine nagekaart over de beslissingen van de scheidsrechter, die soms met ons aan de toog een pintje drinkt. En ik ben dan meestal een soort van moderator.'

De meeste andere vaders zijn supporter van Antwerp, maar Robert woonde jarenlang op Het Kiel en is supporter van Beerschot-Wilrijk. Hij is dus de gezworen vijand van de andere vaders: scheidsrechter én fan van de aartsrivalen! 'Ik zeg soms al lachend dat ik het niet slechter

had kunnen treffen. Maar ik voeg er meestal wel meteen aan toe dat ook ik stond te juichen toen Antwerp in 1993 de finale van de Europabeker haalde. Ik ga met mijn zoon naar alle thuismatchen van Beerschot-Wilrijk kijken en op de tribune vragen mensen me soms wat ik vond van een beslissing van de scheidsrechter. Als ik dan zeg dat hij correct handelde, dan kunnen ze soms heel emotioneel worden. Ze begrijpen niet dat ik hem als supporter gelijk kan geven, maar als het over collega's gaat, ben ik volledig neutraal.'

Robert vindt dat het grootste gebrek bij veel voetbalvaders de povere kennis van de spelregels is. En een gebrek aan objectiviteit. Bij de tegenstander is er altijd wel iemand die sneller recht heeft op een gele of rode kaart dan bij de eigen ploeg. 'Bij ons zijn we nu al wel zover dat de andere vaders eerst mij zullen consulteren alvorens zomaar kritiek te geven. Ik ben een soort van kenniscentrum geworden! Tijdens het wk in Brazilië ben ik wel bewust even uit mijn rol gevallen. De wedstrijden van de Rode Duivels werden op de club op een groot scherm uitgezonden en op dat moment was ik gewoon even supporter. Met een pintje in de hand was ik dan gewoon mee aan het zeuren met de anderen over de scheidsrechter. De boog moet niet altijd gespannen staan!'

In de club waar zijn zoon voetbalt, organiseerde Robert vorig jaar in samenspraak met het jeugdbestuur een Week van de Scheidsrechter. In alle teams en ook op de bestuursvergadering werd er stilgestaan bij de rol

van de scheidsrechter. 'Zelf gaf ik een uiteenzetting over de spelregels in het jeugdvoetbal, waar verrassend veel ouders op afkwamen. Tijdens een kleine receptie hebben we ook alle vrijwilligers in de bloemetjes gezet die elk weekend verschillende jeugdwedstrijden in goede banen leiden. Het resultaat was dat een voetbalvader die tijdens die week iets onaardigs riep tegen een scheidsrechter, bijna door alle andere ouders werd berispt: "Opgelet, want het is de Week van de Scheidsrechter!" Dat voorval gaf mij heel veel voldoening. Zo zou het altijd en overal moeten zijn!

MOUSSA DEMBÉLÉ

'De regels die naast en op het voetbalveld gelden, zijn belangrijk voor het spelplezier. Als die er niet meer zouden zijn, zou ik geen fun meer hebben in het voetbal. Dan wordt elke wedstrijd een groot gevecht met veel gewonden, vrees ik. Zonder regels wordt vast zomaar wat in het rond geschopt, dus is het wel goed dat ze er zijn.'

OP DE (SCHOOL)BANK

TUSSEN BAL EN BOEK

Het combineren van school- en voetbalverplichtingen is voor talentvolle voetballers niet altijd even gemakkelijk. Er wordt van hen verwacht dat ze zowel op school als op het voetbalveld de hoge verwachtingen inlossen. Wout (12): 'Mijn ouders, maar ook de club zelf, hechten veel belang aan mijn schoolresultaten. Ik moet goede punten halen, want anders zwaait er wat! De trainer zegt ons trouwens altijd dat goede punten op school belangrijker zijn dan een wedstrijd winnen. Op woensdag trainen we twee keer, een keer om 14u en een keer om 18u. Tussen de twee trainingen blijven we op de club, waar we iets eten en ook met ons schoolwerk kunnen bezig zijn.'

Jonge voetballers zijn meestal wel pienter genoeg om te beseffen dat de kans om uiteindelijk profvoetballer te worden erg klein is en dat het dus belangrijk is om een diploma te behalen. Toch blijft voetbal vaak de bovenaan voeren. Simon (14), die het naar eigen zeggen vrij lastig heeft op school, beaamt: 'Ik denk dat ik niet zo slim ben als de rest, maar ik doe wel mijn best op school, want je moet toch ergens kunnen op terugvallen als je het niet maakt in het voetbal. Voetbal vind ik wel veel leuker dan school! School is belangrijk, maar ik wil het toch vooral op het voetbalveld goed doen.'

De combinatie school en voetbal zorgt ervoor dat jonge voetballers die op een hoger niveau aan de slag zijn,

bijna elke dag van de week een zeer druk schema hebben. Een doordeweekse dag bestaat voor hen uit school, huiswerk, trainen en slapen. Sommige jongens wonen dan ook nog eens op een ruime afstand van de club, een niet te onderschatten stressfactor.

Ik kan er zelf ook een aardig woordje over meespreken. Mijn eigen zoon is nog maar acht, dus qua huiswerk valt dat best nog mee, maar toch kan ik alleen maar respect hebben voor dat ventje. Hij traint momenteel minstens drie keer per week en dan is er nog een wedstrijd tijdens het weekend. Een dag waarop er training is, ziet er als volgt uit: school, eten en huiswerk bij de grootouders, verplaatsing van een halfuur naar de club, trainen, rit van een halfuur naar huis en slapen. Veel tijd om wat tv te kijken of een andere vorm van ontspanning blijft er dus niet meer over. Ik kan me inbeelden dat het voor spelers die al middelbaar onderwijs volgen nog een pak zwaarder is, want het aantal trainingen én het schoolwerk nemen toe. De overstap van het basis- naar het middelbaar onderwijs is volgens mij dan ook een bepalend moment. De kinderen moeten wennen aan een nieuwe school, nieuwe vrienden en moeilijkere leerstof, waardoor de combinatie school en voetbal nog moeilijker wordt.

‘Ik denk dat dit bij mij ook een rol heeft gespeeld’, bevestigt Rune (13). ‘Ik ga niet beweren dat dit de reden is waarom ik bij Club Brugge werd weggestuurd, maar het was toch een moeilijke periode. Ik had ineens veel meer

huiswerk en toetsen. Er waren soms trainingen waarbij ik echt heel moe op het veld stond.'

Weinig vrije tijd kan een last op de schouders van de jonge spelers betekenen, met als gevolg niet alleen mentale problemen, maar ook lichamelijke klachten zoals oververmoeidheid en blessuregevoeligheid. Men kan zich dus terecht afvragen of er nooit momenten zijn waarop de jongens het voetbal kotsbeu worden. Wout: 'Van voetballen krijg ik nooit genoeg, maar van half mei tot midden juli, wanneer de trainingen meestal opnieuw beginnen, ben ik toch blij dat ik eens andere dingen kan doen. Als ik met mijn ouders op vakantie ga, dan neem ik wel altijd een bal mee, maar heel veel doe ik daar niet mee. Weet je, tijdens het seizoen is het soms wel vijf keer per week training. Voetballen doe je dan genoeg. En mijn opa zegt ook altijd dat ik nog wat tijd moet vrijmaken voor de meisjes!'

Net zoals de kinderen moeten leren omgaan met de druk die vanuit de club komt, moeten ze ook een soort van tactiek ontwikkelen om de weinige vrije tijd die ze hebben te benutten. Het valt op dat veel spelers op dat vlak heel pragmatisch ingesteld zijn. 'Het hoort er nu eenmaal allemaal bij en je moet even op de tanden bijten', is de teneur. Ouders die een goede planning opstellen voor hun kind en het bijstaan bij huiswerk en studeren, kunnen natuurlijk ook een grote hulp zijn.

TOPOPLEIDING

De combinatie van onderwijs en voetbal op hoog niveau is niet altijd even evident. Op gewone scholen zijn deze twee aspecten nauwelijks aan elkaar aangepast, maar gelukkig bestaan er topsportscholen waar voetballende talenten een programma op maat krijgen. Thibaut Courtois, Kevin De Bruyne, Steven Defour en Axel Witsel hebben, buiten het feit dat ze allen Rode Duivel zijn, nog één ding gemeen: ze zaten allemaal op de schoolbanken van een Belgische topsportschool. In Vlaanderen vind je er vijf: in Gent, Brugge, Leuven, Wilrijk en Genk. Natuurlijk zijn er heel wat getalenteerde voetballers die in een topsportschool proberen binnen te geraken, maar deze vorm van onderwijs is alleen maar bedoeld voor de *high potentials*, zij die een grote kans hebben om het later te maken als profvoetballer. Wie een aanvraag indient bij een topsportschool, moet voldoen aan een aantal strenge selectiecriteria en moet fysieke en motorische testen afleggen alvorens aanvaard te worden. Eenmaal ingeschreven, krijgen ze op de topsportschool een aangepast uurrooster dat meestal bestaat uit een twaalfstal uren voetbaltraining en een twintigtal uren andere vakken. Op een gewone school bestaat een lesweek gemiddeld uit 28 uren, wat betekent dat op de topsportschool dezelfde materie in twintig uren verwerkt moet worden. Maar omdat de topsporters zeer gedisciplineerd zijn, is

er meestal geen sprake van extra druk. Daarnaast houdt de school ook rekening met wedstrijden, toernooien en stages met de voetbalclub.

Caroline Jannes, sportpsychologe van het uz Gent, werkt nauw samen met de topsportschool in Gent, waar volgens haar minder druk is dan op een normale school: 'Er is een goede organisatie, zeg maar een bepaald stramien, waardoor er geen problemen zijn. De leerlingen slapen in een internaat en alle faciliteiten zijn in de buurt, waardoor het heen-en-weerverkeer niet voor extra tijdsdruk zorgt. Zo liggen de voetbalvelden vlak naast de schoolgebouwen, waardoor er weinig tijd verloren gaat tussen de trainingen en de theoretische lessen. De kleine klasjes zijn dan weer goed voor een betere individuele begeleiding. Daarnaast zijn de leerkrachten van een topsportschool meer gesensibiliseerd. Zij beseffen hoe zwaar de combinatie van voetbal en onderwijs is en houden daar rekening mee.'

De infrastructuur waarover de topsportscholen beschikken, is ook volledig op maat van de talentvolle sporters. Afhankelijk van de topsportschool, zijn er één tot drie terreinen beschikbaar - vaak kunstgrasvelden, waardoor er in alle weersomstandigheden kan worden getraind. Een andere grote troef die de topsportscholen in handen hebben, is dat ze alle samenwerken met een nabijgelegen universitair medisch centrum, zoals het uz Gent en het uz Brugge. Bovendien is er altijd een fitnesszaal en een revalidatietrainer beschikbaar, zodat

maar in de eerste plaats op de schoolbanken. En als dat niet gebeurt, dan kunnen we niet anders dan ingrijpen. Het is belangrijk dat de jongens en meisjes hun pedagogisch diploma halen. Topsporter worden is immers niet evident en niet voor iedereen weggelegd. Het academische primeert dan ook nog steeds op het sportieve.'

Arno Van den Abbeel, provinciaal coördinator bij de Voetbalfederatie Vlaanderen en lesgever bij de topsport-school Campus Redingenhof in Leuven, beaamt dat er in Vlaanderen voldoende mogelijkheden zijn om voetbal en onderwijs te combineren.

'Iedereen kent natuurlijk het verhaal van Topsport Vlaanderen, waarbij spelers, geselecteerd door de Voetbalfederatie Vlaanderen, een schoolopleiding kunnen combineren met 12 uur voetbal. Deze opleiding, die in nauw contact staat met de eliteclubs, biedt toptalenten de kans hun passie optimaal te combineren met hun studie. Tevens hebben jongens en meisjes in Vlaanderen de mogelijkheid om te kiezen voor een EDUFOOT-project, een traject waarbij elke jonge voetballer binnen de studierichtingen moderne wetenschappen (1ste graad), sportwetenschappen (2de graad) en lichamelijke opvoeding en sport (2de graad) zijn studie kan combineren met een optie richting voetbal. Naast al deze mogelijkheden zijn er ook nog meerdere onafhankelijke en interessante projecten, zoals de Essevee Soccer School van Thomas Caers, de JMG-voetbalschool in Tongerlo of de samenwerking

medische problemen snel en adequaat behandeld kunnen worden.

Een topvoetballer moet niet alleen fysiek, maar ook mentaal heel sterk zijn en daarom hechten de topsportscholen veel belang aan psychologische begeleiding. Er wordt onder andere gewerkt met 'zelfdeterminatiemodellen', die de jonge sporters zelf leren nadenken over hun eigen ontwikkeling, sterktes en zwaktes. Wanneer een leerling toch te kampen heeft met zware mentale problemen, dan wordt hij doorverwezen naar een sportpsycholoog. Maar soms volstaat in een eerste fase al een gesprek met de lesgevers of de ouders.

Sportpsychologe Caroline Jannes: 'Ik zie eigenlijk weinig problemen op de topsportscholen, maar we komen bijvoorbeeld wel veel in aanraking met jongeren die heimwee hebben. Dan is het belangrijk om hen meteen op een goede manier op te vangen. Daarnaast beginnen sommige leerlingen naast hun schoenen te lopen. Dan kan het gebeuren dat we bepaalde gedragsregels gaan opstellen die iedereen moet volgen, want iedereen is gelijk voor de wet. Wanneer die regels niet gevolgd worden, dan kunnen daar consequenties aan vasthangen, zoals een paar dagen niet trainen of het opstellen van een contract. Dat is in feite een eerste signaal dat er iets moet veranderen. Als de leerling daarna zijn lesje nog niet heeft geleerd, dan kan het zijn dat hij van de topsportschool wordt gestuurd. Het gaat op een topsportschool echt wel om presteren, natuurlijk ook op het voetbalveld,

tussen de kvk-Academy en het gemeenschapsonderwijs In Kortrijk.'

Er zijn dus tal van opties, maar Van den Abbeel is ook niet blind voor het walhalla van het buitenland dat lonkt: 'We moeten durven te erkennen dat de budgettaire mogelijkheden daar soms ruimer zijn en dat buitenlandse clubs beleidsmatig soms verder staan in deze materie. Kijk maar naar de voetbalopleidingen bij buitenlandse topclubs zoals Ajax en Bayern München.'

Van den Abbeel is er zich ook van bewust dat een topsportopleiding jonge voetballers onder druk kan zetten en dat het inspanningen en opofferingen vraagt, maar volgens hem zijn deze extra 'voetbaluren' noodzakelijk om hun talent ten volle te kunnen ontplooien. 'Ik denk dat het belangrijk is dat we ons tijdens deze extra uren sport focussen op de voetbal- en coördinatieve vaardigheden van de spelers en dat we moeten blijven trachten om in een optimale communicatie met de clubs de belasting/belastbaarheid van nabij te op te volgen. We merken dat voetbalstudies een belangrijke motivator zijn voor de jongeren en dat ze daardoor tot het uiterste durven te gaan voor hun passie.'

VOETBALLEN OP BLOTE VOETEN

In 2013 trok sv Zulte Waregem 250.000 euro uit voor een nieuw jeugdproject: de Essevee Soccer School. Deze voetbalschool, onder leiding van Thomas Caers,

ex-profvoetballer van KVC Westerlo, AA Gent en Sint-Truiden, startte met veertien talentvolle jeugdspelers die in gans België werden gerekruteerd. Ondertussen is dat aantal aangedikt tot 35. Ze verblijven op internaat in Waregem en krijgen per week gemiddeld twintig uur voetbaltraining. Gedurende zes jaar zullen zij alleen maar trainen, zonder officiële competitiewedstrijden te spelen, waarna ze klaar moeten zijn om de stap naar het profvoetbal te zetten.

Thomas Caers: 'We zijn destijds begonnen met jongens van elf en twaalf jaar oud, aangezien de essentiële leeftijd om op te leiden tussen tien en vijftien ligt. Een en ander is immers afhankelijk van de biologische leeftijd van een kind. Technische perfectie is ons streefdoel. Omdat dat mentaal zeer zwaar is, kunnen we alleen maar werken met jongens die graag uren op het veld staan. Onze spelers krijgen de garantie dat ze zes jaar lang door ons getraind zullen worden, maar gedurende die periode nemen ze niet deel aan door de voetbalbond georganiseerde competitiewedstrijden. Ik heb immers een andere mening over hoe jonge voetballers 11 tegen 11 moeten leren spelen. Dat begint bij 1 tegen 1 en eindigt pas over vijf of zes jaar met 11 tegen 11. Onze jongens vinden dat niet erg, want ook in die kleinere wedstrijdvormen vinden ze het aspect competitie terug.'

Caers gaat bij de Essevee Soccer School voor een persoonlijke aanpak, omdat hij daar vroeger naar eigen zeggen zelf ook veel aan gehad heeft. Door persoonlijke

begeleiding van onder anderen zijn vader werd hij als voetballer sterker en leerde hij veel bij.

‘De opleiding is zwaar, maar extra psychologische begeleiding hebben mijn jongens niet nodig omdat ze die al voldoende van mij krijgen. Ik behandel ze als mijn eigen kinderen en benader ze continu positief en constructief. Ik geef nooit kritiek, maar wel zeer veel genegenheid, liefde en vertrouwen. Het is een aanpak die ik van mijn vader geleerd heb, met wie ik als jonge voetballer nog veel oefende naast de gewone trainingen. In de Essevee Soccer School staan we met een drietal trainers op het veld voor een groep van veertien spelers. Op die manier kunnen we sneller de beperkingen van bepaalde jongens detecteren en ze apart nemen om eraan te werken. Ploeg en individu zijn belangrijk, maar voetbal begint toch vooral vanuit het individu.’

Er wordt in Waregem elke dag al om halfacht 's morgens een eerste keer getraind. Vandaar dat de jonge voetballers verplicht zijn om er op internaat te zitten. Alles is voorzien om hen het leven zo aangenaam en eenvoudig mogelijk te maken: chauffeurs die hen naar de training en naar school brengen, studiebegeleiders en een kookmoeder. Allemaal zaken die noodzakelijk zijn om zo weinig mogelijk tijd te verliezen, want het motto van de Essevee Soccer School is: hoe meer trainingsuren, hoe beter!

‘We werken samen met basisschool Dol-Fijn en met Secundair Onderwijs Groenhove’, vertelt Caers. ‘Deze samenwerking met gewone scholen die tijd vrijmaken

voor de jongens zodat ze kunnen trainen, is een zeer grote meerwaarde voor ons project. Voetbal en school zijn absoluut even belangrijk en in welke volgorde ze staan, maakt niet uit. De trainingsuren worden ingebouwd in het lessenrooster en de school zorgt ervoor dat we vier voormiddagen per week twee uur kunnen trainen.'

Hoewel Caers een ploeg aan het bouwen is, telt voor hem momenteel alleen het individu. Zijn ervaring leert hem dat je spelers veel beter kunt begrijpen wanneer je langer met hen kunt werken. Een trainer moet heel veel geduld hebben en zijn trainingen ook durven aan te passen aan de omstandigheden. Slechte nachtrust en ziekte zijn bijvoorbeeld factoren waarmee rekening gehouden moet worden.

'In de Essevee Soccer School is dat geen probleem, want we hebben voldoende tijd. Onze jonge talenten trainen zes jaar lang veertig weken per jaar en twintig uren per week. Dit betekent dat ze op het einde van hun opleiding, als ze zeventien zijn, maar liefst vijfduizend trainingsuren in de benen zullen hebben! Maar niet alleen de kwantiteit van de trainingen telt, de kwaliteit is minstens even belangrijk. Bij ons raken de jongens tot drieduizend keer per training de bal, trainen ze op kunstgras en zoveel mogelijk op blote voeten, omdat dat het balgevoel bevordert. Bovendien proberen we alle nevenfactoren die de opleiding kunnen beïnvloeden uit te schakelen, zoals prestatiedruk, aanwezigheid van de ouders en klimaat.'

Ook Thomas Caers ziet in dat de opleiding van jonge voetballers in veel van onze buurlanden op een hoger niveau staat. Op het gebied van financiële mogelijkheden, infrastructuur en clubstructuren kan het in België een pak beter, vindt hij. Maar die achterstand inlopen, wordt een zware, vrijwel onmogelijke taak.

'We zitten hier verweven in politieke structuren, wat de werking van de federaties bemoeilijkt. Bij onze voetbalbond zitten ook te weinig mensen met een échte visie op voetbal en jeugdopleiding. Zelf ben ik bijvoorbeeld nooit gevraagd om in een of ander comité te zetelen. In Nederland was dat al lang gebeurd! De voetbalbond zou volgens mij moeten ingrijpen op twee vlakken. Enerzijds moet het aantal spelers wijzigen waarmee wedstrijden worden afgewerkt, een beetje zoals wij het doen bij de Essevee Soccer School. Daar moet logischer over nagedacht worden. Anderzijds ben ik voorstander van een meer regionale indeling van het jeugdvoetbal. Te grote afstanden afleggen met de bus dient tot niets en brengt alleen extra druk met zich mee. Men zou bijvoorbeeld een competitie kunnen organiseren met clubs uit eerste, tweede en derde klasse die allemaal uit dezelfde provincie komen.'

DE VOETBALHEMEL

Er werd aan zijn mouw getrokken door topclubs zoals Racing Genk en Ajax, maar Tom Kestens (42), muzikant en gemeenteraadslid in Mechelen, koos ervoor om zijn zoon Pjotr deel te laten uitmaken van de Essevee Soccer School. Een keuze die hij zich nog geen seconde heeft beklagd.

'Pjotr voetbalde bij kv Mechelen, waarvan de jeugdterreinen op een steenworp van ons huis liggen, maar hij had het zelf moeilijk met het systeem van drie keer per week 's avonds trainen. Een hele dag op school zitten, snel thuis een boterham naar binnen werken en dan gaan trainen, gaf hem geen voldoening meer. Dat is een beetje de ratrace waar ons huidige jeugdvoetbal in beland is.'

Na een eerste testtraining bij de Essevee Soccer School waren Pjotr en zijn papa meteen overtuigd. Ze ontdekten er een plek met niet alleen een sportief, maar ook een opvoedkundig plan. Tom zag er een bende jonge voetballers die zich amuseerden en waarbij de trainers niet één keer hun stem moesten verheffen, iets wat hij tijdens zeven seizoenen bij een gewone club nooit had meegemaakt.

'Op een avond kwam Thomas Caers bij ons thuis het project uitgebreider voorstellen en toen viel mijn mond helemaal open! Thomas sprak met Pjotr over voetbal en ze straalden beiden pure voetbalpassie uit. Ik besepte

meteen dat ik mijn zoon een groot plezier kon doen om hem langere tijd met zo'n gepassioneerde man te laten werken.'

Een andere reden waarom de Essevee Soccer School Tom aansprak, was omdat het onderwijs niet binnen de voetbalacademie plaatsvond, maar in een gewone school. Volgens hem is een voorwaarde om je te kunnen concentreren op het voetbal, dat je ook ontspanning en afleiding hebt op school.

'Te veel focussen op voetbal en te weinig op onderwijs, dat vind ik een enorme gok. Ik wil het niet op mijn geweten hebben dat Pjotr onder een stolp opgroeit en daardoor later beperkt is in zijn mogelijkheden. Bovendien is de opleiding in Waregem gestoeld op scholing in de ruimste zin van het woord, iets wat ik mis bij gewone clubs. Volgens mij moeten kinderen op hun twaalfde nog niet dat supergevoel hebben dat ze bij een grote club voetballen, maar vooral beseffen dat ze iets bijgeleerd hebben en bepaalde vaardigheden ontwikkeld hebben. Geen wedstrijden spelen, iets wat bepaalde mensen niet begrijpen, vind ik geen probleem, want het hele leven van die jongens is al een competitie. Thomas koppelt alle oefenstof en wedstrijdvormen aan een competitie-model: zoveel keer jongleren rechts of links, individuele doelstellingen in een drie tegen drie ... Dit brengt ook met zich mee dat de vooruitgang van je kind beter zichtbaar en meetbaar wordt. Bij een gewone club is een evaluatie van een spelertje eerder een appreciatie van de

trainers, en die kan de ene keer meevallen en de andere keer tegenvallen.'

Tom kan soms meer genieten van een pot voetbal op een pleintje bij hem in de buurt dan van een echte wedstrijd, waar iedereen staat te roepen langs de zijlijn en alleen winnen belangrijk is. Hij vindt dat er over jeugdvoetbal gesproken wordt alsof het door volwassenen gespeeld wordt. Spelertjes worden geconfronteerd met looplijnen en tactische richtlijnen, zonder dat ze de basisvaardigheden van voetbal onder de knie hebben.

'Als muzikant weet ik waarover ik spreek. Ik heb uren moeten oefenen om bepaalde vaardigheden in de vingers te krijgen. Je kunt een geniaal interpretator zijn, maar zonder die vaardigheden kun je dat onmogelijk vertalen naar je instrument. Net als in de muziek zijn het niet altijd de meest getalenteerde voetballers die het maken, maar vaak ook de harde werkers. Het succes van een voetbalopleiding is volgens mij het best meetbaar via de progressie die de minst getalenteerde jongens gemaakt hebben. Qua rendement met jeugdvoetballers is het model van Thomas het enige met kans op slagen. Na zes jaar zal hij met zijn spelers een traject afgelegd hebben waarbij hij alles heeft gemeten en perfect weet wat hij in huis heeft. Zijn werkwijze schrikt veel mensen in de voetbalwereld af omdat ze beseffen dat ze, om die visie toe te passen, over dezelfde vakkennis moeten beschikken. Zelf had ik ooit een ongelooflijk goede violist als leerkracht en ik keek op naar die man. Dat is waar het om draait!'

Tom is de laatste om te beweren dat Pjotr ooit een topper wordt, maar hij weet wel dat Thomas Caers het maximale uit hem zal halen. Tom kent verschillende trainers die probleemloos zouden kunnen meedraaien in de Essevee Soccer School, maar die bij hun club niet de tijd en de structuur krijgen om aan die ene vraag van vele talentvolle voetballertjes te voldoen: zorgen dat ze met hun kwaliteiten iets kunnen bereiken.

'De keuze voor het project in Waregem kwam evenwel niet regelrecht uit het hart. Had ik mijn hart laten spreken, dan waren we gewoon bij kv Mechelen gebleven, de club waar ik al jarenlang supporter van ben. Als vader mag je echter niet redeneren als supporter, want dan maak je de verkeerde keuzes voor je zoon. Pjotr wilde iets anders en dat moest ik respecteren. Hij is heel gelukkig in Waregem, waar hij zijn persoonlijke voetbalhemel heeft gevonden! De eerste weken belden we nog dagelijks met elkaar, maar dat is nu al verminderd naar één keer per week ...'

NICOLAS LOMBAERTS

“Waarom ik rechten studeer? Het voetbal is een heel onzekere wereld, veel onzekerder dan andere beroepen. Ik ben soms licht geblesseerd, maar een volgende keer kan het veel erger zijn. En dan is het altijd beter om nog iets achter de hand te hebben.

Daarbij, wat als ik op mijn vijfendertigste met pensioen ga? Wat zou ik hele dagen gaan doen? Ik kan toch niet de hele dag op het gezicht van mijn vrouw kijken?”

GROENER GRAS OVER DE GRENS

Henk Mariman was in het verleden hoofd jeugdopleiding bij onder meer Germinal Beerschot en Club Brugge en is momenteel hoofd voetbalopleiding bij Double Pass, een Belgisch consultancybedrijf voor voetbalclubs- en federaties. Hij vindt dat in België de schoolopleiding niet aangepast is aan het (top)jeugdvoetbal: 'In heel België zijn er ongeveer zes fulltime opleiders, terwijl dat er in Engeland bijvoorbeeld 17 per club zijn. Een vergelijking die dramatisch uitvalt voor ons land. Dat gebrek aan voltijdse opleiders komt omdat er overdag niet getraind kan worden bij de club, want dan zitten de jonge voetballers op de schoolbanken. Grote clubs zoals Anderlecht, Club Brugge en Standard hebben wel een soort van regeling getroffen met een school, maar het is erg moeilijk om in België een totaalpakket aan te bieden. Pas op, het is niet dat er geen goed werk wordt geleverd, want binnen de voetbaluren die er zijn, doen we goede dingen, maar er kan helaas geen voltijds programma aangeboden worden. Bij Ajax is het schoolsysteem volledig aangepast aan het voetbal en bij Inter Milaan, waar ik ooit nog stage liep, kunnen de jongens ook overdag trainen. Toen ik hoofd jeugdopleidingen was bij Club Brugge, wilden we op een bepaald moment meer fulltime trainers aantrekken, maar dat had geen zin omdat er simpelweg geen spelers waren. De meeste jongeren kunnen pas tegen 17 uur op de club zijn.'

Mariman is ervan overtuigd dat het evenwicht tussen het sociale, het schoolse en het sportieve in vele andere landen beter georganiseerd is dan in België. Daarom moeten ouders, wanneer ze voor hun kind een club kiezen, vooral denken aan het element vermoeidheid. 'Jonge voetballers vertrekken hier voor dag en dauw naar school, na de schooldag trainen ze tussen 18u en 20u bij hun club en daarna moeten ze vaak nog eten en huiswerk maken. Op die manier kweek je vermoeidheid! Op dat vlak is er in België een serieus probleem. Er moet dringend iets veranderen aan het onderwijssysteem. Topsportscholen zijn een goedkope oplossing voor clubs die geen geld willen investeren in de jeugd. Het zou perfect mogelijk moeten zijn dat bijvoorbeeld een U15-team in de voormiddag gewoon op de club traint. Die jongens kunnen dan in de namiddag naar school gaan en daarna naar huis. Sociaal gezien en op het gebied van onderwijs worden talentvolle voetballers momenteel uitgeperst. In andere landen is het evenwicht tussen alle aspecten die een rol spelen in het leven van die jongens veel groter.'

Die lijn kan natuurlijk doorgetrokken worden naar de trainers. Ook zij leiden een leven dat voor het grootste deel is afgestemd op voetbal. Ze komen rond 17 uur aan op de club, vertrekken vaak pas laat weer naar huis en de volgende ochtend worden ze op hun werk verwacht. 'Trainers in het jeugdvoetbal zijn vaak mensen uit het onderwijs, omdat die veel flexibeler zijn. Je hebt volgens mij echter ook oud-voetballers nodig. Toen ik voor de

Turkse club Galatasaray werkte, had ik de jeugdtrainers van 9 uur tot 19 uur bij mij. Op die manier kun je hen opleiden en spelers evalueren. In België is er op dat vlak geen groeimarge.

BEZETEN DOOR DE BAL

Toen Romelu Lukaku nog bij rsc Anderlecht voetbalde, liep de wekker in zijn ouderlijke woning in Wintam, in de buurt van Bornem, steevast om zes uur 's morgens af. Het was het begin van een zoveelste lange dag voor Romelu en zijn broer Jordan. Pas 's avonds rond half-tien, een schooldag en twee voetbaltrainingen later, werden de twee jonge talenten door een busje van de club weer thuis afgezet. Dan keken ze nog samen met hun vader naar buitenlands voetbal op tv, bespraken met hem alle acties en spelsituaties en gingen slapen rond 22u30. Romelu Lukaku, die nu de pannen van het dak speelt in de Engelse Premier League, was destijds het godenkind van rsc Anderlecht, een voetballer die op elk vlak een straat voorsprong had op zijn leeftijdgenoten.

Romelu: 'Toen ik vijf jaar was, had ik altijd pijn aan mijn voeten door tegen een veel te grote bal te trappen. In die periode voetbalde mijn vader bij kv Oostende en mijn broer en ik gingen toen mee naar de wedstrijden. Op mijn zesde vroeg ik aan mijn vader om me naar een voetbalclub te brengen, want ik verveelde me thuis. Ik ben altijd maniakaal met voetbal bezig geweest en heb er

nog nooit spijt van gehad dat ik weinig vrije tijd heb om andere dingen te doen.' En wanneer Romelu als jeugd-speler al eens vrije tijd had, dan ging hij ... voetballen op een pleintje met zijn vrienden! Bezeten van de bal was hij, en is hij nog steeds. Als hij de kleedkamer binnenwandelt, ook nu nog in Engeland, dan vraagt hij vaak aan zijn ploegmaats of ze de avond voordien de actie van die ene speler op tv gezien hebben. 'Maar allez, Romelu!' is dan vaak de reactie.

Romelu Lukaku was 13 jaar oud toen de club van zijn dromen hem samen met zijn één jaar jongere broer Jordan wegplukte bij sk Lierse. Jean Kindermans, hoofd opleidingen bij rsc Anderlecht, herinnert het zich nog goed: 'Wij hebben een gespecialiseerd team van scouts die de jeugdvoetballers van alle eerste-, tweede- en derdeklassers op de voet volgt. Om de vier à zes weken wisselen die scouts hun spelersrapporten uit. Romelu viel onze scouts destijds bij Lierse vooral op door zijn kracht, snelheid en scorend vermogen. Maar tegelijk beseften we dat er nog veel werk aan de winkel was. Heel wat mensen onderschatten dat.'

Jean Kindermans is iemand die weet waarover hij spreekt, want hij voetbalde zelf op het hoogste niveau bij Racing Jet en sk Lierse en zat zelfs één seizoen in de A-kern van rsc Anderlecht. Hij coachte bij de Brusselse club ook de u17, een belangrijke groep die dicht aanleunt bij de beloften en het eerste elftal. 'Het probleem was dat ik die jongens toen amper ter beschikking had',

vertelt Kindermans. 'Er waren vier collectieve trainingen per week en daarvan namen de fysieke coach en de snelheids- en coördinatie-trainer er al twee in beslag. Ik had de spelers dus eigenlijk maar twee trainingen bij me om echt aan voetballen toe te komen. Toen de club me vroeg om verantwoordelijke te worden van het jeugdopleidingscentrum wilde ik dan ook meteen een en ander aanpassen. Ik stelde vast dat ik die jonge voetballers slechts 300 minuten en één wedstrijdmoment per week onder mijn hoede had, veel te weinig dus. Op die manier konden we er nooit in slagen om talent af te leveren, tenzij een echt toptalent, dat zich zelfs zonder intensieve begeleiding kan ontwikkelen. Meer trainingsarbeid was een van de mogelijke oplossingen, maar daar werden we geconfronteerd met het probleem dat de Belgische jeugd tussen 8u30 en 16u op de schoolbanken zit.'

De beste jeugdspelers naar een topsportschool sturen, bleek voor RSC Anderlecht geen optie omdat zo'n school niet bestaat in het Brussels. Altijd heen en weer rijden vanuit de topsportscholen elders in het land naar de oefenvelden in Anderlecht zou voor de spelers veel te belastend zijn.

Kindermans: 'Bovendien zitten in topsportscholen vooral veel spelers van clubs uit de tweede en derde klasse. RSC Anderlecht is toch elitair en mikt erop de allerbesten samen te brengen. Maar vooral: we vinden het belangrijk dat onze jongens gewoon 32 uren school lopen per week, zoals alle kinderen. Op de topsportschool

wordt in het lesaanbod geknipt, want daar hebben de leerlingen maar ongeveer 20 lesuren per week. Om al die redenen hebben we samenwerkingsakkoorden gesloten met verschillende Nederlandstalige en Franstalige scholen in Anderlecht. De *Purple Talents*, ofwel de allerbeste jeugdspelers van RSC Anderlecht tussen de 12 en 18 jaar, krijgen nu dubbel zoveel training. Tijdens het vierde lesuur en de speeltijd krijgen die jonge voetbal-talenten individuele- en groepstraining van onze ervaren jeugdtrainers. De club maakt jaarlijks een bepaald budget vrij voor dit project, zodat onze jeugdtrainers, die normaal enkel 's avonds aanwezig zijn, overdag training kunnen geven op school. Tijdens een achtste lesuur volgen die jongens bijles, studeren ze of maken ze hun huiswerk. Op die manier missen ze eigenlijk niets en leiden ze op jonge leeftijd al min of meer het bestaan van een profvoetballer. Tegen de leerkrachten zeg ik weleens dat onze spelers niet in dit project zitten omdat ze aardrijkskunde zo leuk vinden. Ze hebben allemaal dezelfde droom en al de rest is in hun ogen een noodzakelijk kwaad. Ondanks hun propvolle agenda, wil geen enkele speler uit het project stappen.'

Wie tot het project toegelaten wil worden, moet uiteraard talent hebben en deel uitmaken van de elitejeugd-ploegen van RSC Anderlecht. Bovendien moeten de jongens het studieniveau aankunnen. Ten slotte moeten ze ook kunnen omgaan met een drukke planning, want vele van die jonge spelers voetballen ook nog voor de

Belgische nationale jeugdteams en verblijven vaak in het buitenland.

Romelu Lukaku en zijn broer Jordan behoorden tot de allereerste lichting van zeventien *Purple Talents*. 'Toen Romelu bij ons voetbalde, kreeg hij heel wat interessante aanbiedingen uit het buitenland', vertelt Kindermans. 'Maar de Purple Talents-formule was zeker een serieuze troef om de familie Lukaku ervan te overtuigen voor onze club te blijven kiezen. Weet je, hij was iemand die nood had aan dat soort extra trainingen. Uren aan een stuk herhaalde hij dezelfde oefeningen: de fijne baltechnieken, balaanname en op doel trappen. Daardoor is hij de voetballer geworden die hij nu is.'

Voor Romelu Lukaku zit het nog vers in het geheugen: 'Uren aan een stuk deden we dezelfde oefening: ik controleerde een lange bal op de borst en liep dan op doel af. Op die manier is mijn scoringsinstinct veel verbeterd. Bij de jeugd scoorde ik op die manier op den duur bijna met mijn ogen dicht! Toen ik bij het eerste elftal kwam, miste ik die extra trainingen wel een beetje. Ik heb er nu niet altijd de tijd meer voor.'

De Purple Talents-formule blijkt ook voor andere top-talenten een belangrijk argument te zijn om voor RSC Anderlecht te gaan voetballen, of om er te blijven. Jean Kindermans vindt dat heel wat ouders terecht bekommerd zijn over wat er zou gebeuren wanneer hun zoon het niet tot profvoetballer schopt. De club heeft volgens

hem niet de pretentie om te stellen dat elk *Purple Talent* ooit het profvoetbal zal halen en dus is het ook belangrijk dat de kinderen worden klaargestoomd voor de arbeidsmarkt. 'Talent is enkel maar de basis. Andere parameters zijn bijvoorbeeld arbeid, geduld en geluk. Er zijn spelers die het hier maken, maar er zijn er ook die het net niet halen. Die laatste groep van spelers kan vaak wel elders in België of in het buitenland aan de slag. Ik heb veel spelers zien passeren die te weinig geduld hadden, maar ook jongens die wel het geduld konden opbrengen, maar niet de nodige portie geluk hadden. Veel meer jongens halen het uiteindelijk niet dan wel. Er zijn genoeg voorbeelden van jeugdvoetballers die op tienjarige leeftijd overal tot beste speler van het toernooi gekroond worden, maar wiens ontwikkeling plots stagneert. Ze worden door hun entourage te snel opgehemeld tot vedette en zijn het niet gewoon om met tegenslagen zoals blessures om te gaan.'

Romelu Lukaku was nog geen zeventien toen hij topschutter werd in de Belgische competitie, geselecteerd werd als Rode Duivel en Europees voetbal speelde met RSC Anderlecht – allerm minst een modale jeugdvoetballer dus. Om bij Romelu de druk wat van de ketel te halen, kocht zijn vader voor hem een appartement op een steenworp van het stadion. Daar verbleef hij tijdens de weekdagen, zodat het gedaan was met de lange vermoeiende dagen en verplaatsingen. Maar zelfs dan vereiste zijn

superdrukke agenda nog maatwerk. Elke week kwam er weer het nodige gepuzzel bij kijken.

‘Wanneer ik ’s morgens op de club aankwam,’ aldus Lukaku, ‘vertelde het hoofd van de sociale cel me wat er die dag op het programma stond. Soms had ik weleens geen zin in iets, maar het moest wel. Na school werd ik opgepikt door een chauffeur van de club. Mijn personal coach, een leerkracht, kreeg mijn huiswerk in handen en zei me wat ik wanneer moest doen. Soms maakte ik op één avond huiswerk voor twee à drie dagen, want op die manier had ik de volgende avonden vrij. Het eerste jaar als *Purple Talent* had ik het wel wat moeilijk op school, maar op een bepaald moment heb ik een dé clic gemaakt. Ik besepte dat volhouden de enige manier was om er te geraken. Ik hield me voor dat ik alles wat ze me op school vertelden moest onthouden, net als de tactische richtlijnen van de trainer. Als je hard werkt, dan wordt dat ooit beloond!’

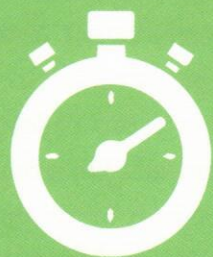

CHRISTIAN BENTEKE

'Ik had talent, maar mijn ouders geloofden niet dat je later je brood kon verdienen met iets als sport of muziek. Ze wilden vooral dat ik goed studeerde. Ik was altijd aan het voetballen en op een dag kreeg ik een echt paar voetbalschoenen. Maar op het einde van het vierde studiejaar moest ik blijven zitten en mijn vader sneed mijn voetbalschoenen kapot, zodat ik me op mijn huiswerk zou kunnen concentreren. Ik gehoorzaamde, deed beter mijn best op school en daardoor mocht ik opnieuw voetballen.'

TIKI-TAKA

JEUGDVOETBALLERS: EEN PRODUCT ALS EEN ANDER

Jason Eyenga-Lokilo, zegt de naam u nog iets? In het najaar van 2014 maakte de jonge knaap, toen amper 16 jaar oud, naam en faam in de voetbalwereld, maar dan wel niet op de manier zoals hij dat gewild had. RSCA Anderlecht wilde via de rechtbank een dwangsom van maar liefst 450.000 euro afdwingen van de ouders van het jonge voetbaltalent. Vader Eyenga-Lokilo deed er nog een schepje bovenop: hij eiste van de club een som van één miljoen euro als tekengeld. Dit voorval doet spontaan woorden als 'kinderhandel', 'wurgcontracten' en 'grootheidswaanzin' bij me opkomen. Maar wie moet in dit soort gevallen met de vinger gewezen worden: de club, de ouders of niemand?

Het beruchte Bosman-arrest van 15 december 1995 zorgde ervoor dat alle macht in het voetbal naar de spelers ging, en dan vooral naar hun makelaars. Vóór het arrest was het zo dat, ook al had een voetballer zijn contract uitgediend, de oude club nog een transfersom van de nieuwe club kon eisen. Sinds het arrest is een speler die einde contract is, zo vrij als een vogel. De Belgische voetbalclubs zagen het met lede ogen aan en schreeuwden wanhopig dat ze hun beste spelers naar het buitenland zouden zien vertrekken en dat ze maar beter hun jeugdopleiding konden opdoeken. Ook de beperking op

het aantal buitenlandse spelers werd naar de prullenmand verwezen, waardoor de Belgische competitie overspoeld werd met voetballers van bedenkelijk allooi, wat de eigen talentvolle spelers – die daardoor minder speelkansen kregen – nog sneller de grens naar grotere competities deed oversteken. De Belgische clubs werden op Europees niveau gedegradeerd en gedwongen tot de rol van ordinaire meeloper.

Jason Eyenga-Lokilo was pas twaalf jaar toen men bij RSC Anderlecht zag dat de jongen een echt goudhaantje was. De club bood de ouders een zogenaamde 'sterk-making' aan, waarbij die zich ertoe engageerden om hun zoon minstens tot zijn zestiende bij de club te houden, de minimumleeftijd om een profcontract te mogen ondertekenen. Als Jason dat contract uiteindelijk zou tekenen, dan zouden de ouders 75.000 euro tekengeld ontvangen, maar deed hij dat niet, dan hadden de ouders een dwangsom van 450.000 euro aan hun been. En dat laatste is precies wat vier jaar later gebeurde. Nochtans was er een precedent, want eerder vertrok Charly Musonda Jr., dik tegen de zin van paars-wit, naar de Engelse topclub Chelsea. In dit geval roerde de Brusselse club zich niet, niet alleen door de 2,5 miljoen euro compensatie die de Londense club aan Anderlecht betaalde, maar hoogst waarschijnlijk ook omdat vader Musonda bij Anderlecht in dienst was als jeugdtrainer en er in een ver verleden ook speler was.

Dat geluk had vader Eyenga-Lokilo dus niet toen hij één miljoen euro tekengeld eiste, terwijl er vier jaar eerder 75.000 euro was afgesproken. RSCA Anderlecht schreeuwde moord en brand en sprak, strikt genomen volkomen terecht, van contractbreuk. De advocaat van de familie Eyenga-Lokilo, Walter Van Steenbrugge, zag het anders en had het, eigenlijk ook volkomen terecht, over kinderhandel en wurgcontracten. Je kunt het hem niet eens kwalijk nemen, want een jonge knaap die amper zijn kinderschoenen ontgroeid is contractueel aan een club binden, daarbij is de ethiek ver te zoeken.

Jean-Claude Eyenga-Lokilo, de vader van Jason, heeft er het volgende over te zeggen: 'Ik was verbolgen over de manier van handelen van Anderlecht. Arsenal bijvoorbeeld wilde één miljoen euro neertellen voor Jason, maar Anderlecht weigerde mee te werken. De club probeerde ons in de armen van een bepaalde makelaar te duwen door te zeggen dat die een garantie was voor een transfer naar Chelsea. Anderlecht beloofde ons contractonderhandelingen, maar die kwamen nooit van de grond, waarna wij onze conclusies trokken. De club is ook altijd vaag gebleven over het sportieve project dat ze voor mijn zoon voor ogen hadden. Zo kon men mij zelfs niet zeggen of hij bij de U19 of bij de beloften zou voetballen. Ze stelden ons een vergoeding van 2000 euro bruto per maand voor, wat we beleefd hebben afgewimpeld. Dat is kleingeld in vergelijking met wat andere spelers krijgen. Sommige ouders krijgen zelfs een auto van de club, maar ons werd dat geweigerd.'

Moreel gezien kan men RSC Anderlecht misschien wel met de vinger wijzen, maar dat ze naar de rechtbank stapten, is begrijpelijk. In de eerste plaats omdat de ouders van Jason hun contract niet naleven, maar ook vanwege het bredere plaatje: onze Belgische clubs zijn verwickeld in een talentenoorlog met de kapitaalkrachtigere buitenlandse clubs. Die kunnen met veel meer geld zwaaien om jonge talenten met hun hele gezin naar hen toe te lokken. Papa en/of mama krijgen er vaak een job aangeboden, terwijl ze de droom koesteren dat hun zoon op een dag de nieuwe Messi of Ronaldo zal worden. Helaas vallen er nog vaker schrijnende verhalen te noteren van mislukkingen en persoonlijke drama's.

OPLEIDINGSVERGOEDING ALS SCHRALE TROOST

De opleidingsvergoedingen die aan clubs worden toegekend, bieden ook niet al te veel soelaas. Integendeel, in augustus 2014 werd deze opleidingsvergoeding teruggeschroefd en lachten de clubs uit zogenaamd grote voetballanden zoals Engeland, Duitsland en Spanje in hun vuistje. Concreet kunnen buitenlandse topclubs sindsdien drie talentvolle spelers voor de prijs van één wegkopen bij een Belgische club. Een speler die door om het even welke Belgische club werd opgeleid en daar op zijn zestiende vertrekt om een profcontract te tekenen bij een buitenlandse club, zorgt nog slechts voor 115.000 euro in de kassa. Vroeger hadden de clubs die een speler hadden

opgeleid recht op 375.000 euro. Als de speler in kwestie al op zijn vijftiende vertrekt, dan bedraagt de opleidingsvergoeding zelfs maar 40.000 euro.

Vóór augustus 2014 lieten buitenlandse topclubs al weleens noteren dat de hoge opleidingsvergoeding een drempel vormde voor het aantrekken van Belgische talenten. 375.000 euro neertellen voor een zestienjarige was immers niet min, zelfs niet voor de rijkere clubs. Die drempel is nu aanzienlijk verlaagd, wat alleen maar nadelen inhoudt voor de Belgische jeugdopleiding.

Het wordt dus stilaan tijd om ons erbij neer te leggen dat onze clubs op Europees niveau, afgezien van een uitzondering die de regel bevestigt, geen rol van betekenis meer zullen kunnen spelen. Misschien is voor de FIFA en de UEFA, en zelfs voor de politieke instanties, de tijd rijp om al het bovenstaande eens grondig onder de loep te nemen en te ijveren voor een 'eerlijkere' voetbalwereld.

Jason Eyenga-Lokilo tekende ondertussen een contract bij de Engelse club Crystal Palace, dat de internationale vrijgave van de speler bekwam. De plooiën tussen zijn ouders en RSCA Anderlecht zijn echter nog niet gladgestreken en de zaak is nog lopende. Of Eyenga-Lokilo ooit een echte topper wordt, dat is nog koffiedik kijken, maar dat velen zijn naam al kennen, dat is een feit. Het is maar de vraag of Jason zelf daar wel blij om is. Hij werd immers geassocieerd met ouders die op geld belust waren, die zich met chantagepraktijken inlieten en er alles aan deden om de bruggen tussen hen en RSC Anderlecht

op te blazen. En daar loert dat vieze beest genaamd 'prestatiedruk' weer om de hoek. Want vader Eyenga-Lokilo, in een ver verleden een niet al te fijn besnaard voetballer bij FC Keulen en La Louvière, wil misschien dat zijn zoon de droom waarmaakt die hij zelf tevergeefs nastreefde, en dat ten koste van alles. Laten we hopen dat die droom op een dag uitkomt, voor Jason welteverstaan!

BROEDERMOORD

Het is voor de Belgische voetbalclubs dus erg moeilijk om, vooral financieel, op te tornen tegen de rijkere buitenlandse clubs. Maar ook onderling proberen ze zich tegen elkaar te wapenen, waarbij kosten noch moeite gespaard worden en er vaak op het wettelijke randje wordt gebalanceerd. De concurrentie altijd een stap voorblijven, is het hoofddoel geworden, waardoor de opleiding vaak naar het tweede plan verhuist.

Als je een zoon hebt van pakweg 15 jaar die aardig kan voetballen, dan is hij misschien wel een auto waard, een vergoeding van een paar duizenden euro's of een lucratief sponsorcontract met een bekend sportmerk. Om nog maar te zwijgen van de tekengelden, die kunnen ophopen tot meer dan 5000 euro. Het zijn sommen en allerlei voordelen waarmee de Belgische topclubs het hoofd van jonge voetbaltalenten en hun ouders op hol proberen te brengen. En kun je het die mensen dan kwalijk nemen dat ze daar geen nee tegen zeggen? Maar wat als

het allemaal wat verkeerd loopt? Dan komen er, zoals bij Jason Eyenga-Lokilo, misschien grote schadeclaims aan te pas.

John (43) heeft een zoon, Jorben, die bij de U16 speelt van een Belgische topclub. Jorben wordt ook al een tijdje gevolgd door een aantal buitenlandse clubs, maar tot nu toe heeft zijn vader steeds de boot afgehouden. Hij vindt dat Jorben met zijn vijftien jaar nog wat te jong is om naar het buitenland te verhuizen, maar beseft wel dat hij op dat vlak eerder een uitzondering is.

‘Mijn vrouw en ik werden onlangs uitgenodigd door de sportief directeur van de club waar Jorben nu voetbalt. Hij zit in het bestuur van een exclusieve golfclub en nodigde ons daar uit voor een soort van opendeurdag met golfinitiatie. Zelf speel ik ook af en toe golf, maar het lidgeld voor zo’n club kan ik nooit betalen. We werden er als koningen ontvangen en nadien bood de sportief directeur me een gratis lidmaatschap aan.’

John was een beetje van zijn melk door het aanbod, maar aanvaardde het natuurlijk beleefd. Slechts een paar dagen later kreeg hij een telefoontje van een voetbalmakelaar die hij al een aantal keer op de club van zijn zoon had ontmoet. Al die keren was het alleen maar bij een vriendelijke goeiendag en wat gekeuvel over koetjes en kalfjes gebleven, maar dit keer stelde hij enkele pertinente vragen en deed hij een concreet voorstel.

‘De man vroeg me welke vergoeding de club ons en Jorben betaalde. Zijn vraag verbaasde me, want tot dan ontvingen we helemaal niets. Hij zei ook dat hij contacten had met een andere Belgische topclub waar Jorben volgens hem beter tot zijn recht zou komen. Hij zei dat die club ons het dubbele zou aanbieden van wat Jorbens huidige club ons zou kunnen of willen betalen. Ik moet eerlijk bekennen dat ik een beetje in shock was, dus vroeg ik de makelaar of ik hem later kon terugbellen. Na erover gesproken te hebben met mijn vrouw, belde ik hem op en bedankte hem vriendelijk voor zijn aanbod. Nadien heb ik de makelaar nooit meer gezien of gehoord. Pas toen drong het tot me door hoe naïef ik een paar dagen eerder wel was geweest. Het golfabonnement dat mij was aangeboden, was natuurlijk een middel om ons te paaien en Jorben bij de club te houden.’

Jorben voetbalt nog steeds bij dezelfde club, maar de kans is groot dat hij volgend seizoen de overstap maakt naar Engeland, hoewel ook een Duitse topclub in de running is. Blijkbaar kwamen de makelaars daar met een beter en geloofwaardiger verhaal op de proppen.

Deze anekdote toont aan dat er in het Belgische jeugdvoetbal met kinderen gemarchandeerd wordt alsof het producten zijn. Makelaars, maar ook ouders worden met alle zonden van Israël beladen omdat ze maar één ding voor ogen hebben: geld! De clubs moeten de hand echter

ook in eigen boezem steken. Zij deinzen er immers niet voor terug om samen te werken met diezelfde makelaars die ze verafschuwen en paaien ouders op allerlei manieren. Het is hun manier om de harde, en vaak oneerlijke strijd aan te gaan met het buitenland. Dat elke Belgische topclub daar zo zijn eigen strategie voor heeft, bleek uit een onderzoek dat de krant *Het Laatste Nieuws* vorig jaar uitvoerde.

rsc Anderlecht bijvoorbeeld besliste een aantal seizoenen geleden om weer wat meer in te zetten op de eigen jeugd. Het budget voor de jeugdopleiding werd opgekrikt tot ongeveer 4 miljoen euro per jaar. Dat geld wordt natuurlijk gebruikt voor het onderhoud van het jeugdcomplex, de verplaatsingskosten en de vergoedingen van de jeugdtrainers, maar evengoed voor betalingen aan jeugdspelers en hun ouders in ruil voor hun trouw aan de club. Anderlecht maakt daarvoor gebruik van sterkmakingen, zoals in de zaak-Eyenga-Lokilo, en onkostennota's. Er zijn tal van voorbeelden bij de Brusselse club waarbij het over flink wat geld gaat en niet te versmaden voordelen. Naast Jason Eyenga-Lokilo is er nog een andere jeugdspeler van amper vijftien jaar oud wiens ouders maandelijks 8000 euro ontvangen en rondrijden met een dure auto op kosten van de club. Contractbreuk staat voor de ouders gelijk aan het ophoesten van maar liefst één miljoen euro! De ouders van een ander jong voetbaltalent bij Anderlecht zien hun bankrekening elke maand met 4000 euro aandikken, maar moeten in

geval van contractbreuk een schadevergoeding van 350.000 euro aan de club betalen. Daarnaast is er eveneens sprake van een vijftienjarige doelman die op één miljoen euro gewaardeerd wordt. Belgische clubs beseffen dat het haast onbegonnen werk is om deze immensse bedragen juridisch af te dwingen, maar hopen op die manier toch een zekere druk uit te oefenen op de ouders en hen af te schrikken om de stap naar het buitenland te wagen. En lukt dat niet, dan is het in elk geval een element dat gebruikt kan worden tijdens onderhandelingen met buitenlandse clubs.

Ouders die bij de pinken zijn, kunnen zo flink wat geld bijeen sparen en dat nog vóór hun zoon ook maar één minuut in het eerste elftal speelde. Een speler van Standard Luik maakte op zijn twaalfde de overstap naar aartsvijand Anderlecht en verhuisde recent, als zestienjarige, naar een buitenlandse club. De ouders vingenvoor de eerste transfer 60.000 euro en voor de tweede meer dan het dubbele. Bovendien was een bekend sportmerk er als de kippen bij om de ouders een contract van 15.000 euro gespreid over drie jaar aan te bieden. Een voetballer die nog niets bewezen heeft, bracht zo al wel bijna 200.000 euro in het laatje!

De bedragen bij Standard Luik, Club Brugge en Racing Genk spreken iets minder tot de verbeelding, maar ook daar probeert men spelers en ouders op verschillende manieren aan zich te binden. Volgens *Het Laatste*

Nieuws maakt Club Brugge voor een aantal spelers gebruik van leningen tussen de 5000 en de 10.000 euro aan de ouders, die aan de club moeten worden terugbetaald als de speler er op zijn zestiende de voorkeur aan geeft om naar een andere club te verkassen. Club Brugge is dit systeem wel aan het afbouwen, omdat het veel ouders afschrikt om bij de club in de schuld te staan. Maar creatief omspringen met onkostennota's voor ouders van jeugdspelers, is dan wel weer een optie.

Standard heeft er alles aan gedaan om hun zeer talentrijke lichting van 1999 onder de eigen vleugels te houden. In 2014 tekenden veel van die spelers een sterkmaking en kregen ze 6500 euro in de handen gestopt. Bovendien stelde Standard al meteen een ontwerp van contract op dat getekend kon worden op de zestiende verjaardag van de spelers in kwestie. In die contracten variëren de maandelijkse vergoedingen tussen de 1500 euro en 2000 euro en de winstpremies tussen de 65 en de 1800 euro. Er is ook nog sprake van bonussen rond de 500 euro, teken-gelden van 13.000 euro en getrouwheidspremies die tussen de 10.000 en de 50.000 euro liggen.

Nogmaals: het gaat hier over jongens van amper zestiën jaar oud die alles nog moeten bewijzen op het hoogste niveau. Om nog te zwijgen van het veertienjarige jongetje dat op amper vijfhonderd meter van het opleidingscentrum van een Belgische topclub woonde, maar er vorig jaar toch voor koos om honderd kilometer verderop bij een andere topclub te gaan voetballen. Hij

wordt elke dag opgehaald door een busje en zijn ouders kregen een wagen van de club.

Ook AA Gent mag zich sinds enkele seizoenen met recht en rede een Belgische topclub noemen. Met de bouw van een nieuw stadion hebben ze in Gent ook meteen het jeugdbudget opgetrokken naar één miljoen euro, en dat moet in de toekomst nog groeien. AA Gent is nu actief en fanatiek aanwezig op de markt van de jeugdvoetballers en sloot zelfs samenwerkingen af met scholen buiten de eigen regio. Net zoals de eerder genoemde clubs, deinzen de Buffalo's er volgens *Het Laatste Nieuws* evenmin voor terug om uit te pakken met hoge vergoedingen, leningen of 'bedrijfswagens'. AA Gent rekruteert uiteindelijk minder spelers dan bijvoorbeeld Anderlecht, maar kan hen wel evenveel betalen als de concurrentie. Deze evolutie zet de spelersmarkt en de jeugdopleidingen alleen nog maar meer onder druk en speelt in de kaart van de vele makelaars.

Volgens *Het Laatste Nieuws* is de Pro League, de vereniging van Belgische profclubs, zich bewust van de precarie situatie en broedt men al geruime tijd op een systeem van preregistratie, waarbij clubs spelers onder de zestien jaar zouden kunnen vastleggen binnen een wettelijk kader. Op die manier kunnen de clubs zich beter wapenen tegen binnenlandse en buitenlandse concurrenten en komt er misschien een einde aan de wedloop. Dit

systeem botst echter nog op enkele juridische obstakels, waardoor er ook naar andere oplossingen gezocht moet worden. Een ander idee waar de Pro League mee speelt, bestaat erin om alleen spelers uit de eigen competitie in de nationale jeugd ploegen toe te laten. Een vijftien- of zestienjarig voetbaltalent dat ervoor kiest om naar het buitenland te trekken, zou op die manier niet meer opgeroepen kunnen worden. Maar dan rijst weer de vraag of door die maatregel het niveau van onze nationale ploegen niet zienderogen zal dalen.

Wat die nationale ploegen betreft, houdt Ludo Kums, vader van Sven, er een aparte, maar bijzonder kritische visie op na. 'Ik stel me ernstige vragen bij het nut van die nationale ploegen. Ten eerste zadelen ze de geselecteerde spelers nog maar eens met extra druk op. En ten tweede geven ze voor voetballers jonger dan achttien jaar alleen maar aanleiding tot jaloezie, vedettevorming en een soort van kinderhandel waar makelaars en buitenlandse clubs maar al te graag gebruik van maken.'

Bovendien komt vader Kums met een aantal interessante voorstellen op de proppen om de exodus van talentvolle voetballers naar het buitenland in te perken. 'Men zou moeten verbieden dat jonge spelers van nog geen zestien jaar oud met veel centen naar het buitenland gelokt worden. Daar zou een leeftijdsgrens voor moeten worden vastgelegd. Ook het reilen en zeilen van voetbalmakelaars moet eens grondig aangepakt worden. Zo kan het volgens mij niet dat zij optreden voor spelers die jonger zijn dan achttien. En tot slot is het misschien

geen slecht idee om elke club in Europa te verplichten om in elke jeugdcategory met minstens 80 procent binnenlandse spelers aan te treden.'

Dat er iets moet gebeuren, is gelukkig voor iedereen duidelijk, want geld mag het jeugdvoetbal niet controleren. Bovendien brengt dit alles, zoals Ludo Kums terecht aanhaalt, weer extra onnodige druk mee voor de jonge voetballers. Zij beseffen immers maar al te goed hoeveel geld ermee gemoeid is en zijn ook niet blind voor de voordelen die hun ouders genieten dankzij hun talent. Daardoor krijgen ze het gevoel dat ze op hoog niveau moeten blijven presteren om niemand, inclusief zichzelf, teleur te stellen.

GEDULD WORDT BELOOND...

De jonge Romelu Lukaku was een van de vele talenten die de buitenlandse scouts niet konden ontgaan, maar hij beschikte over een belangrijke troef om zich daar tegen te wapenen. Vader Roger, zelf ex-voetballer, kent de voetbalwereld als geen andere en weet hoe om te gaan met gewiekste voetbalmakelaars die altijd en overal op de loer liggen.

Jean Kindermans, hoofd opleidingen bij Anderlecht, zegt dat hij met Romelu Lukaku enkel over voetbal moest praten. Zijn vader voerde alle onderhandelingen en die gingen er soms hard aan toe. 'Ooit stonden we op het punt om Romelu te verliezen, nog voor hij naar Chelsea

trok. Ploegen zoals Real Madrid, Ajax en Juventus aasden al op Romelu sinds zijn veertiende. Maar vader Lukaku schermde hem daar perfect van af. Op buitenlandse toernooien wonnen we met het team van Romelu bijna alles wat er te winnen viel. Grote clubs zoals Manchester United droogden we af met 5-0! Na jeugdwedstrijden werd Romelu vaak aangeklampt door spelersmakelaars die hem zeiden dat ze hem naar die of die club konden brengen. Zelfs tijdens de opwarming werd hij soms al aangesproken. Romelu heeft die mensen altijd beleefd maar kordaat wandelen gestuurd.'

Ook Kindermans kan niet ontkennen dat de lokroep van het buitenland heel ontmoedigend werkt voor de Belgische jeugdopleidingen. Hij ziet veel jonge spelers vertrekken, maar ziet ook dat slechts een klein percentage van hen echt slaagt. Al de rest komt met hangende pootjes terug naar België. Kindermans vindt dat talentvolle jeugdspelers vaak te weinig geduld hebben en te snel denken dat ze al een vedette zijn. Maar dat inzicht bijbrengen aan jongens van 14 à 15 jaar oud, wiens hoofd bovendien gek wordt gemaakt door voetbalmakelaars, is geen sinecure. 'Anders dan bij Romelu, kost het ons erg veel energie om onze spelers tegen dit alles te beschermen. Soms ben ik meer bezig met peoplemanagement, het inpraten op spelers, dan met het voetbal zelf. Gelukkig kan ik hen genoeg voorbeelden voorleggen van spelers met wie het verkeerd afliep. In België kunnen we spelers contractueel vastleggen vanaf hun zestiende,

maar we wachten liever één of twee jaar langer. Op die manier kunnen we zien of het talent zich daadwerkelijk ontbolstert. rsc Anderlecht krijgt enkel een opleidingsvergoeding als zo'n jonge speler vertrekt, een bedrag dat niets voorstelt als het gaat om spelers van het kaliber Lukaku! Het mag dan ook niet verbazen dat we hem wel al op zijn zestiende een contract lieten ondertekenen.'

Romelu Lukaku vertrok uiteindelijk op zijn achttiende naar Chelsea, een club waar hij nooit echt kon doorbreken. Van daar ging het over West Bromwich naar Everton, een succesverhaal dat iedereen ondertussen wel kent. Voor hij het Kanaal overstak, is hij echter altijd nuchter gebleven: 'Er zijn jongens die al op hun achtste bij Chelsea gaan voetballen. Maar men trekt daar elk seizoen wereldtoppers aan, dus hoe groot is de kans dat je er ooit doorbreekt? Ik heb ervoor gekozen om eerst in Anderlecht te rijpen en mijn school af te maken. Zo kon ik ook elke dag mijn familie zien. Aan carrièreplanning heb ik in die periode nooit echt gedaan. Vorderingen maken, dat was het enige wat toen telde.'

BLIJVEN DROMEN...

Door de vaak onprofessionele jeugdopleidingen in België, waardoor de combinatie met school moeilijk te organiseren blijkt, is het voor Henk Mariman geen verrassing dat er zo veel talentvolle voetballers naar het buitenland trekken. Maar ook hij maakt een kanttekening: 'De

namen van al die jonge spelers die vertrekken houd ik nauwkeurig bij. Een paar jaar later bekijk ik al die namen nog eens en dan is het misschien een heel ander verhaal. Die jongens en hun omgeving worden al te vaak verblind door de vele centen die over de grens te rapen vallen. We mogen ook niet vergeten dat die jongens in een heel andere cultuur terechtkomen. Kortom, een overstap naar het buitenland is geen garantie op succes! Ik zie bovendien ook een positieve evolutie in België. De integratie van jonge spelers bij clubs uit de eerste klasse verloopt de laatste tijd veel vlotter. Jongeren krijgen nu sneller een kans, waardoor ze minder snel voor het buitenland zullen kiezen.'

België heeft momenteel een gouden generatie voetballers, maar daardoor heeft men ook wat minder oog voor de verloren gegane voetbaltalenten. Je hoeft niet eens een voetballiefhebber te zijn om Romelu Lukaku, Kevin De Bruyne, Eden Hazard en Vincent Kompany te kennen. Maar er zijn nog andere Belgische voetballers die ooit bij een Europese topclub speelden, maar nu volledig uit beeld zijn verdwenen. Een kleine bloemlezing ...

Yves Ma-Kalambay (30)

Ma-Kalambay is een doelman, een beer van een vent, die er als jeugdvoetballer letterlijk en figuurlijk met kop en schouders bovenuit stak. Hij was een echte 'vroegrijper' die in 2006 door Chelsea werd weggeplukt bij

psv Eindhoven. Chelsea liet hem meteen meetrainen met het eerste elftal, maar hij kon er nooit doorbreken. Na omzwervingen bij het Schotse Hibernian en het Engelse Swansea City, belandde hij weer in België. Bij kv Mechelen en Antwerp speelde hij alles opgeteld ... vier matches! Momenteel staat Ma-Kalambay onder contract bij de Roemeense club Otelul Galati.

Funso Ojo (24)

Ojo leek als talentvolle middenvelder alles te hebben om het bij psv Eindhoven tot basisspeler te schoppen, maar volgens insiders nam hij het allemaal wat te licht op en leefde hij niet voor het voetbal. Hij kwam terug naar België, maar faalde bij Beerschot en daarna ook bij tweedeklasser Antwerp. Ojo trok dan maar terug naar Nederland om er uit de eredivisie te degraderen met fc Dordrecht. Hij kreeg dit seizoen nog maar eens een nieuwe kans bij Willem II, waar het wel iets beter lijkt te lopen.

Ibrahim Maaroufi (27)

Maaroufi gold als een goudhaantje in de jeugdopleidingen van Anderlecht en psv en versierde op zijn zestienste een transfer naar Inter Milaan. Inter gaf hem meteen een plek in de A-kern, maar Maaroufi mocht er welgeteld één keer meespelen. Hij belandde daarna onder meer bij

Twente in Nederland, Vicenza in de Italiaanse tweede klasse en Bellinzona in de Zwitserse eerste klasse. Al die clubs wisten al snel hoe laat het was en stuurden Maaroufi wandelen. Hij trok opnieuw naar eigen land, maar daar bleken zelfs AS Eupen, Union Sint-Gillis en Racing Mechelen te hoog gegrepen voor de ooit zo talentvolle voetballer. Momenteel is Maaroufi aan de slag bij Walhain in de derde klasse, al zijn dertiende club in zeven jaar tijd. Ook voor Maaroufi geldt het aloude verhaal: de jongen kan wel voetballen, maar zijn mentaliteit laat te wensen over.

Floribert Ngalula (28)

Ngalula was ooit de allereerste Belg in de A-kern van Manchester United, maar vandaag kent amper iemand hem nog. Het jeugdproduct van Anderlecht speelde bij de Engelse topclub nooit een wedstrijd met het eerste elftal en kreeg, het moet gezegd, meermaals af te rekenen met vervelende blessures. Na zijn passage in Engeland trok hij naar Randers FC in Denemarken, Sparta Rotterdam in Nederland, DC United in de VS en Turku in Finland. Ook Ngalula zocht daarna weer zijn heil in eigen land, bij Oud-Heverlee Leuven meer bepaald, waar hij echter al na één seizoen bedankt werd voor bewezen diensten. Hij voetbalt nu voor BX Brussels, de club van Vincent Kompany, die uitkomt in de eerste provinciale. Naar eigen zeggen beleeft hij nu weer plezier aan het

voetbal en is hij blij dat hij de enorme druk om te moeten presteren niet meer voelt.

Kevin Franck (33)

Last but not least in dit lijstje is Kevin Franck, ooit een supertalent, maar nadien onbegrijpelijk afgezakt naar de lagere regionen. Toen Franck op zijn achttiende – hij voetbalde toen voor AA Gent, een aanbod kreeg van het grote Real Madrid, moest hij geen twee keer nadenken. De overstap werd echter een flop vanjewelste. Franck haalde in Spanje nooit het eerste elftal en keerde ontgoocheld terug naar België, waar het hoogst haalbare een rol als verdienstelijke spelmaker in de tweede klasse bleek te zijn. De uitleg is altijd geweest dat hij een technisch enorm begaafde voetballer was, maar te weinig body had om profniveau te halen. Momenteel werkt Franck als spelersmakelaar voor het Spaanse SAKP Sports Management.

EEN KINDERDROOM WORDT EEN NACHTMERRIE

Voor vele jonge voetballers is voetballen bij Real Madrid een kinderdroom, maar helaas is het in de realiteit voor weinigen weggelegd. Voor Kevin Franck kwam deze droom op achttienjarige leeftijd uit, maar hij eindigde in een nachtmerrie. De transfer van Franck naar Real

Madrid was eigenlijk oorspronkelijk niet de bedoeling. Hij voetbalde bij AA Gent toen hij gescout werd door een andere Spaanse club, Levante UD. De onderhandelingen met Levante waren al vergevorderd, toen plots Real Madrid met een voorstel op de proppen kwam.

‘Ik kreeg destijds een telefoontje van een spelersmakelaar die me vroeg of ik een Mercedes of een Renault Clio wilde’, vertelt Franck. ‘Real Madrid of Levante dus. Het komt allemaal zeer snel op je af en je kunt het maar moeilijk vatten, maar je kiest uiteindelijk toch voor het beste.’

De verhuis naar Spanje was voor Franck zeker niet de grootste stap, omdat zijn moeder van Spaanse afkomst is en hij de Spaanse taal dus machtig was. Dat was natuurlijk een groot voordeel in een land waar je je in andere talen moeilijk verstaanbaar kunt maken. Franck zat bovendien al vanaf zijn zestiende op internaat.

‘Daar leerde ik zelfstandig zijn. Het was dus niet dat mijn vertrek naar Spanje betekende dat ik zomaar van de ene dag op de andere van mijn ouders werd gescheiden. Daardoor was de keuze voor mijn ouders en mezelf iets eenvoudiger. De definitieve beslissing om naar Madrid te trekken werd dan ook snel genomen, binnen de twee weken na de eerste contacten. Er zijn nooit gesprekken geweest met Belgische topclubs.’

De aanpassing aan het Spaanse leven verliep voor Franck zeer vlot, mede door enkele familieleden die nog in Spanje woonden. Zij zorgden er mee voor dat

de jonge voetballer zich makkelijk integreerde. Franck woonde in Madrid wel alleen op een appartement, maar last van heimwee had hij niet echt. Hij belde wel vaak met zijn ouders, die ook af en toe naar Madrid afzakten. Maar sportief liep niet alles van een leien dakje. Al tijdens de voorbereiding op het seizoen, bij temperaturen tot 35 graden, had Franck het moeilijk. Bovendien waren de trainingen van een ander en hoger niveau. Na twee weken had de jonge Belgische voetballer er eigenlijk al genoeg van. 'De jeugdwerking bij een club als AA Gent is niet te vergelijken met die bij Real Madrid. Er is natuurlijk het financiële verschil, maar ook op sportief vlak is er een serieuze kloof tussen beide clubs. Ik zag daar op training dingen die ik in België nog nooit had gezien. In een wedstrijdje op training mochten we in Madrid slechts twee balcontacten hebben, iets wat in België op training soms wel gevraagd wordt, maar zeker niet altijd. Bovendien moesten we soms uren aan een stuk de bal goedleggen en dan een pass geven. Ik begrijp dat wel, want het is de basis van voetbal, maar ik vond het oersaai.'

Het leven van Franck veranderde meteen in Madrid. Hij verdiende er wat geld, volgens hem een mooie onkostenvergoeding waarmee hij de huur van zijn appartement kon betalen, en de club regelde voor hem alles tot in de puntjes. Hij moest in Spanje enkel aan voetballen denken, want zelfs afspraken met de tandarts of de dokter werden door de club voor hem gemaakt. Toch is Franck er nooit in geslaagd om door te breken bij Real

Madrid, wat volgens hem met allerlei factoren te maken heeft: 'Toen ik bij Real Madrid arriveerde, was Lorenzo Sanz er voorzitter, die me bij de jeugd van Real wilde stallen. Een jaar later kwam Florentino Perez aan het roer te staan en die kegelde alle spelers die door zijn voorganger gehaald werden buiten. Politiek speelt in Madrid een veel te belangrijke rol.'

Franck, eigenlijk nog een kind met veel zakgeld dat zijn boontjes moest zien te doppen, had het moeilijk om op het voetbal gefocust te blijven. 'Ik zocht vaak een uitlaatklep in het bruisende nachtleven van de Spaanse hoofdstad. Als je je in je hoofd niet helemaal stabiel voelt, dan is het moeilijk om daar niet aan toe te geven. Misschien had ik die eerste maanden toch iemand nodig om me te begeleiden.'

Kortom, Franck kreeg niet veel speelkansen bij Real Madrid en kon uiteindelijk aan de slag bij de beloften van Mallorca. Daar vond hij een trainer die in hem geloofde en die, ongelooflijk maar waar, het volgende seizoen naar Real Madrid trok. 'Die trainer vroeg me of ik ook weer bij Madrid wilde gaan voetballen. Daar had ik wel zin in, temeer omdat ik nog een contract van twee seizoenen had. Omdat de trainer van Mallorca graag met mij wilde blijven werken, had ik op dat moment een goed gevoel.'

Het verliep helaas allemaal net wat anders voor Franck. Hij mocht van het bestuur van Real niet meer opgesteld worden en er werd hem meegedeeld dat hij maar beter op zoek kon gaan naar een mooie club in België.

Toch had Franck achteraf geen spijt van zijn vertrek naar Spanje. 'Er zijn veel ergere dingen in het leven dan niet slagen bij Real Madrid. Achteraf bekeken was de stap van de beloften van AA Gent naar de beloften van Real immens groot, te groot eigenlijk. Ik hoor nu vaak dat het geen logische stap was voor mij, maar je moet nu eenmaal keuzes maken.'

Franck landde opnieuw op Belgische bodem en daar kwam kv Mechelen als eerste aankloppen. De club zat op dat ogenblik verwickeld in een faillissement en mocht geen transfers meer doen. Het enige wat men Franck kon aanbieden was zestien wedstrijden in de eerste klasse.

'Alles leek in orde te zijn, maar toen werd mijn vader opgebeld door Fi Van Hoof, de sportief directeur van kv Mechelen. De club mocht geen verzekeringen meer afsluiten en ik kon er dus niet aan de slag. Uiteindelijk werd ik gecontacteerd door een spelersmakelaar die me vroeg of ik interesse had in tweedeklasser Denderleeuw. Er volgde een gesprek met het bestuur en ik was overtuigd. De eerste training was echter meteen een serieuze teleurstelling! Het bestuur had me gezegd dat de trainer me er per se bij wilde, maar daar bleek niets van te kloppen. Op amper een week tijd zakte ik van de beloften van Real Madrid naar de B-kern van Denderleeuw!'

Maar trainers komen en trainers gaan, en zo bleef Franck toch een vijftal seizoenen voetballen in Denderleeuw, waarna hij ook nog een seizoen bij Lommel United in tweede klasse aan de slag was. In het seizoen 2013-2014,

op 32-jarige leeftijd, hing hij definitief zijn schoenen aan de haak bij derdeklasser KRC Gent-Zeehaven.

Nu zijn actieve voetbalcarrière achter de rug ligt, kijkt Kevin Franck met gemengde gevoelens terug op die periode: 'Het was eigenlijk een fantastische periode, want ik mocht in Madrid trainen naast alle grote vedetten van het eerste elftal. Van die generatie jeugdspelers van Real zijn er nadien weinig echt doorgebroken. Javier Portillo is tot in het eerste elftal geraakt, maar heeft er slechts één seizoen gevoetbald. En Alvaro Arbeloa is ook eerst moeten weggaan om later weer door Real Madrid opgepikt te worden.'

Momenteel is er bij Real Madrid nog zo'n supertalent aan de slag: de 17-jarige Noor Martin Ødegaard. Franck vreest een beetje dat van Ødegaard te veel op te korte termijn verwacht wordt. 'In het verleden bleek al meermaals dat een investering bij Real Madrid snel moet renderen. Het is een club die spelers kan halen van 100 miljoen euro en die verplicht is om elke week punten te pakken. Voor jonge voetballers is het dan ook niet evident om door te dringen tot het eerste elftal. Maar ik schrijf Ødegaard zeker nog niet af. Het is een speler met veel kwaliteiten die op zeer jonge leeftijd al een bepaalde reputatie bij elkaar heeft gevoetbald. Hij werd zelfs al opgeroepen voor de Noorse nationale ploeg. Dat helpt allemaal natuurlijk.'

Kevin Franck is momenteel aan de slag als spelersmakelaar voor het Spaanse bedrijf SAKP Sports Management.

Vanuit zijn eigen ervaringen kan hij jonge voetbaltalenten en hun ouders de perfecte raad geven. 'Natuurlijk wil elke ouder het hoogst haalbare voor zijn kinderen. Als je kunt kiezen tussen een driejarig contract bij Real Madrid en een contract van drie jaar bij pakweg Getafe, dan is het niet evident om Real de deur te wijzen. Maar misschien is dat op dat ogenblik wel de juiste keuze, een keuze waar ik graag bij wil helpen.'

DOORZETTEN EN PROFESSIONALISEREN

Henk Mariman heeft zelf ook verschillende talentvolle jonge voetballers onder zijn hoede gehad van wie de overstap naar het buitenland niet altijd vlekkeloos is verlopen. Ter plaatse werden ze vaak met onverwachte problemen geconfronteerd. Op dat moment moesten ze zich sterk tonen om daarmee om te kunnen gaan.

'Ik heb gewerkt met een aantal van onze huidige Rode Duivels die destijds bij Ajax belandden. Zo herinner ik me dat Thomas Vermaelen op een bepaald moment door zijn gastgezin op straat werd gezet. Dat is uiteraard geen leuke ervaring voor de speler en zijn ouders, maar het is wel iets dat bij het leerproces hoort. Doorzettingsvermogen is een belangrijke vaardigheid als sporter en een negatieve ervaring leren plaatsen, hoort daarbij. Jan Vertonghen kreeg ooit te maken met een enorm conflict in zijn team. Er was heel wat diversiteit in zijn

leeftijdsgroep en dat zorgde voor de nodige spanningen. Op een bepaald moment wilde Jan stoppen met voetballen, maar hij heeft toch doorgezet. Dat moment was bepalend en heeft hem gesterkt voor zijn verdere loopbaan.'

Dat veel beloftevolle Belgische voetballers hun heil over de grenzen zoeken, heeft in de eerste plaats te maken met de financiële mogelijkheden van de buitenlandse clubs, maar volgens Mariman zijn er nog andere redenen: 'Dat ons land over voetbaltalent beschikt, is ondertussen voldoende bewezen. Kijk maar naar de Belgische voetballers die momenteel aan de slag zijn in grote Europese competities. Dat betekent echter niet dat onze clubs voluit kiezen voor een degelijke jeugdopleiding. Op heel wat vlakken hinken we nog steeds ver achterop, bijvoorbeeld als het gaat om de accommodaties, het beperkte aantal fulltime jeugdtrainers en de samenwerking met de scholen. Het is verrassend dat, hoewel al heel wat talenten getransfereerd zijn voor grof geld, de meeste clubleiders nog steeds niet extra investeren in jeugdopleiding. Als we een volgende grote stap willen zetten, dan is het professionaliseren van de jeugdopleiding absoluut noodzakelijk en bovendien de enige weg om ons voetbal op een hoger niveau te brengen.'

MARC WILMOTS

'Ik zeg niet dat de Belgische competitie niet goed genoeg is, maar het niveau ligt in een paar andere Europese landen hoger. Het is goed om te zien dat verschillende Belgische talenten in die landen een kans krijgen. Ze moeten enkel opletten dat ze op het juiste moment naar het buitenland trekken en weten waaraan ze beginnen.'

EXTRA TIME

Sven Kums was nog geen vijf jaar oud wanneer hij zijn eerste schuchtere stapjes zette op het voetbalveld van Dilbeek Sport. Ook zijn twee jaar oudere broer voetbalde er en zijn vader was er jeugdtrainer. Dat Kums voetballer zou worden, stond dus in de sterren geschreven.

'Ik ging met mijn papa en broer mee naar de club en vond voetballen meteen heel leuk. Ik kom dan ook uit een echt voetbalnest. Zelfs mijn zus voetbalde ooit bij Anderlecht. Ik heb heel veel geleerd van mijn vader, die bij Dilbeek mijn trainer was en nadien jeugdtrainer werd bij Anderlecht. Ik kan mijn ouders trouwens alleen maar dankbaar zijn, want sinds ik met voetballen ben begonnen, hebben zij heel veel tijd, aandacht en energie in mij geïnvesteerd.'

De vraag is of Gouden Schoen Kums ook zonder die 'voetbalfamilie' en zonder al de opofferingen van zijn ouders zou zijn uitgroeid tot een van de absolute smaakmakers van onze competitie. En wat als zijn vader geen voetbaltrainer was geweest, maar bijvoorbeeld tennisleraar?

Misschien ben je zelf wel een boekhouder of een sla-ger, en heb je helemaal geen kaas gegeten van voetbal. En zelfs als dat wel het geval is, hoe weet je dan dat je kind echt talent heeft voor voetballen? De uiteindelijke keuze om iets met dat talent te gaan doen, hangt ook nog eens af van zoveel factoren dat er best niet over één nacht ijs gegaan wordt. Bovendien loert teleurstelling om de hoek, zowel voor spelers als ouders, want aanleg voor iets hebben mondt niet altijd uit in een veelbelovende

en professionele toekomst. Talent is niet voldoende. Je moet ook gemotiveerd zijn, de wil hebben om jezelf te verbeteren en – wat ook voor de ouders geldt – elke dag keihard werken ...

Met dit alles in het achterhoofd, ligt het voor ouders voor de hand om voor de eenvoudigste optie te gaan: je kind gewoon bij het lokale clubje laten voetballen. Dan moet je niet elke zaterdag- of zondagochtend om zeven uur in de auto zitten om het hele land te doorkruisen. En dan zit je niet opgezadeld met al dat wegbrengen wachten en afhalen, en heb je wat meer tijd voor jezelf. De vraag is echter of je je kind dan niet tekortdoet.

Het is een heel moeilijke discussie, zoveel is duidelijk. Maar volgens mij moet die discussie oprecht om je kind gaan, dus niet om wat jij als ouder wilt. Voor een jong voetbaltalent is het gewoon heel leuk om te doen waar hij of zij goed in is. Bovendien halen de kinderen er een flinke portie zelfvertrouwen uit. Ze zullen echter ook geconfronteerd worden met moeilijke situaties en dan wordt van de ouders verwacht dat ze hen voldoende en op een correcte wijze bijstaan. Persoonlijk denk ik dat het van belang is om je kind bewust te maken van de (bevoorrechte) situatie waarin het zich bevindt. Hoe kan het omgaan met topprestaties én tegenslagen? Wat betekent het om heel getalenteerd te zijn?

Ouders moeten daarnaast ook beseffen in welke mate hun gedrag een invloed kan hebben op hun oogappel. En dan heb ik het niet alleen over het roepen en tieren

langs de zijlijn, maar ook over de gesprekken voor en na de wedstrijd. Kinderen hebben per definitie behoefte aan de goedkeuring van hun ouders, wat niet wil zeggen dat een kritische noot nooit kan, maar er moet heel voorzichtig mee omgegaan worden. In dit boek kwam duidelijk naar voren dat jeugdvoetballers – vaak zonder dat anderen dat opmerken – zichzelf soms al de nodige druk opleggen. Dus elke andere, overbodige vorm van stress moet worden vermeden. ‘Mijn ouders zijn altijd al mijn steun en toeverlaat geweest’, weet Sven Kums. ‘Het zijn geen mensen die spectaculaire woorden gaan gebruiken omdat ze weten dat hun zoon een talentvolle voetballer is. Integendeel, ze hebben me altijd met beide voetjes op de grond gehouden. Mijn mama zegt altijd dat als ik gelukkig ben, het al goed genoeg is voor haar.’

Moet de overstap naar een grotere club dan echt al op zo’n jonge leeftijd gebeuren? Komt talent uiteindelijk niet hoe dan ook bovendien? In uitzonderlijke gevallen misschien wel, maar men mag niet uit het oog verliezen dat de zogenegde ‘gouden leeftijd’ in een voetbalopleiding zich bevindt tussen zeven en twaalf jaar. Het is dé periode bij uitstek om jonge voetballers op te leiden en ze valt op latere leeftijd heel moeilijk in te halen. Toen ik zelf jeugdtrainer was op eliteniveau, en ook wanneer er testspelers opdaagden tijdens de trainingen van mijn eigen zoon, ondervond ik dat zelfs spelertjes van nog geen tien jaar oud soms al een enorme

achterstand hadden op jongens die al langer bij de club waren. Om ergens goed in te worden, zijn veel trainingsuren nu eenmaal belangrijk.

Met alle respect voor de manier waarop er bij kleinere clubs gewerkt wordt, maar de kwantiteit en kwaliteit van de trainingen ligt er een pak lager dan op eliteniveau. Een voetbaltalent dat de overstap maakt naar een grote club, is niet zeker dat hij daar altijd zal kunnen blijven, maar de tijd die hij er doorbracht, kan niemand hem nog afpakken. Het is sowieso een periode waarin hij enorm veel zal hebben bijgeleerd. Ook Sven Kums kan erover meepraten: 'Natuurlijk zal ik mijn Dilbeekse roots nooit vergeten, maar je kunt de trainingen daar in niets vergelijken met de jeugdopleiding van een club als Anderlecht. Naast het feit dat je er als voetballer echt gevormd wordt, krijg je ook de kans om deel te nemen aan schitterende toernooien, zelfs in het buitenland. Als jeugdspeler van Anderlecht kwam ik zo in landen zoals Amerika, Italië en Frankrijk.'

Een andere (terechte) vraag die zich in deze context opdringt, is of het wel opportuun is om bijna alle vrije tijd van een kind te investeren in één enkele hobby. Ik spreek allerminst tegen dat het voor een jonge sporter belangrijk is om verschillende bewegingsvormen onder de knie te krijgen. Andere sporten beoefenen, kan ook voor jonge voetballers gunstig zijn. Toch wil ik benadrukken dat voetbal op fysiek vlak een veelzijdige sport is.

Uithouding, snelheid, explosiviteit, kracht en lenigheid komen ruimschoots aan bod. Bovendien geldt ook hier de regel dat je het kind zelf moet laten beslissen. 'Ik heb er altijd alles voor overgehad', zegt Sven Kums. 'Ik wilde altijd voetballen. Ik ging bijna niet naar feestjes en vroeg altijd aan mijn vader om wat bij te trainen. Zelfs op vakantie, wanneer andere kinderen vooral aan zwemmen en ijsjes dachten, was ik alleen maar bezig met een bal. Zelfs toen ik al twintig jaar was en bij Heerenveen voetbalde, heb ik met mijn vader meer dan één keer een potje gevoetbald op de oefenvelden.'

Deze getuigenis toont aan dat jonge voetbaltalenten meestal enkel geïnteresseerd zijn in ... voetbal! En geloof me vrij – ik spreek uit ervaring: naast het voetbal blijft er echt nog wel wat tijd over om andere leuke dingen te doen.

De weg naar de top is als een flessenhals, breed aan de basis, maar heel smal op het einde. Het pad naar een professionele carrière als voetballer ligt bezaaid met een pak hindernissen en de kans dat een jonge voetballer ooit het ultieme doel bereikt, is zeer klein. Zelfs een voetbalopleiding op hoog niveau doorlopen is allesbehalve een garantie op een carrière in de eerste of zelfs tweede klasse. Misschien is zelfs een basisplaats in het eerste elftal van een club uit de nationale afdelingen onhaalbaar.

Maar sta me toe om nu eens alle schroom overboord te gooien en het te hebben over datgene waar het in het

voetbal zo vaak om draait: geld. In gesprekken met andere voetbalouders vang ik vaak de volgende uitspraken op: 'Hopelijk kan hij later een mooie cent verdienen aan het voetbal.' Of: 'Als hij het volhoudt, kan het later een mooie bijverdienste worden.' Het zou niet de eerste bekommernis mogen zijn, maar ze hebben geen ongelijk. Iedereen die het voetbal een beetje volgt, weet immers dat zelfs in eerste provinciale vergoedingen worden uitbetaald die op z'n minst buitensporig genoemd kunnen worden. Ik ken verschillende jongens die op dat niveau voetballen en maar een deeltijdse job hebben. Al die jongens hebben nog één ding gemeen: ze vertoefden allemaal verschillende jaren in de jeugdopleiding van een club uit de eerste of tweede klasse. Zo zie je maar dat de overstap naar een grotere club op jonge leeftijd op termijn toch nog iets kan opleveren.

Laat me echter duidelijk zijn: (spel)plezier staat boven alles! Geen enkel ander argument weegt daartegen op. Indien je merkt dat je kind zich niet goed voelt bij een nieuwe club en dat het broodnodige amusement ver te zoeken is, trek er dan tijdig de stekker uit en ga opnieuw voor het vrijblijvende spelplezier bij een kleinere club. Doe je dat niet, dan bestaat het gevaar dat je kind afhaakt en een sport die het heel leuk vindt (of vond), voorgoed vaarwel zegt. En, *last but not least*, we mogen niet vergeten dat een kind vooral gewoon kind moet kunnen zijn ...

JARTAZI

KAA GENT
ESTABLISHED 1891

Play Sports

RACISM
RESPECT

SVEN KUMS

'Vroeger wilde ik altijd winnen, zelfs bij een stomme quiz. De dood van mijn neef en Lokerenspeler Gregory Mertens, die vorig jaar stierf nadat hij op het veld een hartstilstand kreeg, heeft daar verandering in gebracht. Ik wil nu vooral dat alles goed gaat met mijn familie en beseft dat voetbal onmogelijk het belangrijkste in het leven kan zijn. Als we nu een wedstrijd verliezen, zal ik nog altijd boos zijn, maar het zal veel minder lang duren.'

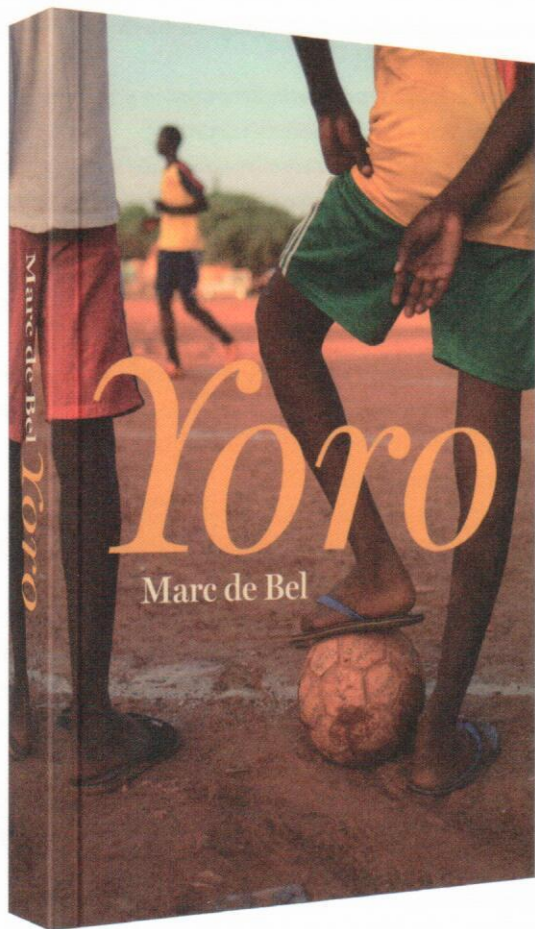

BRONNEN

- » Joris Lambrechts en Hans Van Crombrugge, Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen – huBrussel 2013, 'Ouders & clubs: één doel!?' *Ouderbetrokkenheid stimuleren in jeugdsport*.
- » Helsen, W. F., van Winckel, J. & Williams, A. M. 2005. *The relative age effect in youth soccer across Europe*, Journal of Sports Sciences, 23(6), 629–636.
- » *Het Laatste Nieuws* (juli 2015), 'Dossier: de jacht op jong voetbal-talent'
- » Quentin Soenens (2012), *Van Real Madrid naar de bank van FC Denderleeuw: het merkwaardige verhaal van Kevin Franck*, <https://quentinsoenens.files.wordpress.com/2012/12/artikel-kevin-franck.pdf>
- » Carmino d'Haene (4 mei 2013), *Thomas Caers: 'Mijn passie? Jeugd opleiden'*, <https://sportinghubstudents.wordpress.com/2013/05/04/thomas-caers-mijn-passie-jeugd-opleiden-1/>
- » Jan Hauspie, Sportmagazine.be (13 november 2013), *Muzikant Tom Kestens over de Essevee Soccer School*.
- » Jordy Ferket (18 mei 2014), *Topsportschool voor een eenvoudigere combinatie voetbal en onderwijs*, <https://sites.google.com/site/bachelorproefjeugdopleidingen/topsportschool-voor-een-eenvoudigere-combinatie-voetbal-en-onderwijs>
- » Jonas Visschers (7 oktober 2014), *85,9% van de voetbalscheidsrechters werd al eens slachtoffer van agressie*, <https://www.kuleuven.be/pers/persberichten-2014/85-9-van-de-voetbalscheidsrechters-werd-al-eens-slachtoffer-van-agressie>
- » Frank Van Laeken (24 november 2014), *De helaasheid der Belgische voetbaldingen*, <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/opinieblog/opinie/1.2158247>
- » Kristof Calvo (22 mei 2015), *Iedereen heeft het recht iets minder goed te kunnen of doen*, <http://www.demorgen.be/opinie/iedereen-heeft-het-recht-om-iets-minder-goed-te-kunnen-of-doen-b3215054/>
- » Yves T'Sjoen (8 juni 2015), *'Rotte appels moeten eruit.'*, <http://sportmagazine.knack.be/sport/mensen/vader-van-aangevallen-jeugdscheidsrechter-rotte-appels-moeten-eruit/article-opinion-576817.html>

- » Klasse.be (8 januari 2008), *15.000 posters tegen agressieve sportouders*, <https://www.klasse.be/rchief/15-000-posters-tegen-agressieve-sportouders/>
- » Libelle.be (30 augustus 2008), *De wetten van ... Moussa Dembélé*, <https://www.libelle.be/vrije-tijd/de-wetten-van-moussa-dembele/>
- » Ad.nl (12 december 2009), *De geboortemaand bepaalt het talent*, www.ad.nl/ad/nl/4562/.../De-geboortemaand-bepaalt-het-talent.dhtml
- » Stampmedia.be (21 april 2010), *Geef tijd en kansen aan jonge voetballers*, <http://www.stampmedia.be/2010/04/geef-tijd-en-kansen-aan-jonge-voetballers/>
- » Vacature.com (10 september 2010), *'Romelu is bezeten door training.'*, <http://www.vacature.com/artikel/romelu-bezeten-door-training>
- » Stampmedia.be (13 februari 2012), *Klein maar dapper. Belgische trots Dries Mertens bij psv Eindhoven*, <http://www.stampmedia.be/2012/02/klein-maar-dapper-belgische-trots-dries-mertens-bij-psv-eindhoven/>
- » Voetbalnieuws.be (9 augustus 2013), *Kompany nuchter als altijd: 'Ik zal mijn ouders altijd dankbaar zijn.'*, http://www.voetbalnieuws.be/news/70442/Kompany_nuchter_als_altijd:_Ik_zal_mijn_ouders_altijd_dankbaar_zijn
- » Voetbalnieuws.be (17 september 2013), *Toen Benteke gebuisd was op school sneed zijn vader zijn voetbalschoenen stuk*, http://www.voetbalnieuws.be/news/76507/Toen_Benteke_gebuisd_was_op_school_sneed_zijn_vader_zijn voetbalschoenen_stuk
- » MyDugOut.be (12 juni 2014), *Esseevee Soccer School van Thomas Caers legt nadruk op creatief bewegingsvoetbal*, <http://mydugout.be/articles/view/302#>
- » Gva.be (19 juni 2014), *Tien vragen aan Nicolas Lombaerts*, <http://www.gva.be/cnt/aid1599195/tien-vragen-aan-nicolas-lombaerts>
- » Gva.be (23 juni 2014), *Tien vragen aan Eden Hazard*, <http://www.gva.be/cnt/aid1599183/tien-vragen-aan-eden-hazard>
- » Voetbalprimeur.be (2 december 2014), *Wilmots nuanceert: 'Belgische talenten mogen niet te vroeg naar buitenland.'*, <http://www.voetbalprimeur.be/nieuws/411076/transfergeruchten>

- » Voetbalprimeur.be (8 april 2015), *Courtois is duidelijk: 'Genk heeft de beste jeugdfaciliteiten in België.'*, <http://www.voetbalprimeur.be/nieuws/430529/courtois-is-duidelijk-genk-heeft-de-beste-jeugdfaciliteiten-in-belgi.html>
- » Sporza.be (5 mei 2015), *Jeugdvoetballers worden uitgeperst in België*, <http://sporza.be/cm/sporza/voetbal/1.2329255>
- » DeRedactie.be (8 juni 2015), *Voetballer van 16 die scheidsrechter neersloeg, is 5 jaar geschorst*, <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/regio/oostvlaanderen/1.2361902>
- » Nieuws.vtm.be (1 juli 2015), *We gooien helpt voetbaltalent weg*, <http://nieuws.vtm.be/sport/142742-we-gooien-helpt-voetbaltalent-weg>
- » Voetbalprimeur.be (14 juli 2015), *De Vijf: voormalige Belgische toptalenten waar je niets meer van hoort*, <http://www.voetbalprimeur.be/nieuws/445508/de-vijf-voormalige-belgische-toptalenten-waar-je-niets-meer-van-hoort.html>
- » Nieuwsblad.be (29 augustus 2015), *Kevin De Bruyne is peter van het grootste jeugdtoernooi van België*, http://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20150828_01839056
- » HLN.be (1 oktober 2015), *'Liefste mama en papa ...': deze open brief van jonge voetballertjes is goed raak*, <http://www.hln.be/hln/nl/949/Belgisch-Voetbal/article/detail/2474569/2015/10/01/Liefste-mama-en-papa-deze-open-brief-van-jonge-voetballertjes-is-goed-raak.dhtml>
- » Nieuwsblad.be (17 oktober 2015), *KFC Perk schrapt scheidsrechters bij jeugdwedstrijden*, http://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20151016_01924294
- » Nrc.nl (28 november 2015), *Rustig aan Reno, je wil toch niet wéér naar Halt?*, <http://www.nrc.nl/handelsblad/2015/11/28/rustig-aan-reno-je-wil-toch-niet-weer-naar-halt-1564524>

Uitgeverij Van Halewyck

Paperback, 368 pagina's

€ 10

ISBN 978-94-6131-451-2

Koyoro groeit op in een klein dorpje in het binnenland van Ghana. Net als de meeste Ghanese jongens van dertien droomt hij ervan om ooit bij de Black Stars, het nationale voetbalelftal, te spelen. Hij wordt opgemerkt door een spelersmakelaar, die hem graag wil opleiden in zijn voetbalacademie in Accra, om hem later te verkopen aan een grote Europese club. Van dan af draait voor de schuchtere Koyoro alles rond voetbal, tot hij op een dag Musa ontmoet en smoorverliefd op haar wordt. 'Kiezen is verliezen', zei zijn oma altijd. Koyoro staat dus voor een hartverscheurende keuze wanneer hij de kans krijgt om naar een grote club in België te gaan. Musa vindt dat hij moet proberen zijn droom waar te maken, wat hij ook doet. Hij speelt een aantal heel goede testwedstrijden. Maar dan slaat het noodlot toe ...

'Jarenlang stond ik heel kalm aan de zijlijn te supporteren voor mijn echtgenoot, die voetbalde. Toen mijn zoon en dochter begonnen te voetballen, verloor ik plots die kalmte. Het feit dat ze toen al echte wedstrijden moesten spelen, bezorgde mij meer stress dan hen. Achteraf bekeken zette ik mijn kinderen behoorlijk onder druk. De trainer van mijn zoon, een vrouw trouwens, wees me daar gelukkig al vrij snel op.'

AN GOOVAERTS

hoofdredacteur *De Morgen*

WESLEY MUYLDERMANS

(1977) is auteur van
verschillende non-fictieboeken,
maar eet, drinkt en ademt
vooral voetbal.

Elke jonge voetballer wil later net zo goed worden als Lionel Messi of een andere topspeler. Maar hoeveel zijn er die hun droom zien uitkomen en welke prijs betalen ze daarvoor? Trainers, ouders en anderen leggen de lat vaak onrealistisch hoog, waardoor de druk op de frêle schouders van de kinderen immens groot wordt. Waar eindigt het (voetbal)plezier en begint de (voetbal)waan?

Wesley Muyldermans, gediplomeerd voetbaltrainer én een voetbalpapa, neemt ons mee op het hindernissenparcours dat jeugdvoetballers moeten afleggen om misschien, heel misschien, de top te bereiken. Muyldermans schetst een breed beeld van het hedendaagse jeugdvoetbal in België en staat extra stil bij de prestatiedruk, met al zijn oorzaken en gevolgen.

Bijdragen van o.a.

Gouden Schoen SVEN KUMS
voetbalkenner HENK MARIMAN
politicus KRISTOF CALVO
sportpsycholoog JEF BROUWERS

9 789461 314727

UITGEVERIJ VAN HALEWYCK